

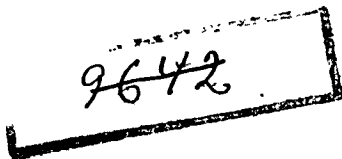
Ühendatud väeliikide juhtimine ja lahing

1. septembrist 1921

Tõlkinud saksa keelest

A. Koern

Noorem-leitnant

Kindralstaabi VI osakonna väljaanne
Tallinn, 1925

Riigi trükikoda, Niine tän. 11.

2

A-4135-

11

Berlin, 1. september 1921

Riigikaitseministeerium.

Väejuhatuse ülem.

Nr. 1/9. 21 T 4, I.

Sellega antakse välja eeskiri „Ühendatud väeliikide juhtimine ja lahing“, mis maksev kõikide väeliikide jaoks.

Eeskiri võtab aluseks uueaja sõjaväelise suurriigi jõud, relvastuse ja varustuse, kuid mitte ainult rahulepinguga kujundatud Saksa 100.000-lise sõjaväe.

Ainult siis, kui meie ärkvel hoiaime teadmised meilt võetud võitlusabinõude kohta (lennukid, raske kahurvägi, tankid jne.), leiame meie abinõud ja teed ka ilma nendeta uueaegselt varustatud vaenlase vastu võitlust pidada. Nende puudumise tõttu ei tohi meie kallaletungi karta. Suurem liikuvus, parem väljaõpe, osavus maastiku kasutamises ja sage öö tarvitamine täidab osaliselt nende aset. Väeosad peavad kõigepealt õppima varjuma vaenlase lendurite vaatlemise eest. Õppuste juures tuleb sageli üks pool jätta ilma uueaegsete võitlusabinõudeta, kuna teisel poolel nad kujutada tulevad.

Kõikide väeliikide, iseäranis jalgväe ja kahurväe koostöötamise peale tuleb, juba kõige väiksematest koondestest peale, suurt rõhku panna.

Eeskiri peab juhtidele ja väeosale võimaluse andma teostada ühtlast sõjakogemustele tugenevat väljaõpet ja tundma õppida kõikide väeliikide iseloomu.

Veel puuduvad peatükid ja lisa järgnevad nende valmisaamisel.

v. Seeckt.

I. JUHTIMINE JA TEMA ABINÕUD.

A. Väeliigendus ja väejaotus.

1. Väeliigendus määrab kindlaks sõjaväe reeglipärased käsklustuse ja valitsemise vahekorrad väljal. See määratakse kindlaks ülemjuhatuse poolt ja seda võib muuta ainult tema poolt.

2. Suuremate riikide väliväed koosnevad armeedest, kuna mitu armeed võib koondada väegruppideks.

Armeed koosnevad korpustest või üksikutest diviisidest ja ka otsekohe armeele alluvatest väeosadest (tankid, lennuvägi, kahurvägi, pioneerid, side, autode, jalgratta, etapi jne. osad).

Korpused koosnevad kahest või rohkem diviisidest ja otsekohe korpusele alluvatest väeosadest (tankid, lennuvägi, kahurvägi, pioneerid, side, autode, jne. osad).

Väeratsavägi allub otsekohe ülemjuhatusele või väegruppidele, harvem armeedele. Ratsaväe diviise võib koondada ühe kõrgema ratsaväe ülema alla ratsaväe korpuseks.

Sõjapidamiseks õhus tulevad tugevamad õhuvõitluskoonduused (lahingeskadrillid, pommitamiskadrillid, jahieskadrillid) ühendada suuremateks koonduusteks.

Ülemjuhatusele alluvad otsekohe väereservid, mis koosnevad armeedest või diviisidest, edasi väekahurvägi, lennuväe, miinipildujate, tankide, pioneeride ja teised eriformatsioonid. Need antakse tarviduse järele üksikute väegruppide või armeede juurde.

Diviis ja ratsaväe diviis on võitlusüksused. Neil on olemas kõik abinõud lahingülesannete iseseisvaks läbiviimiseks. Sageli tulevad aga ette juhtumised, kus on tarvilik diviisi või ratsaväe diviisi kõvendamine. Juurdemääratavaid väeosi on siis kõige parem anda diviisi ülema otsekohesesse alluvusse.

3. Väejaotus annab väeosade möödaminevad jaotused teatavateks operatsioonideks ja taktikalisteks eesmärkideks (eelkaitse, peajõud, külgkaitse, võitlusgrupid, jne.). Väeliigenduses ettenähtud koonduisi peab võimalikult mitte lahutama.

B. Juhtimine.

4. Juhtimine jaguneb kõrgemaks, keskmiseks ja madalamaks. Kõrgem juhtimine ulatab koondusteni kuni korpus ja ratsaväe korpus kaasaarvatud, keskmine juhtimine diviiside ja ratsaväe diviiside kohta, madalam juhtimine kõikide väiksemate koonduste kohta.

Väejuhiks nimetatakse juhti, kes käsutab iseseisvat mitmest väeliigist koosnevat osa.

5. Juht peab omama väeosade usalduse ja lugupidamise. Tugev tahe ja kindel otsekohene iseloom ühes teadmistega ja oskusega on temale eeltingimusteks. Tema taktikalise tegevuse kohta ei saa anda eeskirju, mis oleks kohased kõikide juhtumiste jaoks; need looks ühekülgsuse, mis on vastolus sõja mitmekesisusega. Selged põhimõtted peavad juhatama juhti. Nendele jääb tema siis truuks ka vaenlase ees ja sõjaliste sündmuste põnevamatel momentidel.

Kõrgemaks juhi omaduseks on valmisolek vastutuse kandmiseks. Kõik juhid peavad alati teadlikult enese üle valitsema ja oma alluvatele sisendama, et tegevusetus ja mittetäitmine on raskem süü kui eksimine abinõude valikus.

Juhtidele igal astmel on alati iseäranis tähtis isiklik kokkupuutumine nendele alluvate väeosadega,

et nad igal ajal suudaks isikliku äranägemise järele hinnata nende vajadusi ja võimeid. Kui väeosa teab, et juht temale elab ja temaga rõõmu ja kannatust jagab, siis annab tema heameelega oma viimse jõu edu saavutamiseks ja saab ka üle nurjaminekust. Ebaedu puhul selgub väeosa õige sisemine väärtus juhist kuni alla viimase meheni.

6. Juhtimise aluseks on ülesanne ja olukord.

7. Ülesanne määrab kindlaks saavutatava eesmärgi. Juht ei tohi teda iialgi silmist kaotada.

8. Olukord on harva nii selge, et oleks võimalik saada ülevaadet vaenlase seisukorrast. Sõjas on reeglits teadmatus. Tähelepanelik ja kogenud juhtimine saab siiski ka kõige väiksematest andmetest tähtsaid näpunäiteid. Nende õige hindamine ja omadus neid otsusvõimeliselt kasutada, moodustavad edu aluse.

9. Ülesandest ja olukorrast tekib otsus. Kui ülesanne enam küllaline ei ole tegevuse aluseks ja sündmused temast ette jõudnud, siis peab otsus neid suhteid arvesse võtma.

Juht kannab täielikku vastutust, kui tema ülesannet ei täida või muudab. Selle juures peab tema alati terviku raamides tegutsema.

Otsus peab alati täielik olema ja teda peab kandma juhi eksitamatu tahe. Ainult tahe võita saavutab võidu.

Kord tehtud otsut ei tohi muuta kaaluvate põhjusteta. Kuid sõja muutuvates sündmustes võib temast kangekaelne kinnipidamine eksisammuks saada. Äratundmine, kunas uus otsus tuleb teha, ongi juhtimise kunst.

10. Ainult pealetung kirjutab vaenlasele seadusi ette. Juhi ja väeosa üleolek pääseb kõige paremini maksvusele pealetungil. Kõige mõjuvam on ühe või mõlema tiiva ümberhaaramine ja kallaletung seljatagant. Nende tegevuste abil võib vaenlase hävitada.

Kõik pealetungi korraldused peavad kandma kindla otsuslikkuse pitserit. Juhi võidutahe peab külge hakkama ka viimasele mehele.

Otustavas kohas tuleb alati peajõud tegevusesse panna. Vastavalt sellele tulevad väeosad alguses jaotada. Nii on igal pealetungil oma r a s k u s p u n k t. Seda tuleb käsus iseäranis rõhutada.

Kui lahingu ajal edu avaldub mujal kui ta oli kavatsatud, siis tuleb ta seal otsustavalt kasutada.

11. T a g a a j a m i s e l lõigatakse võiduvilja. Tagaajamisel püütakse vaenlast hävitada seal, kus see eelkäivas lahingus võimalik ei olnud. Tagaajamise korraldused tulevad aegsasti teha ja veel käsutada olevad väeosad otsustavates suunades tegevusse panna. Tegutsemine vaenlase tiiva peale ja seljataha jääb kõige püüdmisväärilisemaks eesmärgiks. Iialgi ei tohi väeosa väsimus olla tagaajamise täielise või osalise katkestamise põhjuseks. Hoolimata tuleb meeste ja hobuste viimane hingetõmme ja viimane lennuk tegevusse panna, et vaenlasele mitte võimalust jätta uuesti püsima jääda. Kõige suurem julgus on kohane. Ainult siis saab hoiduda uue lahingu ja uute ohvrite eest.

12. K a i t s e s e i s u k o r d on õigustatud ainult tuntavalt ülekaalus oleva vaenlase vastu ja pealetungi võimaldamiseks teises kohas või hiljem. Vastupanek ja ohverdumine viimase meheni on väeosalt nõuetav. Kaitsja kasutab maastikku niipalju kui vähegi võimalik, kuid ilma et selle all kannataks taktikaline koostöötamine teistes kohtades edasi-liikuvate pealetungivate osadega.

Maastiku kindlustamine tõstab kaitse jõudu, mis tasakaalustab isegi vaenlase arvulise ülekaalu.

Kuid kaitsja on vaenlase kavatsuste kohta veel suuremas teadmatuses kui pealetungija. Luure ja vaatlemine kõigi abinõudega ja suurte varude jätmine on tarvilik, et oleks võimalik õigel ajal vastuabinõud tarvitusele võtta.

Väeosad tulevad ära jaotada vastavalt lahingu eesmärgile. Siin juures on vaenlase petmine, üksikute rindeosade mitmesuguse tugevusega oma alla võtmine ja kõigi varude suur liikuvus tähtsad abinõud kõige suurema vastupanu võime saavutamiseks ja pealetungivate vaenlase väeosade purustamiseks. Ka siis kui oma jõud väiksemad on, püüab kaitsja lahingut lõpetada pealetungivalt ja sellega vaenlast otsustavalt lüüa.

13. Äraootamise lahing peab vaenlast petma, teda kinni pidama ja aega võitma. Kas pealetungivalt või kaitsvalt tegutseda, see oleneb olukorrast. Juhtimise ülesanne on siin tõsist lahingut edasi lükata. Pikkadel rinnetel tuleb sageli suurematel osadel äraootamise ülesandeid lahendada. Ka siin juures on soovitatav maastiku kindlustamine.

14. Võitluse katkestamise otsuse, et võitlustegevusest lahkuda või tagasi tõmbuda, tohib juht teha ainult siis, kui kõik võimalused võiduks lõpulikult otsas või kui võitlust mujal parematel tingimustel tuleb jätkata. Selle kohta õigel ajal selgusele jõuda on üks juhtimise vastutusrikkamate ülesannetest. Ainult äärmine tarvidus võib võitlusest tagasitõmbumist õigustada. Igal juhtumisel tuleb püüda vaenlase ja enda vahele tühe jätta. Kõrgema juhi kohus on liikumist sihikindlalt juhtida, alamate juhtide ülesanne, kõigi abinõudega väeosas sisemist kindlust alal hoida.

15. Juhtimise eriline kunst on lahingu otsustamiseks kõik kasutada olevad jõud ühendada. Oma jõudude arvulist vähemust tuleb seda suurema liikuvusega tasa teha. Siin etendab suurt osa väeosa rännakvõime, raudteede, autode ja igasugu sõiduriistade tarvitamine ning öö kasutamine liikumiste varjamiseks.

Tihti peab juht temale vähesena näivate jõudude hulga läbi saama. See nõuab seda suuremat kokkuvõetavust kohtadel, mis võitlusele otsustavad pole.

Mitmes kolonnis edasiliikumisel pole marss suur-
tüki mürina peale ja püüd juurde liituda põhimõtte-
liselt õige. Õigem on järele kaaluda, kas antud
liikumiseesmärkidest ja võitlusülesannetest kinnipida-
mine suuremaid tagajärgi ei anna.

16. Võitluseks hargunud väeosa laialitõm-
bamise ulatus oleneb võitluse ülesandest, kas
küljed lahtised või kaitstud ja maastikust. Kui mõle-
mad küljed kaitstud, on ta piiratud. Kui väeosal
ainult üks külg kaitstud või kui ta iseseisvalt võit-
leb, oleneb see oma kavatsusest ja vaenlase laiali-
tõmbamise ulatusest ja tegevusest.

Ta on lahkuminev kallaletungil ja kaitsel. Soodsal
maastikul, nimelt kui ta kunstlikult on kõvendatud,
on laiemad rinded võimalikud. Sageli tulebgruppide-
naga võidelda. Liig suurel laialitõmbamisel ähvardab
läbimurdmise, liig kitsal laialitõmbamisel haaramise
ja seljataha pääsemise hädahoht. Suures laialitõmba-
mises peitub aga sageli suure edu eeltingimus. Juh-
timise oskus peab siin õige mõõdu leidma.

Üksiku väeosa liigenduse kohta on peatähtsus
võitluse eesmärgil. Igaks otsustamislahinguks on
tarvis sügavat liigendust ning varude valmisolekut.

17. Lahingu käigusse mõjumise päämiseks vahen-
diks on igal juhul tema veel mitte tarvitamist leidnud
jõud, v a r u. Viimane on temale abinõuks, raskus-
punkti soovitud kohta üle kanda ja seal toetada, kus
ta seda tingimata tarviliku leiab. Varude liikuvus
suureneb autode tarvitamisel.

Jõudude jaotus, varude ülesseadmine ja tege-
vusse saatmine nõuab hoolsat kaalumist. Võitlusse
saadetud väeosa kasuks varu liig nõrgaks teha tähen-
dab sagedasti edust lahti ütlemist ja hädahohtu, osade
kaupa purustatud saada. On juhtumisi, kus parem
on kui üks või teine alamatest juhtidest varu ei eralda.

Mitmest väeliigist koosnevate koonduste kujul
peavad varud suutma täita kõiki iseseisvaid lahing-
ülesandeid. Üksuste lahutamine ei ole soovitav.

Varude paigutus oleneb eesmärgist ja maastikust. Nende õigeaegne tegevusesse saatmine vaenlase haaramiseks või enese külje kindlustamiseks peab tagatud olema. Tiibadel paigutakse tagapoolsed osad suuremalt jaolt küljepoole välja (järgustus astmetena). Vastavalt järkude tugevusele kasvab distantis ja intervall.

Varu kaugemale jätmine hoiab teda kaotuste eest, lähemale toomine kiirendab aga tema tegevusesse saatmist. Mida selgem on juhile varu tegevusesse saatmise koht ja aeg, seda lähemale viib tema varu võitlusrindele.

Varu tegevusesse saatmisega annab juht käest kõige tähtsama abinõu, mõju avaldada lahingu käigu peale. Kuid siiski ei tohi tema selle juures kahelda, kui edu loota on. Teisest küljest ei tohi tema oma alluvate toetuse palvete mõjul varu enneaegselt tegevusesse saata.

Kui varud on tegevusesse saadetud, siis tuleb viibimata püüda luua uusi vähem tähtsatest rindest osadest.

C. Teated ja teadaanded.

S E I S U K O R R A k a a r t .

18. Sissetulevad teated ja teadaanded vaenlase kohta moodustavad ühe kõige tähtsama aluse olukorra hindamiseks ja otsuse läbiviimiseks. Iga teade ja ka kõigeparema teadaanne ei täida oma ülesannet kui ta hilja määratud kohale jõuab. Sellepärast tuleb hoolitseda kiire ja kindla teadete edasiandmise eest. Sageli saadakse esimesi andmeid vaenlase kohta teadete teenistuselt ja vaenlase ajakirjanduselt. Teadmine vaenlase kohta saab kindlama kuju õhu ja maa luure tõttu. Luure seisab vaenlase ülesotsimises ja kestmis vaatlemises. Mitmesuguste kohtade tajumiste kokkuvõtte põhjal on suuremalt osalt võimalik teha õigeid otsuseid. Ka näiliselt tähtsuseta üksikasjad võivad ühenduses teiste teadetega suure tähtsuse omada.

19. Iga juht on oma tegevuspiirkonnas kohustatud toimetama katkematut luuret päeval ja öösel. Iialgi ei tohi tema kaotada kord saavutatud kokkupuutumist vaenlasega. Teated tulevad viibin.ata edasi anda ülematele, oma väeosadele ja naaber-väeosadele.

20. Tähtsaid andmeid otsekohese vaatlemise täiendamiseks võib saada pealt kuulates vaenlase telefoni ja raadio kõnesid, üle kuulates kohalikke elanikke, kinni pidades kirje, ajakirje ja telegrammi linte postiasutustes, kinni püüdes lennukeid, balloone, autosid, kirjatuvisid, teatekoeri.

21. Iseäranis tähtsad on vangide tunnistused ja paberid, mis leitakse langenute või vangide juurest, vallatud kohtades, positsioonidel, sõiduriistades, autos, lennukites ja balloones.

Vangid tulevad pärast lühikest ülekuulamist ja paberid pärast lähivaatamist väeosa poolt kiiresti edasi saata väejuhile; neid ei tohi milgil juhtumisel väeosa juurde jätta. Osav ja kiire vangide ülekuulamine üksikult on väga tähtis. Juhtimisel on tähtis kindlaks teha vaenlase väeosad ja nende naabrid, koondused, juhtide nimed, viimased asupaigad, rännakud ja raudteesõidud, vaenlase vägede seisukord, meeleolu ja ülesanded.

Kui vangide otsekohene ülekuulamine võimalik ei ole, siis tuleb vähemalt väeosade nimetused ja numbrid ja nende tunnusmärgid kindlaks teha.

22. Igas kõrgemas staabis pannakse ühe ohvitseri peale luure andmete ja teiste teadete läbitöötamine ja kaitseteenistuse organiseerimine spioonide vastu.

23. Teadaannete kokkuseadmise juures tuleb ära märkida, mis teate saatja ise näinud, mis teised tähele pannud või öelnud ja mis ainult oletus on. Teate allikas tuleb üles märkida. Oletused tulevad põhjendada.

24. Arvud, aeg ja koht peavad täpselt tähendatud olema.

Juhtimisel on väga tähtis ka teada, kus vaenlast mitte ei ole. Samuti on väärtuslikud eelmiste teadete kinnitamine või selgitamine, et olukorras teatava aja jooksul muudatusi ei ole.

Andmed maastiku kohta tulevad teadaannetele alati juurde lisada. Seda ei tohi ka unustada jalgväe ja kahurväe vastastikkustes teadaannetes.

25. Tähtis ei ole teadaannete rohkus, vaid see, et nad olukorda selgitavad ja võimalikult kindla aluse juhi otsusteks annavad. Sellepärast tuleb igakord ära tähendada, kas teatavate vaenlase juures tähelepandud sündmuste kohta kohe või üldse teateid saata tuleb. Üleliigsed teadaanded raskendavad juhi tegevust, koormavad edasiandmise abinõusid ja viivitavad teiste teadete edasiandmist. Esimesest kokku puutumisest vaenlasega tuleb alati teatada. Teadaanded, mis luure andmeid, enese või vaenlase edu liialdavad, on alati kahjulikud, sageli isegi saatuslikud. Selgelt ja sihilikkuseta kokkuseatud teadaanded tunnistavad nende kokkuseadja iseloomu kindlust ja taktikalist arusaamist.

Teadaannete täiendamine või tõestamine vaatlemisega kõrgematest punktidest ja õhuülesvõtetega on iseäranis väärtuslikud.

26. L a h i n g annab kõige kindlamaid andmeid vaenlase kohta. Juba selle tõttu on lahingus tarvilik hea side juhtide vahel ja juhtide ja väeosade vahel.

27. Lahingu ajal tuleb alaliselt seisukorra kohta teadaandeid saata; eriti tulevad selleks ära kasutada lahingu vaheajad ja pimeduse jõudmine. Pärast lahingu lõppu tuleb saata kokkuvõtlik teadaanne selle käigu ja enese ja vaenlase vägede seisukorra kohta.

28. Tungivatel juhtumistel tuleb peale otsekohele ülemale saatmist teadaanne saata vahenditult väejuhile. Väeosadele, keda vaenlane ähvardab, tuleb otsekohe teatada. Teadaandes tuleb alati ära märkida, kellele ta saadetud.

29. Kõiki sissetulnud teateid ja teadaandeid peab õiglaselt hinnatama. Kergesti tekib kalduvus teada-

annetest seda välja lugeda, mis ise soovitakse. Teadaanded, mis otsekohe lahingväljalt tulevad, on sageli liialdatud.

30. Staapides peab selleks määratud ohvitser valmistama seisukorra kaardi ja sellele alaliselt kõik muudatused märkima. See võimaldab juhile sõjaliste sündmuste katkematut jälgimist ja kergendab tuntavalt otsuse tegemist teataval momendil. Ka naabervägede seisukord tuleb kaardile tähendada.

D. Seisukorra hindamine, otsus.

31. Enese seisukorra vaatlemisel tuleb kõigepealt kindlaks teha, missuguseid tegevusi ülesanne ette kirjutab, kus alluvate väeosade üksikud osad asuvad, missugused jõud on kavatsuste läbiviimiseks otsekohe käsutada ja missuguseid veel juurde tuleb muretseda. Ka toetuse saamise võimalused naaberosadelt ja selle andmise võimalused tulevad läbi kaaluda. Väeosade senine toodang ja käesolev seisukord tuleb arvesse võtta; kuid pineva seisukorra juures peab see tahaplaanile jääma. Selle juures tuleb põhjalikule läbikaalumisele võtta raudteede ja autokolonnide tarvitamine väeosade edasitoimetamiseks.

32. Vaenlase seisukorra hindamisel ei tohi sihilikkusesse või eelarvamistesse langeda. Olivate teadete põhjal tuleb läbi kaaluda, kuivõrd vaenlase tegevus enese ülesande läbiviimist takistada võib. Ehk küll kunagi teada ei või, missuguse otsuseni vaenlane jõuab, siiski on kõige parem eeldada, et tema taktikaliselt õieti talitab.

Kõige pealt tuleb läbi kaaluda: Missuguste kohtadeni või missuguse jooneni võib vaenlane jõudnud olla? Kas on andmeid tema tugevuse ja liigenduse kohta? Kuhu võib vaenlane oma liikumist jatkata? Missugused tegevused tema poolt on tõenäosed? Missugune on raudteede ja maanteede võrk vaenlase juures? Vaenlase juhtide ja väeosade omadused võivad anda lähtekohti tema tegevuse hindamiseks.

33. Maastiku tundmine ja õige hindamine mõjub suurel määral tehtavate korralduste peale.

34. Kõigi kaalutluste loogiliseks tulemuseks peab olema kindel o t s u s. Edaspidiste teadete äraootamine on harva kindlatahtelise juhtimise tunnuseks ja saab kergesti raskeks veaks.

E. Käsk.

35. Otsus muudetakse teoks k ä s u kaudu. Käsk peab väljendama juhi tahte ja ülesanded alluvatele juhtidele lühidalt ja kahtlusele maad andmata. Alluvate juhtide iseseisvasse täitmisesse ei tule segada.

36. Kõikide käskude juures on täielik arusaadavus väärtuslikum kui vormipärane kokkuseadmine. Selle juures peab end käsu andja käsu saaja kohale kujutama, et selgusele jõuda, kuidas tema ise selle käsu põhjal tegutseks ja missugused arusaamatused ette võiks tulla. Edasi tuleb selgusele jõuda, kui kaua kestab kuni käsk täitmiseni jõuab.

Mitte midagi ütlevad väljendused, nagu „võimalikult“, „vaadates asjaolude peale“, „katsuda“ ja teised sarnased on lubamatud; nende tagajärjeks on poolikud tegevused. Ka liialdusi, nagu „tungivalt“, „tingimata“, „energiliselt“ jne. tuleb vältida. Nad nürinevad varsti.

Oletused ja arvamised kuuluvad harva käsusse, põhjendused mitte iialgi.

37. Üksikasjadest tuleb hoiduda peaaesjalikult siis, kui on võimalikud muudatused olukorras enne, kui käsk täitmist leiab. Iseäranis tuleb seda tähele panna, kui suuremate operatsioonide puhul antakse käsk mitme päeva peale. Siin tuleb sageli ära näidata ainult eesmärk, saavutatavad esemed ja tarbekorral läbiviimise põhijooned. Siis täidab käsu aset j u h i s.

38. Rügemendi ülem annab käsu harilikult kirjalikult, keskmine ja kõrgem juht alati kirjalikult. Lihtsaid korraldusi või lühemaid ülesandeid võib anda suusõnaliselt või sideabinõude kaudu. Sealjuures on aga nõuetav kirjalik mahakirjutamine.

Teised alamad juhid tarvitavad kirjalikku käsku ainult siis, kui suusõnalik või sideabinõude kaudu käsundmine võimata või vaenlase pealtkuulamise tõttu mittekohane.

Tähtsamatel juhtumistel võib nõuda vastuvõtmise tõestamist ja sõnasõnalist tagasiteatamist. Käskude shifreerimine on raadio kaudu edasiandmisel põhimõttelikult, telefoni kaudu siis tarvilik, kui on olemas pealtkuulamise hädaoht.

39. Kõrgema juhi käsku täielikult ühes oma lisanustega edasi anda ei ole suuremalt osalt soovitatav. Iga käsklusaste käsutab, iseäranis liikumissõjas, kõike tarvilikku parem ise.

40. Operatiivkäskud korraldavad väeosades sõjalist tegevust. Neid nimetatakse vastavalt käsklusastmele (armee, korpuse, diviisi, kahurväe, rügemendi jne. käsk) või väejaotusele (eelkaitse, eelpostide jne. käsk).

41. Operatiivkäskude kokkuseadmisel on soovitatav sisu jaotus järgmises järjekorras:

Teated vaenlase kohta, teated naaberväeosade kohta niivõrd kui nad käsusajaale tähtsad;

juhi kavatsus;

luure;

ülesanded üksikutele väejaotusega määratud koondustele;

juhi asupaik.

Käsu all tähendatakse ära, kellele ja kuidas ta välja antud.

Väejaotuses, mis otsekohe käsu teksti kõrvale paigutatakse, tuuakse väeosad igas taktikalises grupis väeliikide järele järgmises järjekorras: Jalgvägi, erilised kuulipildujate, rattasõitjate, miinipildujate ja tankide formatsioonid, lennukite koondused, balloonid, ratsavägi, kahurvägi ühes vaatlemise ja õhukaitses formatsioonidega, kerged laskemoona kolonnid, pioneerid sillakolonnidega ja helgiviskajatega, sideväeosad, sanitäär formatsioonid, autode ja vooride osad. Kui ette kirjutatakse rännakkord, siis tähenda-

takse selles ära väeosad. Väejaotuste pealkirjade (eelkaitse, peajõud, järelkaitse jne) juurde lisatakse siis: „ühtlasi rännakkord“.

Ka tagasimarssidel tulevad väeosad „rännakkorras“ põhimõttelikult liikumise suunas ära tähendada.

42. Sageli antakse enne operatiivkäsku eelkäsk, mis näiteks sisaldab kavatsused ja luure korraldused, väljaastumise koha ja aja, lähema liikumiseesmärgi või seisakkorteri, julgeoleku väeosad ja valvesuunad. Alluval juhil on siis võimalik ettevalmistavaid korraldusi teha. Eelkäsk peab kaasa aitama väeosa väsitamise eest hoidmiseks ja peab sellepärast vältima asjatut häiret ja liig varakut valmisseadmist.

43. Sageli nõuab seisukorra tungivus üksiküksikute andmist ühele või mitmele koondusele. Sellel tegevusel on aga halb omadus, et kõik osad tervikulist ülevaadet ei saa. Ka üksikkäsud peavad sisaldama kõigetarvilikumat teiste väeliikide, isearanis jalgväe ja kahurväe tegevuse ja ülesannete kohta, sest vastasel juhtumisel on võimata tagada väeliikide koostöötamist. Reeglina peab järgnema tervikulik operatiivkäsk.

44. Lahingkäskud peavad olema vabad iga-sugusest skemaatilikkusest. Ka need antakse võimalikult tervikuliste käskude kujul. Väeosad tulevad nimetada vastavalt rännakkorrale või juba teostatud laialitõmbamisele ja hargnemisele, alates paremalt tiivalt.

45. Erilised korraldused operatiivkäsu juurde üksikute või kõikide väeosade jaoks sisaldavad üksikasju luure, õhukaitse, side kohta. Edasi korraldavad nad lahingjärgu, toiduainete ja kraamivoori liikumist, sanitäär ja veterinaär teenistust, tehnilisi korraldusi autoveo alal (põletisained, abinõudega varustamine ja töökodade teenistus kõikide autoveo-abinõudega varustatud asu-

tuste jaoks). Lihtsamatel ja väiksematel juhtumistel tulevad need korraldused mahutada operatiivkäsusesse.

Erilised korraldused varustuse järelevo kolonnidele korraldavad nende tegevuse üksikasju, näiteks kolonnide jaotus, üksikute järkude ja mittejärgustatud kolonnide ülesanded, tühjade kolonnide uuesti täiendamine. Nende sisu teatatakse ainult neile, kelle kohta nad käivad. Et saladuse hoidmise tõttu neile isikutele harilikult operatiivkäske ei saadeta, siis tuleb nendesse korraldustesse sisse võtta neile tarvilikud andmed operatiivkäskudest.

46. Käsukirjad (korpuse, diviisi jne. käsukirjad) käivad sisemise teenistuse, isiklikku koosseisu puutuvate asjade jne. kohta.

Käsukirjad stabiile korraldavad suuremates staapides sisemist teenistust.

F. Käskude ja teadaannete edasitoimetamine.

47. Käskude edasiandmine sünnib käskluskorras. Ainult tungiva vajaduse korral võib käskluskorrast mööda minnes otsekohe üksusele või asutusele käsku anda, kusjuures sellest teatada tuleb möödaminud käsklusastmetele.

48. Käskude ja teadaannete edasiandmiseks tuleb esimeses järjekorras tarvitada kasutada olevaid tehnilisi abinõusid. Edasiandmine päämise sideabinõu, telefoni kaudu sünnib kiiremalt, kui seda ohvitserilt ohvitserile toimetatakse.

Edasiandmine üksikute isikute või teateahelikude kaudu jääb tarvilikuks, kui tehnilised abinõud puuduvad või oma ülesannet ei täida. Küsitavatel juhtumistel ei tohi selle tarvitamisele võtmises kahelda.

49. Tähtsad käsud, teadaanded ja teated tulevad edasi toimetada ohvitseridega, kes seisukorraga tutvustatud, sageli autode ja lennukite abil.

50. Teistel juhtumistel toimetavad kirjalikkude käskude ja teadete edasiandmist teateratsanikud,

rattasõitjad, mootorrattasõitjad, kiirkäskjalad. Rinde tugevuse alalhoidmine nõuab kokkuhoidlikkust nende arvus. Käskjalgadeks tugeva tule piirkonnas tulevad valida iseäranis vahvad ja usaldusväärilised mehed. Ka teatekoerad ja kirjatuvivid tulevad ära kasutada käskude ja teadete edasiandmiseks.

51. Iga käsuviija peab väiksematel juhtumistel käsu sisu ja iga teateratsanik jne. oma teate sisu teadma, kui mitte ei ole nõuetav iseäralik saladuse pidamine. Kui on võimalik kokkupuutumine vaenlasega või vaenulikkude elanikkudega, siis on ohvitseride saatmisel tarvilik nendele juurde anda teateratsanikud, kaitsemeeskonnad või mõned muud julgeoleku abinõud, ka ei tule siis teateratsanikke üksi saata. Sageli on otstarbekohane käskude ja teadete valmistamine mitmes eksemplaris, nende edasitoimetamine mitme teel ja mitmesuguste edasiandmise abinõudega, soomusautode juurdeandmine või tarvitamine.

52. Saatja peab iseäranis hoolikalt kindlaks määrama ja kirjeldama tarvilikku teed. Kohanimed tulevad üles tähendada kirjaviisi ja kohaliku väljarääkimise järele. Teateratsanikud jätkavad ülemate vastutulekul oma liikumist, esitavad end teateratsanikuna ja nimetavad, kellele teade saadetakse. Teateratsanikkudele tuleb väeosast mööda ratsutamisel tee vabaks teha. Iga ohvitser on kohustatud neile teed näitama. Ülemad, alates rügemendi ülemast kõrgemale, ja luure ning julgeoleku osade ülemad on õigustatud läbiminevaid teadaandeid läbi lugema. Selle kohta teevad nemad teatekaardile märkuse.

53. Et teadete edasiandmist lihtsustada ja läbikäidavat teed lühendada, saadavad käskluskohad sageli teadete kõige suurema läbikäigu suuna teepunktid, mis käskluskohadest väeosasse ja ümberpöörduvalt liikuvate käskude ja teadaannete edasitoimetamise oma peale võtavad. Teatepunktid peavad olema kergesti leitavad, vaenlase tule alt võimalikult väljas ja kõigi teadete kindlaks edasiandmi-

seks oma käskluskohaga kindlas ühenduses olema. Nende asukoht tuleb väeosale aegsasti teada anda

Iseäralistel juhtumistel, näiteks väeratsaväe rindees võib moodustada kangele ettesaadetud teadete kogumispunktid. Nende ülesanne on samutigi nagu teatepunktidel; teadete edasitoimetamist ratsaväe diviisi ja luureosade vahel lihtsustada ja luure orgaanide teadete käigu teed lühendada. Sissetulevad teadaanded tulevad kokku koguda, läbi vaadata ja nendest kokkuvõtted teha. Peale selle tulevad sissetulnud teadaanded soodsal juhtumisel originaalis edasi saata. Teadete kogumispunktid peavad teateid edasi andma võimalikult tehniliste sideabinõude abil (raadiojaamad, telefon, lennukid, autod jne.). Nemad vajavad küllalist kaitset ja alluvad eriti valitud ja juhtimise kavatsustega tutvustatud ohvitseridele.

Teadete viskekohad lendurite ja oks peavad liikumise, seisakkorterites asumise ja lahingu ajal võimalikult juhi läheduses sisse seatud, selgesti nähtavate riideribadega märgitud ja sideabinõudega varustatud olema.

G. Side käsklusasutuste vahel.

54. Eduka juhtimise aluspõhjaks on hästi sisse seatud kiiresti ja kindlasti töötav sideteenistus. See võimaldab kõigi osade ühtlast tegevust kindlaksmääratud ülesande täitmiseks ja iseäranis kõikide väeliikide koostöötamist lahingus. Sideteenistuse sisseseadmine ja iseäranis tema kindlustamine vaenlase tule eest nõuab põhjalikult läbimõeldud korraldusi.

55. Iga käskluskohast peab seisakul, liikumisel ja lahingus sisse seadma tehnilise side otsekoheste alluvatega ja selle alaliselt korras hoidma. Ainult erakorralistel juhtumistel ja sealjuures iga üksiku korra kohta eraldi võib kõrgem juht käskida tarvitusele võtta vastupidist või segakorraldust.

Alluv käskluskoht peab omalt poolt kõik tegema, et sidet ülemale poole luua ja alal hoida. Oodata side sisseseadmist või parandamist ei ole õige tegevus.

Tehniline side naabriga luuakse alaliselt muutuv liikumissõjas kõige kiiremini ühise ülema kaudu; rippumatult sellest tuleb luua otsekohene side naaberväeosadega põhimõttelikult paremale poole.

Positsioonsõjas on nõuetav alaline side kõikide naabrite vahel; see korraldatakse vasakult paremale.

56. Side naaberväeosadega ei tohi kunagi vastastikust rippuvust tekitada ja oma teguvõimet nõrgendada. Kõikide osade hoolimata ettepoole tungimisega tagatakse kõige paremini vastastikune koostötamine ja side.

57. Side jalgväe ja kahurväe vahel on otsustava tähtsusega. Selle katkemine võib kogu lahingtegevusele hädaohtlikuks saada. Esimeses järjekorras on kahurväe kohus sidet luua jalgväega ja seda alal hoida. Selle kohuse täitmine seisab jalgväe lähedusesse jäämises, vaatlemises ja kiires, suuremalt osalt isesisvas tegevuses, mis arvestab jalgväe soovidega ja nõuetega.

Ka jalgvägi peab sidet mõlemi väeosa vahel kõigi abinõudega soodustama, näiteks valguskuulidega kõige esimestelt lahingjoontelt ja oma jalgväe lenduritega, kahurväe vaatlemist täiendama ja tema soove edasi andma.

58. Diviisi sideväeosade staabiohvitser annab juhtnöörid ühtlase sidevõrgu korraldamiseks diviisi piirkonnas. Tema peab alaliselt tuttav olema seisukorraga ja juhtimise kavatsustega, et võimalik oleks tarvilikke ühendusi õigel ajal luua.

Väeosade sideohvitserid peavad tihedat ühendust temaga ja juhivad kogu sideteenistust oma väeosas väeosa ülema juhiste järele.

59. Staapide lahingasupaigad ja korterid tulevad nii päeval kui ka öösel, tähele pannes tarvilikke abinõusid lendurite eest varjumiseks, teatavaks teha, samuti ka telefoni ja teatepunktid ja nende juurde

viivad teed. Rügemendi staabist alates kõrgemale on ette kirjutatud erilised staabi lipud.

60. Telefon on kõige tähtsam tehniline sideabinõu ja moodustab sidevõrgu aluse; vastavalt sellele tuleb telefoni juhede võrgu plaanile kõige suurem tähtsus anda. Liikumissõjas peab juhtimine lihtsa võrguga leppima, positsioonsõjas tuleb tema ehitamist kõigi abinõudega teostada. Põhimõtteks on vähemalt kahekordne kõnevõimalus igas suunas. Pealtkuulamise hädaohu tõttu tulevad kõik telefoni juhed kuni 3 klm. kauguseni esimesest joonest korraldada kahekordsete juhedena, millest pealtkuulamine võimatu.

Kiirtelegraafi ja kaugekirjutaja t tarvitatakse üldse ainult kõrgemates käsklusasutustes (ülemjuhatuses staap, väe grupi staap, armee staap, korpuse staap).

Sädetelegraaf on väärtuslikuks täienduseks telefonile. Teda tarvitatakse peaaesjalikult suurte kauguste peale, kuid annab ka väiksematel juhtumistel oma kiire tegevuseks valmisoleku ja vaenlase tulest vähese mõjutavuse tõttu tähtsaid teeneid. Kuid sädetelegramm peab olema lühike. Keelatud on sellel teel tähtsaid otsusi ja korraldusi edasi anda, sest tuleb karta, et ka shifreeritud sädetelegrammid pikema või lühema aja jooksul vaenlase poolt deshifreeritakse.

Lennukid on head sideabinõud suurte kauguste jaoks. Selle tõttu on nad iseäranis kohased läbikäimiseks kõrgemate käsklusasutuste vahel. Ka läheda ja lahingluure piirides on nad kindlaks sideabinõuks juhi ja väeosa vahel. Udu lõpetab nende tarvitamisvõimaluse, pimedus vähendab seda.

Peale selle on katkematu sidevõrgu loomiseks järgmised abinõud: balloonid, sädetelefon, maatelefon, vilkuvtuleabinõud, valgus-, kõla- ja vaatlemismärgid, teatepaugud, kirjatuvid, teatekoerad, kiirkäskjalgade ja teateahelikud, teateratsanikud ja sideohvitserid.

Kirjatuvisid ja teatekoeri tarvitatakse kõigepealt esimesel joonel, kui teised abinõud oma ülesandeid ei täida. Pimeduses ja udus on kirjatuvide tarvitamine võimata.

Alati tuleb kindlaks teha, missugused teadaanded salakirjas või kattesõnades kokku seada tulevad ja missuguseid teateid teatavate sideabinõudega edasi anda ei või, kui on olemas hädasoht, et nende tarvitamisel nad vaenlasele teatavaks võivad saada.

H. Juhi asukoht.

61. Kiire ja kestva side korraldamise võimalus on kõrgema juhi asukoha valimisel esimeses järjekorras mõõduandev. Tehniliste sideabinõude täieliku kindluse peale ei tohi tema loota.

Liig kaugele tahapoole jäämine pikendab kõigi sideabinõude täienduste peale vaatamata käskude ja teadete teed ja tekitab käskude ja teadete hiljaksjäämist.

Ka takistab kaugele jäämine kõrgema juhi isikliku mõju väeosade peale. Viimane on aga suure tähtsusega. Läheneva otsustamise silmapilgul tahab väeosa oma juhti näha, samuti tunneb ta rahulikkudel ajajärkudel end kõvendatud tema isikliku hoolitsemisega.

Lõpuks võtab kaugele jäämine kõrgemalt juhilt ja tema staabilt võimaluse tutvuneda maastiku iseläldustega.

Kõrgem juht peab alati leitav olema. Paljude teenistuskohtade asjaajamine nõuab rahu. Selle tõttu on tarvilik teatav asupaiga püsivus. See on kiirete sõiduabinõude tõttu ka kiiresti edasiliikuva liikumissõja ajal võimalik. Need võimaldavad isegi väeosade mitmepäevalistele edasiliikumistele mõne tunniga järele jõuda.

62. Diviisi ülem peab alati oma väeosade keskel olema. Edasimarsi ajal on tema koht kaugel ees, liikumisel mitme kolonnina selle kolonni juures, kus asuvad peajõud.

Vaenlasega kohtamisel on kõige parem oma silmaga nägemine.

Tarvilik on staabi edasiliikumine jäotatult, et vaenlase tähelepanu asjata oma peale mitte tõmmata; tarbekorral tuleb üks osa kokkuräägitud kohale maha jätta.

Lahingu läbiviimiseks asub diviisiülem oma käskluspunkti. See peab olema võimalikult kaugemal eespool, kuid siiski niiviisi asuma, et sidejooned ette ja tahapoole vaenlase mõjuva tule alt väljas oleks. Vaade lahingvälja üle on soovitatav. Vastasel korral tulevad staabi vaatlusohvitserid saata lähema või kaugema lahingvälja ülevaatlikkudesse punktidesse. Tuleb püüda, et diviisi kahurväe ülema käskluskohas asuks diviisi staabi juures.

Ka käskluspunktil tuleb staabi jaotamisega ja kõigi nende osade, millel lahingtegevusega tegemist ei ole, mahajätmisega selle eest hoolitseda, et lahingu juhid rahulikult saaks töötada ja neid kõrvalikkude asjadega ei segataks. Staabi asukoha sagedat vahetamist tuleb vältida. See võib igal juhtumisel alles siis sündida, kui side uue käskluspunktiga sisse on seatud; vastasel juhtumisel võivad käsud ja teadaanded juhile mitte kätte jõuda silmapilgul, kus otsuse tegemine tingimata tarvilik. Mahajäetud käskluspunkti veel sissetulevate käskude ja teadaannete järeletoimetamise eest tuleb hoolitseda.

63. A l a m a t e l e j u h t i d e l e on moraalsete põhjuste tõttu tingimata tarvilik väeosa läheduses asuda, kuid ka vaade maastiku üle ja vaenlase vaatlemine, hea side kõrgema käskluskohaga ja väeosaga on tarvilik. Nemad viivad oma käskluspunkti edasi vastavalt lahingu edasiliikumisele, nii et oleks alaliselt tagatud nende isiklik mõju väeosa peale. Sageli valivad nad oma käskluspunkti oma varude juures.

Ühised või võimalikult ligistikku seisvad, ühes lahingpiirkonnas tegutsevate jalgväe ja kahurväe juhtide käskluspunktid aitavad kaasa nende väeliikide koostöötamiseks. Sellepärast tuleb seda alati püüda,

kuid siiski tuleb esimeses järjekorras arvesse võtta juhi vahenditu mõjumise võimalust oma väeosa peale.

64. Tagaajamisel on kõikide juhtide asukoht kaugel ees. Nende ilmumine rinde esimesele joonele ergutab väeosa kõige suurematele jõupingutustele ja annab neile jõudu, mis tarvilik võidu kindlustamiseks ja peatamatuks kasutamiseks.

65. Taandumise ajal lähevad ainult väejuht ja kahurväe juht uueks vastupanuks valitud kohale, pärast seda kui nad on selgusele jõudnud, et taandumise käsud on kätte saadud. Kõik alamad juhid jäävad taandumisel oma väeosa juurde.

J. Juhi staap.

66. Staabi õige kokkuseade ja ülesannete jaotamine üksikutele liigetele vastavalt nende kalduvustele, teadmistele ja võimistele on olulise tähtsusega.

Iseäranis peab staabiülem juhi ja väeosade täieliku usalduse omama.

II. LENNUVÄGI JA VÄERATSAVÄGI.

A. Lennuvägi.

67. Õhujõud jagunevad vaatluskõondusteks ja lennuvõitlusjõududeks.

68. Armeele, korpusele, diviisile ja mõnikord ka väegrupile või ülemjuhatusale alluvad vaatluseskadrillid on kaugel, läheda ja lahingluure jaoks, jalgväe ja kahurväe toetamiseks rännakul ja lahingväljal (jalgväe ja kahurväe lennukid) ja teadete ja sideülesannete jaoks. Nad saadetakse tegevusse üksikult või kahest kuni kolmest lennukist koosnevate ahelikudena. (Õhuluure kohta vaadata jagu III).

69. Lahingeskadrillid, pommitamiseskadrillid ja jahieskadrillid moodustavad võitlusjõud. Kui võitlusväeosad asuvad nad tegevusse põhimõttelikult koondatud osadena; nad alluvad reeglina kõrgematele käskluskohadele. Armeele või

väegrupile alluvate eskadrillide arv muutub vastavalt olukorrale.

70. Kõigi lennujõudude üksuseks on eskadrill. Kuna vaatluseskadrillide kahurväe järkude andmine kahurväe ülema taktikalisesse alluvusesse reegliks on, ei ole lennuvõitlusjõudude eskadrilli lahutamine lubatud.

71. Lennuvõitlusjõud on tugev lahingabinõu juhtimise kätes; nende tegevusse saatmine tuleb korraldada kindlate käskudega.

Aegsasti piiril valmis olles pakuvad lennuvõitlusjõudude suured koondused juhtimisele võimaluse vaenlase tegevuse peale juba väljamarssimise ajal tugevat mõju avaldada.

Operatsioonide ajal on juhtimise ülesanne kindlustada õhuluuret tähtsamates suundades ja koondada maavõitluse otsustavatesse punktidesse ülekaalus olevaid lennuvõitlusjõude tihedas ühenduses teiste väeliikidega. Selleks tulevad kõik jõud koondada; väeosad, mis otsustamisest otsekohe osa ei võta, peavad suuremalt osalt lennuvõitlusjõudude abist loobuma.

72. Lahingeskadrillid on määratud tegutsemiseks maapinnal olevate märkide pihta kuulipildujatega ja pommidega. Koondatult ja madalalt lendavate lennukite ilmumine marssivate, võitlevate või puhkusel olevate vägede kohta on suure moraalse ja materjaalse mõjuga vaenlase ja ka oma vägede peale. Tugevate märkide, nagu sillad, purustamiseks pommidega ei ole nad kohased.

73. Liginemismarsil ja tagaajamisel tarvitatakse võitluseskadrille vaenlase rännakkolonnide peajõudude vastu; nende mõju suureneb, kui korda läheb vaenlast kitsustikkudest läbiminekul tabada. Koondatult liikuvad või puhkusel olevad väeosad, iseäranis ratsavägi on õhukallaletungide vastu väga tundlikud. Äkilised kallaletungid lennusadamate, kaitseta bivuakide, väljalaadimisel olevate väeosade pihta on alati väga edukad. Enese taandumise ajal hoiavad lahing-

eskadrillid kinni neid marsikolonne, mille liikumise suund kõige hädaohtlikum on.

74. Võitluseskadrillid leiavad oma tähtsamad ülesanded lahingus. Neid tuleb kuni selle ajani tegevusvõimelistena hoida.

Jalgväe kaitsepiirkonnas leiavad nemad äratasuvaid märke suuremalt osalt ainult siis, kui vaenlane oma kaitse selgesti nähtavatele maastiku osadele toetab (metsatukad, külade ääred jne.). Lahingeskadrillid tulevad sarnastel juhtumistel tegevusse saata ühel ajal jalgväe rünnakuga nende kohtade vastu, kus asub kallaletungi raskusepunkt ja kus vaenlase vastupanu kiiresti murda tuleb. Kui kaitse ajal korda läheb ära tunda vaenlase poolt kallaletungiks määratud jalgväe osade valmisseadmist, siis võib valmishoitud võitluseskadrillide otsustav tegevusesse saatmine vaenlase kallaletungi hoogsust nõrgendada, kallaletungi viivitada või täiesti maha suruda.

Sageli on aga lahingeskadrillide märgid kaugel tagapool, näiteks vaenlase varud, patareid, toitluspunktid, varustuse järelvedu. Kaitsel on soovitam lahingeskadrille hoida vastukallaletungide jaoks kui neid siia ja sinna kõikuvasse jalgväe lahingusse paisata.

Lahingeskadrillide üheaegse tegevusesse saatmisega otsustavas kohas ja kindla ülesande andmisega peab ära hoidma killustamist.

75. P o m m i t a m i s e s k a d r i l l i d moodustavad täienduse lahingeskadrillidele. Nende lennukite suurem kandejõud teeb pommidega kallaletungi mõjuvamaks; nende suur lennukaugus võimaldab nendel tegevust kaugel vaenlase rinde taga olevate märkide pihta. Neid tarvitatakse suuremalt osalt märkide vastu, mis kahurväe laskeulatuse alt väljas ja hävitamisülesanneteks. Kaitseks vaenlase lennukjõudude vastu ei ole pommitamislennukid kohased; nende tegevus on selle tõttu piiratud ööga.

Pommitamiseskadrillid tulevad juhtimise poolt ühel ajal ja kavakindlalt tegevusse saata, nende mõju

killustamist kallaletungiga paljude märkide pihta tuleb vältida.

76. Edasiliikumise ajal tulevad pommitamiskallaletungid kõige pealt juhtida vaenlase väljaladimisjaamade ja korterisoleku kohtade pihta. Vähe aega enne kokkupõrkamist on pommituseskadrillide tähtsamateks kallaletungi eesmärkideks ennusadamad ja staapide asukohad.

Lahingu ja tagaajamise ajal on pommitamiseskadrillide peaülesandeks takistada vägede ümberpaigutamist raudteega ja üldse raudteede hävitamine; neid tuleb järjekult kõigepealt tegevusesse saata ilmsiks tulnud vaenlase pealelaadimise jaamade vastu. Oma taandumise ajal on kõige otstarbekohasem pommitamiskallaletunge juhtida raudteepunktidesse, kuhu vaenlane on sunnitud kuhjama laskemoona, toidu ja kraamivarustust.

Tähtsad ülesanded esinevad pommitamiseskadrillidele ka positsioonsõja ajal. Kavakindlalt korraldatud pommitamiskallaletungid võivad oma kallaletungi suurel määral kergendada või vaenlase kallaletungi ettevalmistusi takistada.

77. Tarvidusest õhuluuret kindlustada, vaenlase luuret takistada ja oma vägesid ja elanikke õhukallaletungide eest kaitsta, areneb algusest peale võitlus ülevõimu pärast õhus. Selle edukaks läbiviimiseks tulevad lahingeskadrillid suuremal arvul koondada.

Võitlust ülevõimu pärast õhus tuleb pidada pealetungivalt. Vaenlase lennujõud tulevad eespool oma vägesid üles otsida ja neile kallale tungida. Vaenlane tuleb sundida kaitseseisukorda asuma ja tema jõud ja ettevõtlikkus paljude lennukite hävitamisega murda.

Teatava osa katmine või sulgumine kaitsetegevusega on õhuvõitluse iseloomu tõttu võimata.

Ka tugev ülekaal ei suuda vaenlase lennukite tegevust kehtvalt takistada, vaid ainult nõrgendada

ja ajutiselt piirata; selle tõttu on õhuluure raskendamiseks vaja tarvitada abinõusid maapinnal.

78. Sõja algul ja ülesmarsi ajal tuleb võita omale õhuluure võimalusi jahieskadrillide abil. Üksikult lendavad kaugeluure lennukid ei tarvita reeglina jahijõudude toetust. Jahieskadrillide tegevus tuleb palju enam sinna juhtida, kus juhtimisel on luures tarvilikud võimalikult täpsed üksikasjad. Nende tegevus tuleb vaatluseskadrillidega aja poolest kokkukõlla viia. Kui peale oma õhuluure julgeoleku kindlustamist veel jahijõud käsutada jäävad, siis tulevad need tegevusesse panna nendes kohtades, kus tarvis on vaenlase vaadet takistada.

79. Lahingu ajal on jahieskadrillide tähtsamateks märkideks vaenlase kahurväe lennukid ja balloonid. Alaliselt korduvate edasitungimistega kuni vaenlase kahurväe jooneni, püüavad nemad vaenlase rinde taga hävitada laskmist juhtivaid lennukisi. Balloonidele sageli kallaletungimine, kuigi selle tagajärjeks ei ole nende hävitamine, raskendab vaenlasel vaatlemist.

Seal, kus peetakse otsustavat kallaletungi, tulevad vaenlase õhuvõitlusjõud maha võidelda tugevate jahijõudude lainena tegevusse saatmisega. Lahingvälja järele tuleb valvata ka kallaletungi edasijõudmisel ja oma jalgväge ja kahurväge lahinglennukite eest kaitsta. Kaitse ajal tulevad peajõud hoida kuni vaenlase kallaletungi alguseni. Siis oodatavale vaenlase lennukite massilisele tegevusele tulevad samaväärilised jõud vastu paisata.

B. Väeratsavägi.

80. Peale luure on ratsaväe suur taktikaline ja operatiivne tähtsus selles, et on võimalik kiiresti viia tugevat tulejõudu vaenlase tundlikkude kohtade vastu. Selle aluseks on suur liikuvus ja rikkalik varustus kõiksugu tulirelvadega ja laskemoonaga (ratsaväe luuretegevuse kohta vaadata jagu III).

81. Tulirelvade mõju teeb ratsa võitluse suuremas ulatuses võimalikuks. Väiksemas ulatuses võivad ratsaväe osad soodsal juhtumisel, näiteks põgenevad jalgväe osad või ootamata kokkupõrge ratsaväega, ratsa kallale tungida.

82. Väeratsavägi allub ülemjuhatusale või väegruppidele, harvem armeedele. Alluvus korpusele või diviisidele võib erandina ainult siis ette tulla, kui on tegemist puhttaktikaliste ülesannetega kõige ligidamas ühenduses jalgväega.

83. Operatiivse kaugeluurega on alati ühenduses oma kavatsuste pealetungiv varjamine vaenlase väeratsaväe tagasilöömisega ja vaenlase luure takistamisega.

Kaitsev varjamine tuleb väeratsaväe jaoks vaatlemise alla ainult üksikutel juhtumistel iseäranis soodsatel maastiku tingimustel (jõed jne.).

84. Piirikaitseks pikale rindele tuleb väeratsavägi paigutada ainult teiste väeosade kohalejõudmiseni. Siis tuleb ta võimalikult kiiresti oma operatiivse tegevuse lähtepunkti koondada, et tegevuse algus ei viibiks.

85. Kas vaenlase piirikaitsest läbi tuleb murda, seda otsustab kõrgem juhtimine.

Kui väeratsaväe edasiliikumist takistab vaenlase poolt kaitsetav maastiku osa või kindlustused, siis tuleb nende võitmiseks tarvitada teisi suurema lahingjõuga väekoondusi, millele väeratsavägi otsekohe järgneb, või varustada viimast tarvilisel määral jalgväega, kahurväega jne.

Alati on soovimatu nõrgendada väeratsaväe lahingvõimet ülesannete täitmisega, nagu sarnaste sulgude avamine, enne tema enese ülesannete täitmist.

86. Kui liikumissõda alanud, siis on peale operatiivse kaugeluure ja vaenlase väeratsaväe tagasilöömise väeratsaväe tähtsamaks ülesandeks vaenlase vägede tiiva haaramine.

See seisab ettevõtetes vaenlase külje ja seljaguse vastu. Siia kuulub, olenedes kaugusest, vaen-

lase tiiva kinnipidamine, liginemismarsis ja vaenlase kõvenduste juurdetoomise takistamine, ettevõtted raudteede ja sõlmepunktide vastu (hävitamised), vaenlase ühenduste segamine, vaenlase taandumise takistamine ettejäudmisega (strateegiline tagaajamine)

87. Suuremate ratsaväe osade kaugeleulatavad ja suuremad ettevõtted vaenlase seljataguste ühenduste vastu pakuvad ratsaväele sageli iseäranis rikkalikku ja tasuvat tegevusvälja. Eeltingimuseks on siin juures küllaline varustus liikuvate abiväeosadega (rattasõitjad, jalgvägi autodel, kahurvägi) ja laske- moonaga ja kõige takistava kraami mahajätmine. Ainult hoolimata edasitungimine ja kohalikkude abinõude ärakasutamine (sõiduriistade ja varustuse juurdemuretsemine) viib eesmärgile.

Ratsaväe juhi kohus on vähemliikuvate väelikkide järelejäudmise eest hoolitseda.

88. Peale oma operatiivse tegevuse on ratsaväel veel terve rida teisi ülesandeid täita, mis osalt nõuavad teiste vägede ligiolekut: vaenlase esimeste osade kinnipidamine, enese vägede tiiva kaitsmine, ühenduse loomine kahe lahutatult võitleva armee vahel. taktikaline tegevus tiibadel või mõlemalt küljelt kaitsuna, pikkade rinde osade kaitsmine, mis asuvad väljaspool otsustavaid punkte, kindlustuste valdamine, lõpuks taktikaline tagaajamine ja enese taandumise katmine.

89. Kogu operatsiooni suuremat edu võib ainult siis loota, kui väeratsaväele tema operatiivseks tegevuseks kõrgema juhtimise poolt tarvilik vabadus jäetakse. Kaugele ettesaadetud väeratsaväge ei saa seljatagant käskudega juhtida. Kunagi ei tohi ta nende peale ootama jääda.

90. Ei ole õige väeratsaväge ka siis rinde ette tegevusesse saata, kui olud ratsaväe tegevuseks enam kohased ei ole, näiteks, kui mõlemate vägede esimesed osad juba kokkupuutumises on. Väeratsavägi on siis suuremal osal juhtumistel juba oma ülesande täit-

nud, ja kuulub, kui ei ole teisi tungivaid taktikalisi vajadusi, tiivale või rinde taha kui liikuv ülemjuhatusesse varu.

91. Kui mitu ratsaväe diviisi on ühendatud ratsaväe korpuseks, siis annab kõrgem ratsaväe ülem oma korraldused juhiste kujul; tema jätab ratsaväe diviisidele täitmise valiku. Kuid luure eesmärgid, piirkondade piirid ja liikumisteed vajavad enamasti täpsemat kindlaksmääramist.

92. Ratsaväe ülesannete mitmekesisus ja sagedad, enamasti kiiresti ettetulevad olukorra muudatused nõuavad igalt ratsaväe juhilt erilisi omadusi. Temale peavad olema omased liikuvus sadulas, värskus ja kehaline vastupidavus, eneseusaldus, terav ja kogenud silm, operatiivne ja taktikaline arusaamine; kiire otsusvõime, kindel tahe ja anne teda selgetes ja lühidates käskudes väljendada. Nii peab tema külmaverealiselt soodsat momenti tabada oskama ja siis oma väeosa hoolimata julgelt tegevusesse viima. Hargnemine lahinguks ja haarava kallaletungi alustamine tuleb võimalikult ratsa läbi viia, et liikumise kiirusega vaenlasest ette jõuda.

93. Alluvaid juhte tuleb alaliselt seisukorraga ja juhi kavatsustega tutvustada.

94. Lahingvõime alalhoidmise ja hobuste seisukorra peale tuleb kõige suuremat tähelepanu pöörata. Luure ja julgeoleku osade arv ja tugevus peab vastavate ratsaväe üksuste tugevusega kooskõlas olema. Hobuste äraajamist tuleb vältida; seisakud puhkuseks, toitmiseks ja jootmiseks tulevad õigel ajal teostada. Asjatuid kõverteid, kasuta kaotusi, katmata liikumise või vaenlase mõju piirkonnas oleku tõttu tuleb vältida. Jõude tuleb kokku hoida, et otsustaval silmapilgul oleks võimalik nõuda kõige suuremaid toodanguid.

95. Et vaenlase õhukallaletungid ratsaväe liikumise suuremate koondustena katmata maastikul päeval sageli võimatuks teevad, siis peavad kolonnid

öösel liikuma või päeval väiksemateks osadeks jaotatama. Samuti keelab alaline lennukite hädaoht ratsaväe massilist koondumist ja valmisseadmist.

96. R ä n n a k u k s kogunemisel, mida otstarbekohane toimetada rännak-gruppina, kusjuures sõiduriistad teedel ja seisakutel võtavad julgeoleku teenistuse oma peale, vaenlase pool ja tiibadel asuvad osad ilma iseäralise käsuta.

97. Ratsaväe diviis liigub, kui teed seda võimaldavad, reeglina mitmes kolonnis võimalikult brigadidena. Nõuetav on aga, et vahe üksikute kolonnide vahel ainult nii suur oleks, et nende koostöötamine takistatud ei oleks.

98. Eelkaitse juurde tulevad nõrgema vastupanu kiireks murdmiseks määrata tugevad ja liikuvad tulijõud, nagu rattasõitjad, rasked kuulipildujad ja kahurvägi, siis veel enamasti pioneeride osad, soomusautod, sideväeosad ja raadiojaamad. Reegliks on edasilükumine esemest esemeni.

99. Jalgvägi liigub sageli eelkaitse ja peajõudude vahel või saadetakse ühe või mitme eskadroni saatel ette, kuna liikumise ajal ratsaväe diviis temale järele jõuab. Sellel juhtumisel on tarvilikud täpsed korraldused, et jalgvägi enneaegselt ja üksinda lahingusse ei satuks. Rännaku teede valik on tähtis. Kraami veoks tuleb tarvitada autokolonne ja juurdevõetud sõiduriistu.

100. Kahurväe ja raskete kuulipildujate osade suuremal määral järelkaitse juurde andmine on soovitatav. Väiksemad osad ühes kergemate kuulipildujatega ja üksikute kahuritega tulevad kõrvalteedele paigutada, et igal soodsal juhtumisel järeletungivat vaenlast külgedelt tulega tabada. Kõigil maastiku joontel tuleb vaenlast kauem kinni pidada.

101. Üksinda või tiibadel võitleva väeratsaväe kallale tungi ajal annab liikuvuse paremus end kõige rohkem tunda. Enamasti tuleb võidelda varem jaotatud gruppina, kuid nii et need teineteist saaks toetada; sealjuures tuleb vaenlasele rindelt ainult

nõrkade jõududega kallale tungida; peajõud tulevad külje peale või seljataha juhtida. Kiirus ja ootamatus mängivad väljapaistvat osa. Iga grupi tugevus ja juurdemääratava jalgväe ja kahurväe hulk oleneb ülesande tähtsusest. Otsustavas punktis peavad olema koondatud päämised tulejõud.

102. **Kaitse**l, iseäranis veel selgumata olukorras, on gruppidenä võitlemine pikal rindel samutigi reegliks. See on ühtlasi ka petmiseks. Ka siin on tähtis vastastikkune flankeeriv toetus tulega ja väiksete liikuvate varude valmishoidmine, mis kallaletungivat vastast küljelt haaraks. Katkematud õhukesed jooned viivad killustamisele ja ei ole otstarbekohased.

Liikumisvõime peab väeratsaväele ka kaitsele tagatud olema.

103. Väeratsavägi suudab eriti pidada ära ootamise lahingut isegi tuntavalt tugevama vaenlasega pealetungivalt või kaitsvalt. Pikal rindel petetakse vaenlast. Suur liikuvus võimaldab pealetungil vastast alati uutes kohtes küljelt tabada, kaitsele kaugele ette saadetud osadega teda enneaegselt hargnema sundida ja vaenlase tugevama kallaletungi eest aegsasti, sageli külje poole, kõrvale hoida. Äraootavat lahingut peetakse iseäranis sageli gruppidenä.

104. Peale lahingu pikal rindel peab väeratsavägi võima ka kitsas ruumis sügavusest toidetavat lahingut pidada kõigi relvadega varustatud vaenlasega pealetungivalt või kaitsvalt. Rinde ulatus tuleb selle juures laskurite väikse arvuga kokkukõlla viia; tarbekorral tulevad juurde määrata jalgvägi, rattasõitjad, raske ja kerge kahurvägi, sideosad, lennuvõitlusjõud, jne.

105. Pärast võidetud lahingut on ratsaväe päämiseks ülesandeks tagajamine. See tuleb läbi viia kõiki käsutada olevaid jõude tegevusesse saates.

106. Iga iseseisva ratsaväe osa juht on kohustatud vastasel alaliselt kannul olema ja temale kõike võimalikku kahju sünnitama.

107. Sageli on otstarbekohane ratsadiviisi mitte koondatult taktikalisele tagaajamisele saata, vaid

üksikutele kahurväe poolt toetatud brigaadidele ja rügementidele kindlad ülesanded ja märgid anda.

108. Ettejõudev tagaajamine on iseäranis mõjuv. Paralleelseid teid mööda edasi liikudes püüab ratsavägi vaenlase kolonnidest ette jõuda ja neile alaliselt küljelt kallale tungida või tule alla võtta ja neid taandumisjoonelt kõrvale suruda, nendest kitsustikudel ette jõuda, sildu hävitada ja segadust vooridesse ja kolonnidesse tuua. Soomusautode tarvitamine on sageli kasulik.

Ettejõudvat tagaajamist tuleb peatamata ja oma vägede säästmisest hoolimata isegi väsinud hobustega päeval ja öösel läbi viia.

109. Mitteõnnestanud lahingu järele on ratsaväe ülesandeks teiste väeliikide t a a n d u m i s t hõlbustada. Siin on nõuetav kasutada täiel määral liikuvust, kallaletung tagaajava vaenlase külje pihta. Teistel juhtumistel tuleb järeletungivat vaenlast pikkadel järelkaitse seisukohtadel, kasutades looduslikke piirjooni, hargnema sundida; kui üldolukord seda lubab, siis tuleb vaenlase kallaletungi eest õigel ajal kõrvale hoida, et teisel kohal uuesti vastupanu avaldada.

110. Vaenlase edasiliikumist tuleb takistada sildade hävitamisega, teede sulgumisega, traatjuhede katkilõikamisega jne.

111. P u h k u s e l e a s u v r a t s a v ä g i tagab oma julgeolekut harilikult mitte katkematu eelpostide joonega. Ette ja külje poole väljasaadetud osad — tarbekorral juurde määrates rattasõitjaid ja kuulipildujaid — kaugele ettesaadetud patrullidega tagavad kõige eelmisi asulaid ja vaenlase poole viivaid teid. Sulgude tarvitamine on otstarbekohane. Õhukaitse tuleb sisse seada. Liig suurt koondumist üksikutesse asulatesse tuleb, arvesse võttes vaenlase õhukallaletunge, vältida. Ka seljatagustes asulates tuleb alati tarvitada julgeoleku abinõusid ootamata kallaletungide vastu.

112. Väeliigid tulevad korterisse mahutamisel segamini paigutada. Mida lähemal vaenlane, seda

tihedam on paigunemine ja seda suuremad on ettevalmistused vaenlase kallaletungi tagasitõrjumiseks.

113. Vaenlase öise kallaletungi puhul kaitstakse üksikuid asulaid. Selleks on tarvilikud täpsed korraldused.

114. Ainult vaenlase otsekohehes läheduses on soovitatav korraldada julgeoleku teenistust jalgväe põhimõtete järele. Mõnikord tuleb eelpostide eskadroni tarvitada jalgsi ja hobused puhkavate väeosade juurde jätta.

115. Ratsavägi võib puhkuseks mõne piirjoone taha tagasi minna; vaenlase kallaletungi puhul kaitsetavaks jooneks on siis see piirjoon, kui väeosa tagasitõmbamisega maastikku kaotada ei tule, mida järgmisel päeval uuesti lahinguga võitma peaks. Viimasel juhtumisel peab valvekaitse jääma piirjoone ette.

116. Ratsaväe lahutamine hobustest kaugemale ja pikema aja peale on lubatav ainult positsioonsõjas, kui mõlemad tiivad kinnised.

III. LUURE JA JULGEOLEK.

A. Luurest üldse.

117. K a u g e l u u r e on kaugete eesmärkidega, mis peab muretsema aluseid kõrgema juhtimise otsuste tegemiseks. Ta peab muuseas selgitama vaenlase juurdetranspordeerimise ja väljamarssimise, raudteeliikumise, teedel asumise, lennusadamad, väli ja alaliste kindlustuste ehitamise, vaenlase edasimarssimise suuna, punktid, kui kaugele vaenlane jõudnud, tiivad ja seljatagused järgud. See on lendurite ja ratsaväe ülesanne. Kuid kumbagile neist kahest väeliigist ei ole need ülesanded täielikult läbiviidavad, vaid vastavalt nende võimetele piiratud.

V ä e r a t s a v ä g i ja l e n d u r i d peavad, kui kaugeluure ühised täitjad, end vastastikku täiendama. Pilk vaenlase sügavusse on ratsaväele ainult harva

võimalik ja sellepärast enamasti lendurite ülesanne. Teisest küljest on jälle ainult ratsaväe maaluurel võimalik selgitada üksikasju nagu, kas vaenlane asub külades või metsades, maastiku luuret toimetada ja ka siis luure andmeid tuua, kui õhuluure mõne mõju tõttu võimatu või takistatud.

Üks luure liik ei saa kunagi teist asendada, küll aga võivad nad ja peavadki end vastastikku täiendama. Sageli annab alles õhuluure aluseid suuna kohta, milles ratsaväe luure tegutsema peab.

118. Ligiluuure on peaasjalikult taktikaliste ülesannete jaoks. Ta annab juhile aluseid tema väeosade taktikalise tegevuse jaoks ja peab enam üksikasju puudutama. Selleks on, näiteks, punktide kindlakstegemine, kus vaenlase kolonnide pead teataval ajal olid, üksikute kolonnide tugevuse, vaenlase asumise ulatuse, positsiooni ehituste üksikasjade, raudteede väljalaadimiste jne. kindlakstegemine.

Ligiluuure on peaasjalikult lendurite, ratsaväe ja rattasõitjate ülesanne, kuid teda peavad ka kõik teised väeliigid iseseisvalt toimetama.

119. Lahingluure peab vaenlase taktikaliste korralduste järele valvama. Siia kuulub vaenlase tegevuse vaatlemine tema rindel ja seljaga, vaenlase tiibade, kahurväe gruppeerimise, varude paigunemise ja liikumise, kõvenduste tegevusesse saatmise kindlakstegemine. Iseäranis tähtis on lahingluure omal küljel.

Lahingluurest võtavad osa kõik väeliigid.

120. Kauge- ja ligiluuure puutuvad kokku vaenlasele liginemisel, ligi- ja lahingluure vähe enne kokkupõrget; vastavalt sellele lähevad nad üksteisesse üle.

121. Kõikide luureliikide juures on nõuetav kokkuhoidlikkus jõudude tegevusesse saatmisel. Tähtis ei ole väljasaadetud lendurite ja patrullide hulk, vaid see, et neid igapäev seisukorraga ja oma kavatsustega tutvustatakse ja nad selged ülesanded saavad, millest näha, mida juht peaasjalikult teada tahab.

122. Mitmesuguste luureorgaanide ühtlane ja otstarbekohane tegevusesse saatmine ühise juhi poolt on tarvilik heaks vastastikku täiendavaks töötamiseks ja juhtimisele tarviliku selge pildi saavutamiseks.

B. Lendurite luure.

123. Võime suuri kaugusi kiiresti läbi sõita ja näha maastiku osi, mis vaenlane maaluure eest sulgunud, ja võimalus kiiresti isiklikult ülesandeid ja aru anda, teeb lenduritest tähtsamad luure-täitjad. Kuid lenduri teadaandest, et ta midagi näinud ei ole, ei või igakord järeldada, et vaenlast teatavas kohas ei ole.

Kaugele vaenlase maale ulatava operatiivse kauge luure jaoks on lendurid iseäranis kohased.

124. Õhuluuret toimetavad kõikidele käskluskohtadele alluvad vaatluseskadrillid; need võtavad oma peale ka jalgväe ja kahurväe lendurite ülesanded ja teadete edasitoimetamise ja jagunevad luure ja kahurväe järkudeks.

Üksikute koonduste poolt täidetavate ülesannete ja nende luure piirkondade piiritlemine hoiab asjatu jõukulutuse eest.

125. Sügavale vaenlase maale ulatav luure ja pikkade joonte (raudteed, jõgede osad, positsioonid jne.) järelvalve on ülemjuhatuse või väegruppide vaatluseskadrillide ülesanne. Armee staabid toimetavad, kasutades täiel määral oma lennukite lennuulatust, operatiivset luuret terve armee rinde ees ja lahtistel külgedel. Armee koonduses toimetavad korpuse staabid taktikalist luuret oma rinde ees kuni 60 km. sügavuselt. Ligi- ja lahingluure on diviiside ülesanne; seda toimetatakse umbes ühepäeva teekonna kaugusele diviisi rännakeesmärgi ette ja lahingus lahingvälja kohta. Ülemjuhatusele väegruppide ja korpuste staapidele jääb peale selle vabadus selgitada olukorra üldist pilti järelvalve lennukitega oma lähema rinde ees.

126. Ülesandeid annab väejuht eskadrilli või järgu ülemale. Järgu ülem määrab lendurid ja on vastutav nende juhatuste andmise eest. Aega peab selleks alati olema, ka võitluse tungis.

127. Sõja lahtipuhkemisel tuleb lendurite luure juhtida vaenlase raudteede peale. Väljalaadimise platvormide arvu suurenemine, ladude ehitamine jaamades, veereva materjali koondamine annab esimesi andmeid vaenlase ülesmarssimise äratundmiseks. Ülesmarssimise transpordi väljasaatmise momendist peale võetakse kogu raudteede võrk päeval ja öösel valve alla. Vaenlase poolt tarvitataivate raudteede, igapäev sõitvate rongide arv, järjekord ja sõidukiirus väljalaadimise jaamade, vägede all olevate ruumide ja vaenlase lennusadamate kindlakstegemine annab juhtimisele lühikese ajaga vaenlase ülesmarssimise pildi. Õhuülesvõtted, mis igapäevaseid muudatusi fikseerivad, annavad väärtuslikke andmeid. Need on ühtlasi ka aluseks lennuvõitlusjõudude kallaletungidele.

128. Kui õhuluure vaenlasega kokkupuutumise on saavutanud, siis tuleb luurata vaenlase liikumise suuna ja tema jõudude jaotust, läbi vaadates teed ja valvates asulaid ja lennusadamaid. Ümberpaigunemised raudteel või marssides külje poole omavad iseäralise tähtsuse. Ehitusel olevad vaenlase välikindlustused tulevad võimalikult kiiresti õhuülesvõtetega fikseerida ja nende ehitamise järele valvata. Edasi annavad andmeid vaenlase kavatsuste kohta sildade hävitamised, ettevalmistused teisele kaldale asumiseks, raudteede ja seljataguste ladude ehitamine, lennusadamate sisseseadmine.

129. Lahingualal on õhuluure tähtsamaks ülesandeks kallaletungil ja kaitsel lahingvälja alaline järelvalve.

Kõige pealt tuleb kahurväe käsutusse anda võimalikult rohkem jõude märkide otsimiseks ja laskmise vaatlemiseks, et oleks tagatud katkematu valve vaenlase ja enese lahingtegevuse üle. Selleks on mää-

ratud vaatluseskadrilli k a h' u r v ä e j ä r g u d, mis aegsasti kahurväe ülema alluvusesse tulevad anda. Teadaanded kõige elavamalt tulistavate patareide, uuesti väljaastuva vaenlase kahurväe mitte tule all olevate tasuvate märkide kohta on väärtuslikud alused kahurväe tule käskude jaoks.

Juhtimisele on tähtis alati teadvel olla seisukorra kohta vaenlase rinde taga: varude juurdetulek, jõudude ümberpaigutamine, tankide ja veoautode kogumine, juurde- ja äratranspordeerimine, välja-laadimised. Eriliste vaatluslendurite väljasaatmisega püüab juhtimine saavutada üldist pilti terve rinde olukorrast. Enese ja vaenlase jalgväe edasiliikumise kindlakstegemiseks saadetakse välja j a l g v ä e l e n d u r i d, kellele oma väeosad end kõigi abinõudega (linad, ajalehed, tuled, lehvitamine) teada peavad andma. Jalgväe lendur teatab ka oma kallaletungi seismajäämisest, kindlasti vastupanevatest vaenlase toetuspunktidest, juhtide käskluspunktidest, vaenlase vastukallaletungidest ja läbimurretest, tagasilöömistest ja kallaletungiks valmisseatud väeosadest.

130. Luure ülesannete läbiviimine oleneb suurel määral õhuvõitluse seisukorrast.

Kaugeluuret toimetatakse enamasti üksikute lennukitega, kasutades suuri kõrgusi ja teadlikult kõrvale hoides igast õhuvõitlusest. Kui see võimalik ei ole, siis moodustavad kahest või kolmest luurelennukist koosnevad ahelikud küllalise võitlusjõu oma ülesannete täitmiseks vaenlase nõrgemate jahijõudude vastu. Kahurväe lendurid, kes pikemat aega ühes kohas tegutsema peavad, vajavad sageli vaenlase lendurite vastu teiste luurelennukite kaitset. Kui vaenlase tugeva vastutegevuse ajal õhus tarvilik on luuret teataval ajal ja teatavas piirkonnas toimetada, siis tuleb ühel ajal luurelenduritega samas suunas jahijõud tegevusesse saata. Üheistmelised lennukid ei ole kohased luurelennukite otsekoheseks saatmiseks.

131. Õhuluure andmed tulevad kõige kiiremal teel juhtimisele ja väeosadele edasi anda, et saaks

kasutada õhuluure kiiret töötamist. See on maksev kõigepealt lahingteadaannete kohta. Nendest on enamasti ainult siis kasu, kui nad kohe relvade tegevuseks muudetakse. Kõige ligidam koostöötamine lendurite ja kahurväe vahel on siin tarvilik. Tähtsam antakse otsekohe telefoni teel juhile edasi, peale selle kirjutatakse luure andmed üles ja võetakse ülevaatlikult, lühidalt kuid põhjalikult kokku. Õhuülesvõtete tähtsamad andmed tulevad juba enne piltide valmissaamist juhtimisele teatada. Sageli on kasulik vaatlaja isiklik aruanne juhile.

C. Väeratsaväe kaugeluure.

132. Operatiivne kaugeluure on väeratsaväe päämine ülesanne.

Selle eduka läbiviimise eeltingimuseks on taktikaline ülekaal terves luure piirkonnas. Sellepärast tuleb põhimõttelikult otsida lahingut vaenlase ratsaväega. Iga ratsaväe osa, kuni patrullideni kaasaarvatud, peab niivõrd kui ülesanne ja olukord seda lubab, vaenlase ratsanikkudele kallale tungima. Luure toimetamine kallaletungivalt on ühtlasi katteks ja kergendab valvekaitset.

133. Ka siis kui vaenlase ratsavägi löödud on, jääb võitlus luure edasitoimetamise kõige paremaks abinõuks. Ettesaadetud vaenlase osad tulevad tagasi paisata või nendest läbi murda, et vaenlase väe esimeste osade ligidusesse tungida ja nägemist võimaldada.

134. Ühele ratsadiviisile antav luure riba ei tohi 40—50 km. laiem olla. Sügavus oleneb luure eesmärgist.

135. Selles ribas liigub luure edasi, enamasti jaotatult patrullideks, luursalkadeks ja ratsadiviisi peajõuks. Suurem osa on väiksemale seljatoeks ja võimaldab oma suurema lahingjõu tõttu edasiliikumist. Üksikute luureelementide arv ja tugevus peab sellepärast alati välja-

saatja koonduse suurusega õiges vahekorras olema. Vastasel juhtumisel puudub luurel seljatugi.

136. Kaugeluure täitjad maapinnal on luursalga d. Nende suurus kõigub, vastavalt arvata-vale vaenlase vastupanule, ühe eskadroni ja rügemendi vahel.

Neile tuleb tarviduse järele juurde määrata rattasõitjaid, jalgväge ja raskeid kuulipildujaid autodel, üksikuid kahureid ühes laskemoona vankritega või patareisid, autokahureid, soomusautosid ja kergeid raadiojaame. Raskete kuulipildujate ja kahurite juurdeandmine võimaldab muuseas üldse edasiliikumist ja võib vaenlast tugevuse kohta vale järeldusele viia.

137. Luursalkadele antakse maastiku ribad olenevalt teede võrgust. Luursalkade tugevus oleneb ribade laiuusest ühenduses teadetega vaenlase kohta, maastikuga ja ülesandega. Luure riba laius kahest eskadronist koosnevale luursalgale ühes rattasõitjatega, kuulipildujatega ja kahuritega ei tohi palju rohkem olla kui 15—20 km.

Võivad juhtumised ette tulla, kus luureribade kindlaksmääramine hoopis ära jääb või luursalga tegevusruum ainult ühest küljest piiratakse.

Ratsaväe diviisi ja luursalga vahelise kauguse piiri kindlaksmääramine oleneb olukorrast; see võib kuni mitme päeva teekonnani ulatada.

138. Luureriba piirides määratakse luursalgale umbkaudne liikumistee ja joon igaks päevaks, kuhu patrullid peavad jõudma. Luursalkadelt liig suurte marsside nõudmise eest tuleb hoiatada. Nende tegevuse kõige raskem järk algab alles siis, kui nad vaenlase peale satuvad.

139. Öösel jääb luursalk häirevalmis. Asukoha muutmine suurendab julgeolekut.

140. Luursalk jaguneb ettepoole väiksemateks osadeks, mis luuret toimetavad. Kõige eespoolsemad katsesarved on patrullid.

Luursalga juht peab oma patrulle kindlasti käes pidama. Lähedad eesmärgid, kitsapiirilised ülesanded, patrullide kavakindel edasiliikumine esemelt esemele tagab nende tegevuse edu.

141. Patrullid väga kaugete eesmärkidega (k a u g e p a t r u l l i d) peavad eranditeks jääma. Nendel puudub kindel seljatugi, nende teadaanded ei jõua sageli luursalgani või ratsaväe diviisini. Vaenlase käes olevas piirkonnas on side alalhoidmine võimata.

142. Patrullide tugevus oleneb olukorrast ja ülesandest. Nemad peavad olema küllalt tugevad, et vaenlase patrulle lüüa ja teadaandeid tuua.

143. Patrullide ülemateks tuleb määrata vastavalt nende tegevuse tähtsusele ratsasõidus osavaid. teraseid ohvitseri, allohvitseri või sõdureid, kes õige taktikalise pilguga ja leidlikud maastikul. Patrulli ülema isikust oleneb edu.

144. Patrullid tarvitavad niikaua, kui võimalik, olevaid teid. Nemad liiguvad hüpetena ühest vaatluskohast teise. Vaenlasega kokkupuutumisel tuleb teelt kõrvale minna ja püüda näha vaenlast küljelt. sageli jalgsi ja osa meeskonda eemale jättes.

145. Ööseks otsivad patrullid kohase peidupaiga. Kokkupuutumist vaenlasega tuleb alal hoida. Julgeoleku korraldused tulevad nii teha, et kallaletung patrulli ettevalmistatult leiaks. Öised liikumised ja sagedane asukoha vahetamine suurendab julgeolekut.

146. Nõudmised, mida esitatakse patrullidele, peavad arvesse võtma maaluure iseäraldusi. Enamasti võivad nad ainult kindlaks teha kas, näiteks, vaenlane teatavas kohas asub või mitte, võib olla ka vaenlase paigunemise ulatuse ja andmeid tugevuse oletamiseks. Täpset tugevust ja jõudude jaotust on võimata teada saada. Vaenlase kolonnide peadest võib teateid saata, luure vaenlase kolonnide vahel on võimata. Ainult lahtisel küljel on võimalik sügavam pilk vaenlasesse.

147. Patrullid saadavad teateid oma luursalgale peaaegu eranditult ühe või mitme teateratsanikuga. Tehniliste sideabinõude (traat või villkuvtule abinõud)

tarvitamine patrulli ja luursalga vahel on ainult siis võimalik, kui luure edasiliikumine seisma jääb ja valvekaitse iseloomu omab.

148. Luursalga ja ratsaväe diviisi vahel tuleb alati püüda luua sidet tehniliste abinõudega. Kõige kohasemad on siin raadiojaamad, vähem kohased on traatühendused. Kui need abinõud puuduvad, siis tuleb side luua ratsaväe diviiside saadetud teatepunktide ja vahepunktide kaudu või teateahelikkude abil.

149. Teadete kogumispunktid võib ratsaväe diviis mitme luursalga ühiseks tarvitamiseks ette saata. Nad on tingimata tarvilikud, kui ratsaväe diviis alguses kindlaks määratud suuna muudab.

150. Ratsaväe diviisi sidepidamiseks tahapoole tulevad tarvitusele ainult tehnilised sideabinõud, esimeses järjekorras raadiojaamad. Teised sideabinõud on traat, autod ja lennukid.

151. Ratsaväe diviisile peab juurde määratud olema üks kerge vaatluseskadrill. Sellele ei tule kaugeid luureülesandeid, näiteks vaenlase juurdetranspordeerimine ja väljamarssimine, anda. Seda toimetavad kõrgema juhtimise poolt saadetavad vaatluseskadrillid. Ratsaväe diviisi kerge vaatluseskadrill peab diviisi enese ülesannet kergendama ja temale sügavamalt pilku luure ribasse võimaldama.

152. Soomusautode juureandmist ratsaväe diviisile tuleb alati püüda. Nad saadetakse välja iseseisvate luureülesannetega, antakse üksikute luursalkade juurde ajutiseks toetuseks või võtavad osa ratsaväe diviisi lahingust. Edasi tarvitatakse neid sidepidamiseks luursalga ja ratsaväe diviisi vahel.

153. Mida ligidam on kokkupuutumine vaenlasega, seda enam kaotavad luursalgad oma tähtsusest. Kui ratsaväe diviisi rinde ees neile enam tegevuseks ruumi ei ole ja ka vaenlase lahtisel küljel tegevusvõimalused puuduvad, siis ühinevad nad ratsaväe diviisiga. Nende seniseid ülesandeid täidab siis brigadide ja rügementide ligiluure.

D. Väeosade ratsaväe luure.

154. Väeosade ratsaväe päämine ülesanne on ligiluure, millest neid ka see asjaolu ei vabasta, et nende ees asub väeratsavägi. Seal kus rinde ees väeratsaväge ei ole, võib väeosade ratsaväe peale panna ka kaugeluure, mida ta luursalga kombel toimetab.

155. Väejuht annab luureülesande. Täitmise viis on ratsaväe juhi asi. Patrullide saatmine on harilikult tema käes. Kui väejuht ise patrullid välja saadab, siis teatab tema antud ülesannetest ühtlasi ka ratsaväe juhile. Samuti tuleb ratsaväe juhile teatada teiste väeliikide poolt toimetatavast ligiluurest. Sellega hoitakse ära ühe ülesande jaoks ilma tungiva põhjusega mitmekordsete jõudude väljasaatmine.

Kui ratsaväe juht lähemate juhtnöörideta jääb või ootamata muutunud olukorda satub, siis korraldab tema luuret iseseisvalt väejuhi mõttes.

156. Kõik ratsaväe juhid vastutavad selle eest, et vaenlasega saavutatud kokkupuutumine päeval ega öösel kaduma ei läheks.

157. Väeosade ratsaväe vähesus nõuab iseäralist kokkuhoidlikkust patrullide väljasaatmisel. Väeosade ratsaväele peab jääma teatav lahingjõud. Sellepärast võib tarvilik olla nende kõvendamine kergesti liikuvate jalgväe ja rattasõitjate osadega, raskekuulipildujate jagudega veoautodel, kahuritega ja soomusautodega. Kõvendada tuleb põhimõttelikult siis, kui väeosade ratsaväele peale ligiluure antakse veel taktikalisi ülesandeid, näiteks ülekäikude lahtihoidmine maastiku joonte sulgumine, või kaugeluure.

158. Korraldusi ligiluureks tuleb sageli anda sadulas ja arvesse võttes vastukäivaid teateid vaenlase kohta. Kuid siiski peavad nad põhjalikud ja selged olema, et juht teada saaks seda, mis ta tahab.

159. Väejuht peab teadma, et ligiluure läbiviimine aega nõuab ja see üksi väeosa ootamatuste eest ei kaitse.

Peale ligiluure on iga väeosal veel tarvilik lähedane valvekaitse.

160. Ainult erakorralistel juhtumistel on võimalik luure ja lähedase valvekaitse ülesandeid ühe ja sama patrullide joonega lahendada, sest luure orgaanid ratsutavad kuni vaenlaseni ja peavad liikuvad olema, kuna aga valvekaitse oma väeosaga kindlasse vahetorda peab jääma. Järjekult tulevad ligiluure ja lähedase valvekaitse patrullid üksteisest teravalt eraldada.

Lähedasest valvekaitsest diviisis võtavad osa kõik väeliigid. Väeosade ratsavägi toimetab seda tähtsamates suunades, näiteks rännaku ajal ettepoole, lahingu ajal lahtisel küljel.

161. Teadaande kiireks kättesaamiseks on soovitav patrullide teadaanded varem kindlaksmääratud punktidesse juhtida.

162. Ligiluurega tuleb alati ühendada maastiku luure. Peale vaenlase vaatlemise tuleb tähelepanu juhtida teede seisukorra, sildade, maastiku läbipääsevuse ja heade väljavaate punktide peale.

E. Ratsaväe lahingluure.

163. Lahingluure toimetamist ratsaväe poolt võib käskida väejuht. Ka ilma selle käsuta on iga ratsaväe juht ja alluv juht kohustatud iseseisvalt lahingluuret toimetama. Põhimõttelikult on iga ratsaväe üksuse kohuseks lahingluure toimetamine oma lahingribas, üksustes, mis teiste vahel ei ole, peale selle veel lahtistel külgedel.

164. Lahingluure seisab vaenlase alalises vaatlemises enne lahingut, lahingu ajal ja pärast lahingut ja on ühtlasi ka valvekaitseks. Ta on lahingpatrullide ülesanne.

165. Lahingluuret toimetatakse nii kaugele kui võimalik ratsa; kui see vaenlase tule piirkonnas enam võimalik ei ole, siis jalgsi.

166. Rinde ees on lahingluure võimalik ainult kuni tulevõitluse alguseni. Küljel tuleb ta nii kaugele viia, et ähvardavat hädaohtu õigelajaltähele pannakse ja juhile teatada jõutakse.

Iga lahingpatrull on kohustatud oma tähelepanekuid kõige kiiremal teel igale tema läheduses asuvale väeosale teatama, vaatamata viimase kuuluvuse peale.

F. Teiste väeliikide luure.

167. Peale lendurite ja ratsaväe peavad kõik teised väeliigid kõige elavamalt luurest osa võtma; alles nende tegevuse tagajärjed annavad täieliku pildi pealetungi ja kaitse jaoks.

Mida väiksem on juurdemääratud lendurite ja ratsaväe arv, seda tarvilikum on teistele väeliikidele vaenlase seisukorra selgitamine patrullidega ja väljavaate punktide aegsasti oma alla võtmisega.

Iseäranis on jalgväe rattasõitjate osad oma liikuvuse ja kiiruse tõttu kohased luureülesannete lahendamiseks ja suudavad ratsaväe luuret täiendada või isegi asendada.

Kus vaenlase tule mõju või maastiku omadused ratsaväe tegevust piiravad, tõuseb jalgväe patrullide luure tähtsus.

Jalgvägi valmistab ette oma kallaletungi luurevõrguga, millest ka abiväeliigid (kerged ja rasked kuulipildujad, miinipildujad, jalgväe patareid) osa võtavad. Luure läbiviimiseks rindel ei tohi lahingut karta. Sellepärast antakse luureosade juurde iseäranis sageli kergeid kuulipildujaid.

Liginemisel kindlustatud positsioonile, kitsastele, tugevatele maastiku joontele, jõgedele on tarvilik tehnilise iseloomuga luure (tõkked, toetuspunktid, liginemisteed, sillakohad); seda tuleb nii aegsasti alustada, et luurajad veel päevavalgusel maastikul teateid koguda saavad. See luure on peaaesjalikult pioneeride ja jalgväe ülesanne.

K a h u r v ä e s on vaenlase ja enese vaatluspunktide ja tuleasupaikade luure tähtsam osa juhtimise tegevusest. Samaseid ülesandeid täidavad patrullid, mille juhtideks on reeglina ohvitserid (kahurväe ohvitser-patrullid). Mõnikord on soovitatav neid ühes ratsaväega ette saata. Peale selle toimetavad märkide luuret vaatluspunktid ja seotud balloonid, kõlamõõdu- ja mõõduväeosad. Ka suunakuulaja võib häid tagajärgi anda.

S e o t u d b a l l o o n i d on ligi- ja lahingluure jaoks iseäranis väärtuslikud. Selle vaatlusabinõu telefoniühendus vaateleja ja väejuhi ning kahurväe juhtide, kuni tulistava patarei juhini, vahel on suureks paremuseks, sest see võimaldab vahenditult mõttevahetust nende kohtade vahel.

S i d e v ä e o s a d jälgivad kavakindlalt vaenlase maa- ja õhuside tegevust. Selle abil saab kõrgem juhtimine kindlaid andmeid vaenlase jõudude jaotuse kohta.

168. Sageli võib luure eesmärki saavutada ainult tugevamate osade kallaletungiga kahurväe toetusel.

G. Rännakkaitse.

169. Rännakul olev väeosa kindlustab oma julgeolekut peale luure veel r ä n n a k l i i g e n d u s e g a.

170. Rännakul oleva väeosa otsekoheseks rännakkaitseks tuleb tarvitada väeosa ratsaväge. Selleks tuleb eelkaitse juhile ka siis, kui väeosade ratsavägi ette on saadetud, väike osa määrata. Viimasest tuleb moodustada jalgväe tipu ees ratsutatav ratsaväe tipp; ülejääk tuleb tarvitada otsekoheseks ligiluureks. Ka peavad peajõudude juhi käsutuses olema mõned ratsanikud, peasjalikult luuretoimetamiseks külgedel. Väejuht jätab alati vähema osa väeosade ratsaväest tagavaraks uute luurajate või eriliste kaitseosade väljasaatmiseks või peajõudude osade juurde määramiseks, mis rännakkolonnist kõrvale pööravad.

Kui juht väeosade ratsaväe eelkaitse juhi käsutusse annab, siis annab viimane käsud luureks ja valvekaitseks, välja minnes juhi seisukohalt.

171. Kui on r o h k e m r a t s a v ä g e, siis võib peale luure ja julgeoleku ülesannete veel teisi ülesandeid anda. Sarnased ülesanded võivad olla: rännakteel olevate tähtsamate punktide, raudtee sõlmede, ehituste esialgne oma alla võtmine, suuremate metsade läbiotsimine, kust väeosa läbi peab minema, kitsustikkude ja maastiku joonte sulgumine või lahtiholdimine jne. Siin juures võib tarvilik olla kahurväe, jalgväe ja pioneeride vankritel või veoautodel, kuulipildujate saaterühmade, kuulipilduja rühmade, veoautodel ja rattasõitjate juurdemääramine.

172. E e l k a i t s e peab tagama liikumise vältavuse, kõrvaldama nõrgema vaenlase vastupanu, hoidma peajõude ootamatuse eest ja kokkupõrkamisel tugevama vaenlasega nendele aega andma lahinguks hargneda.

Kui on oodata kokkupõrkamist vaenlasega, siis liigub väejuht reeglina eelkaitse juures, et aegsasti lahingu juhtimise ühtluse eest hoolitseda ja lahingmaastikku tundma õppida.

173. Eelkaitse tugevus ja koosseis oleneb kogu jõudude tugevusest, olukorrast, kavatsusest ja maastikust. Nagu kõigi eraldamiste juures, piirdatakse ka siin ainult kõige vajalikumaga. Jalgväe tugevus on harilikult $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{6}$ kogu jõududest. Reeglina tulevad juurde määrata rattasõitjaid, miinipildujad, kerge kahurvägi, kerged laskemoona kolonnid ja pioneerid. Ka kergete tankide, soomusautode, raske, kõigepealt suure laskekaugusega lameda tule kahurväe ühes patarei kolonnidega, side väeosade ja sanitaar kompanii osa juurdemääramine võib kasulik olla. Sillakolonna või selle osa juurdeandmine on nõuetav, kui liikumine mõne jõe juurde viib.

Soomusautode juurdeandmine eelkaitsele on nimelt siis kasulik, kui on tarvis kiiresti jõuda mõne maastiku jooneni ja seda kinni hoida.

174. Eelkaitse liigenduse käsutab reeglina eelkaitse juht.

Enamasti saadab eelkaitse oma ette eelsalga, mis eelkaitse peajõududest niipalju ettepoole asub, et viimane vaenlasega kokkupõrkamisel korralikult lahinguks hargneda võiks. Üksikute kahurite juurdeandmine eelsalgale on sageli otstarbekohane.

400 kuni 500 meetrit eelsalga ees liigub reeglina tippkompanii, mis omakorda ühe ohvitseri, ühe või kahe laskurite või kerge kuulipilduja jaoga jalgväe tipuks ühes soomusautoga ette saadab. Oma külgede julgeoleku eest peab eelkaitse ise hoolitsema.

175. Peajõudude kaugus eelkaitsest tuleb valida ühest küljest nii, et peajõud eelkaitse lahingusse kaasa ei kistaks ja juhil otsustamise vabadus jääks, teisest küljest, et eelkaitse peajõudude poolt aegsasti toetust saaks. Nõrgema eelkaitse puhul on järjekult nõuetav väiksem kaugus. See võib ka tarvilik olla olukorra tõttu ja kaetud maastikul.

176. Ka peajõud peavad oma külgede julgeolekut kindlustama, iseäranis kinnisel maastikul ja vaenlase ligiduses. Peajõudude juht annab tarvilikud käsud julgeoleku kindlustamiseks jalgväe osadega, rattasõitjatega või soomusautodega, mis rännakkolooni kõrvalteedel saadavad. Siin juures peab jalgväele tagatud olema teatud ettejõue, sest julgeoleku osadel tuleb enamasti tarvitada pikemaid ja halvemaid teid kui päämisel kollonnil ja neil läheb aega asulate, metsade jne. läbivaatamiseks; soomusautodele tulevad määrata head teed.

Iseäralistel juhtumistel tulevad eelkaitsest või peajõududest eraldada külgkatted.

Külgekate tugevuse ja koosseisu määrab hädaohu suurus ja maastik. Küllalise luure ja kiire sidepidamise vajadus nõuab ratsaväe ja soomusautode juurdeandmist. Külgekate liigendub samuti nagu eelkaitse. Külgekate saadab kaitsetava kolooni edasiliikumist või laseb viimase kohases ülesseades enesest mööda marsida ja ühineb siis temaga.

Kui edasimarss muudetakse külgmarsiks, siis on kasulik eelkaitset tarvitada külgaktena ja peajõududest uus eelkaitse eraldada.

177. Selgusetus olukorras on sageli soovitatav kihdlustada maastiku joontest üleminekut peajõududest väljasaadetud kuulipildujate saaterühmadega ja kahurväega, kuni eelkaitse üle on jõudnud.

Ka liikumisel läbi linnade, suuremate asulate ja laiemate metsade võib samuti korraldatud kuulipildujate ja kahurväe kaitse tarvilik olla.

See tegevus on reegliks siis, kui on võimalik kokkupõrge vaenlasega. On juhtimise viga, kui ta rännakul oleva jalgväe ilma tulekaitseta vaenlase kahurväe mõju alla jätab.

178. J ä r e l k a i t s e peab taanduvat väeosa segamise ja kallaletungi eest kaitsma. Toetuse peale peajõudude poolt ei või tema loota. Arvestades sellega, tuleb kindlaks määrata tema tugevus, koosseis ja kaugus peajõududest.

Pärast lahtipääsemist vaenlasest pikal rindel tuleb järelkaitse mitmesugustest jalgväe üksuste osadest kokku seada. Väeliigendus tuleb nii pea kui võimalik jalule seada.

Reeglina tuleb järelkaitsele tugev kerge kahurvägi juurde määrata, alati peab temal luureks ratsavägi käsutada olema. Otstarbekohane on ka eriliste kuulipildujate saaterühmade, mis kuulipildujate salkadeks koondatud võivad olla, rattasõitjate ja soomusautode juurdeandmine. Kas ja missugusel arvul pioneere juurde tuleb määrata, tuleb igal üksikul juhtumisel otsustada, arvesse võttes hävitamise ülesandeid.

Kui väeosa lahingus oli, siis peab järelkaitse peajõududele kõigepealt korraliku taandumise võimaluse kätte võitlema, ka eneseohverdamise hädaohu all,

Järelkaitse taandub esemelt esemele.

Kui vaenlane enam ei sunni liikuma lahingkorras, siis asub järelkaitse rännakkolonni.

Rännakul liigendub järelkaitse peaosaks, j ä r e l s a l g a k s ja juurdemääratud ratsaväeks.

Tema luureorgaanid jäävad kokkupuutumisesse vaenlasega. Kas peale järeltippkompanii ja jalgväe järeltipu veel ratsaväe järeltipp tarvilik on, see oleneb olukorrast.

179. Õhukaitse osad võtavad oma peale õhukaitse edasi-, tagasi- ja külgmarsi ajal kogu rännakkolonni pikkusel. Nemad liiguvad edasi hüpetena, tarvitades võimalikult külgteid, seisukohalt seisukohale. Lendurite hädaohu ajal ei tohi neid rännakkolonni mahutada.

Teised abinõud vaenlase lendurite eest kaitsmiseks on: pikkade rännakkolonniide jaotamine väikseteks osadeks, liikumine teede kõrval ja öised rännakud. Oma jahieskadrillid tungivad kallale vaenlase lenduritele.

H. Eelpostid.

180. Puhkusel asuvad väeosad kindlustavad oma julgeoleku eelpostidega, mille ülesanne on luuret toimetada, väeosa ootamattuste eest kaitsta, temale lahingvalmis seadmiseks aega anda ja vaenlaselt võimaluse võtta pilku heita meie seisukorda.

181. Olukorra mitmekesisuse tõttu on eelpostide teenistuse kohta võimalik anda ainult üldiseid vaatekohti ja põhimõtteid, mis vabad igast shabloonist. Väeosa väsitamise eest hoidmiseks tuleb eelpostide teenistusse määrata ainult niipalju jõude, kui tingimata tarvilik. Eelpostide iseloom ja tugevus oleneb olukorrast ja maastikust.

182. Kaugel vaenlasest on küllalt asukoha otsekohesest valvekaitsest.

Suurem julgeolek saavutatakse sellega, kui üksikud väeosad üldisest paigutuspiirkonnast ettepoole saadetakse, mis omakorda end kohalikult või edasi kaugemale saadetud väiksemate osadega kindlustavad. Siin juures on iseäranis soodne, kui üksikuid osi on võimalik saata kergesti sulutava või kaitsetava maastiku jooneni.

Sellest asupaikade otstarbekohasele jaotusele põhjenevast julgeoleku korraldusest kuni jaotatud eelpostide ülesseadmiseni on palju iseäraldusi ja kõrvalekaldumisi.

Vaenlase ligiduses seatakse üles sügavuti järgustatud eelpostid, nagu seda olukord ja maastik nõuab. Ka siin ei tohi shablooniliselt talitada.

Kui kokkupuutumine vaenlasega nii tihedaks muutub, et lahingvalmisolek nõuetav on, siis on eelpostide ülesseade ja järgustuse kohta mõõduandvad ainult lahingu nõuded. Siis korraldavad kõrvuti paigutatud väeosad julgeoleku teenistuse neile määratud joonel.

Kui lahing õhtuks vaikib, et järgmisel hommikul jätkuda, siis asutakse bivuakki lahingu paigutuskorras. Eelpool asuvate jalgväe osade kaitse koosneb siis enamasti väiksematest osadest, mille postid ja patrullid vaenlasele nii ligidale kui vähegi võimalik välja pannakse. (Lahing eelpostid).

Positsioonsõjas liigenduvad lahingueelpostid vastavalt kaugusele vaenlasest. Kuuldepostid valvavad tõkkeid.

183. Igal juhtumisel tuleb kõigepealt nende teede järele valvata, mis vaenlase poolt tulevad. Ka tulevad need punktid oma alla võtta, kust väljavaade ettepoole avaneb või kust vaenlane pilku saaks heita meie seisukorra peale. Teistele väeosadele mittoetuvad või kaitseta küljed tulevad kindlustada tiiva tagasipainutamisega või iseäraliste julgeoleku osade väljapaigutamisega.

Kui arvata on vaenlase tankide ootamata ilmumist, siis tulevad vastuabinõud tarvitusele võtta (positsiooni valik mõne tõkke taha, üksikute patareide ülesseadmine, teede sulgumine, tankide püünised jne.).

184. Puhkusele asumisel saab eelkaitse või järelkaitse juht juhised julgeoleku korraldamiseks. Nendes peab olema kindlaks määratud luure ülesanded, valvatav piirkond, suurematel juhtumistel peajõudude

asukoht, väiksematel juhtumistel eelpostide varu asukoht, ja kas eelkaitse vaenlase kallaletungi puhul aja võitmiseks lahingut pidades peajõudude juurde taanduma või missugusel positsioonil viimaste lahingusse jõudmist ootama peab. Reeglina peab käsus määratud olema esimene valvekaitse joon.

185. Eelkaitse või järelkaitse juht määrab eelpostide ülema ja eelposteks minevad väeosad. Lahingvalmisolek, piirkonna laius ja maastik võivad tarvilikuks teha mitu eelpostide piirkonda, igaüks oma eelpostide ülema all. Tähtsaid teid ja maastiku punkte ei tohi määrata piirkondade piirideks.

186. Eelpostide tugevuse ja koosseisu kohta on mõõduandev vaenlase ligidus ja ülalpidamine, oma tugevus ja maastik edaspidised kavatsused.

Reeglina tuleb eelpostide juurde määrata kahurväge, iseäranis kui on oodata vaenlase kallaletungi. Kahurvägi peab oma tegevuse, nimelt öise tulistamise, ette valmistama. Ratsavägi võtab päeval oma peale valvekaitse ja luure vaenlase poole. Videviku jõudmisel tõmmatakse, kui vaenlane lähedal asub, tema suurem hulk tagasi.

Pärast lahingut võetakse eelpostid võimalikult värsketest väeosadest; sellevastu jääb pärast rännakut eelkaitse või järelkaitse ülesandeks, kui mitte vastupidist käsku ei ole antud, peajõudude katmine ja eelpostide väljasaatmine. Suuremate koonduste puhul jaguneb eelkaitse peaosaks ja eelpostideks.

187. Eelkaitse juht peab väejuhi juhiste põhjal käsu andma, kus peavad eelpostid ühes naaberosadega päämist vastupanu avaldama.

Kui eelpostid ainult aja võitmiseks lahingut peavad pidama, siis taanduvad nad seda ülesannet täites samm-sammult sinna, kuhu eelkaitse juht käskinud.

188. Eelpostide ülem annab oma käsud nii kiiresti kui vähegi võimalik. Peaasi on, et kõige tungivamad korraldused kiiresti täidetakse. Siia kuulub kõigepealt vaatluspunktide, toetuspunktide ja tähtsamate teede oma alla võtmine, kahurväe tarvi-

tamine (järelvalve, tõkketuli jne.), maastiku kindlustamise ja sulgude alusjooned. Saadud juhiste põhjal määrab tema kõige eelmise valvekaitse joone, väeosade jaotuse päämisel vastupanu positsioonil, valmisoleku järgu, asumise viisi, õhukaitse ja eelpostide varu julgeoleku korraldused.

Tugevama ratsaväe juurdeandmist eelpostide kompaniile tuleb vältida. Luuret peab korraldama, kui see ei ole väejuhi või eelkaitse juhi poolt otsekohe ratsaväe juhile kästud, eelpostide ülem. Oma väikse tugevuse tõttu tuleb väeosade ratsaväge tarvitada võimalikult ainult luureks ja ainult erandina valvekaitse teenistusse postidele paigutada.

Pärast isiklikku luuret kohapeal täiendab eelpostide ülem oma esimesi korraldusi. Tema vastutab kõigi eelpostide osade ülesseadmise eest ja korraldab side ja liituvuse naaberosadega. Vaenlasega kokkupuutumisel võivad erilised gaasikaitse korraldused tarvilikud olla. Gaasimaski tuleb kanda tarvitamisvalmis. Ka tulevad anda juhised teede sulgumise, tankide ja teiste autode püüniste kohta.

Eelpostide teenistuse alaliseks järelvalveks asub eelpostide ülem sinna, kuhu teadaanded kõige soodsamini koonduvad. Tema asupaik peab olema kergesti leitav, signalistid, rattasõitjad, käskjalad ja teateratsanikud käepärast olema, telefoni ühendus peaosaga või peajõududega, eelpostide varuga, eelpostide kompaniiga ja juurdemääratud kahurväega ruttu sisse seatama.

189. Eelpostid võivad eelpostide varu ees, mis reeglina rännakteel asub, liigenduda eelpostide kompaniideks, väli vahetkondadeks ja postideks.

190. Eelpostide positsioonile asumine peab sündima tähelepanemata. Varjumine lendurite vaatlemise eest on nõuetav.

Kindel teadaannete edasiandmine tuleb kõigi eelpostide osade vahel kohe jalule seada.

191. Kõigi eelpostide osade ülemad teatavad kirjalikult oma ülematele oma paigunemise ühes skeemiga ja korraldused luureks ja julgeolekuks. Nemad peavad viibimata side looma oma naabritega ja selle katkematult alal hoidma. Nemad annavad käsud meeste puhkamise ja riietumise kohta.

192. Kõige parem julgeolek peitub väsimatult toimetatavas ligiluures ja vaatlemises, milleks ka tagapool asuvad soodsad väljavaate punktid ära tulevad kasutada. Kõik olulised luure ja vaatlemise andmed tulevad kiiresti ülemale ja naabritele teada anda.

193. Vahetamine ei tohi tähelepanдав olla. Kõik teadmise vääriline tuleb uuele juhile edasi anda ja viimane lubab vahetatud osa lahkuda ainult siis, kui tema täielikult kõigega tutvustatud.

194. Kõik koosolevad osad kindlustavad oma julgeoleku postidega relvade ees, mille arv muutub tarviduse järele. Viimased, nagu ka välivahtkonnad ja teised postid, ei osuta mingisuguseid auavaldusi.

195. Kallaletung peab leidma eelposte alati täielikus valmisolekus. Nemad peavad valmis olema kõigiks ohvriteks, et nende taga asuvaid väeosi katta.

Eel post i d e k o m p a n i i d.

196. Eel post i d e k o m p a n i i d on valvekaitse päämised kandjad. Nende arv ja paigutus oleneb olukorrast.

Juht tutvuneb kiiresti maastikuga ja määrab kindlaks luure ja valvekaitse korraldused. Tema jõuab otsusele oma tegevuse kohta kallaletungi puhul päeval ja öösel, annab käsud valmisoleku kohta (asumine kinnistesse ruumidesse, kaitse õhuluure vastu, telkide ülesseadmine, tuletegemine, gaasikaitse jne.) ja korraldab tarvilikud maastiku kindlustamised ja teede sulgumised. Kuulipildujad, kerged miinipildujad, juurdeantud kahurid tulevad peaaesjalikult liginemisteede vastu üles seada.

Eelpostide kompaniisid nimetatakse kompanii numbri järele.

Välivahtkonnad.

197. Eelpostide kompanii julgeoleku tagamiseks saadetakse enamasti ette välivahtkonnad. Nende tugevus oleneb nende ülesandest, asukoha tähtsusest ja vaenlase ligidusest ja kõigub ühest rühmast kuni ühe jaoni.

Välivahtkonnad on seljatoeks oma postidele ja nad paigutakse tähtsatele maastiku punktidele (sillad, kitsustikud, vaenlase poolsed külade ja metsade ääred, ristteed) võimalikult hea laskeväljaga, vaenlase õhuluure ja teiste vaatlusabinõude eest varjatult. Sageli on otstarbekohane varustada välivahtkondi raskete kuulipildujatega. Iseäralistel juhtumistel võib neid kõvendada kergete miinipildujatega ja kahuritega. Tähtsate välivahtkondade ülemateks määratakse ohvitserid.

Välivahtkonnad kindlustavad oma julgeolekut allohvitseri- või kaksikpostidega ja patrullidega. Lahtisel maastikul on päeval küllalt mõnest postist hea väljavaatega punktides. Öösel on enamasti nõuetav tihedam postide ahelik. Kuid igal juhtumisel on katkematu ahelik vähem tähtis, kui see, et kõigil vaenlase poolt tulevatel teedel ja tähtsamatel punktidel postid asuvad, kuna vahe-ruumi patrullid valvavad.

Välivahtkonnast väljasaadetakse kaksikpostid ei tohi harilikult nendest üle 500 m. kaugusel asuda. Allohvitseri postide kaugus võib suurem olla.

Vahtkonna ülem peab alati leitav olema. Postide järelvaatamise ajaks määrab ta omale asetäitja. Pimedas asub tema välivahtkonna juures.

Iga kompanii välivahtkonnad nummerdatakse alates paremalt tiivalt.

Samuti nummerdatakse igas välivahtkonnas postid, vaatamata kas nad on kaksikpostid või allohvitseri postid, alates paremalt tiivalt.

198. Postid seisavad alati kahekesi (kaksi postid). Tähtsamatel punktidel (teed, valitsevad kõrgustikud) ja suuremal kaugusel väливаhtkonnast on soovitatav, et ülejäänud osa jaost vahetuseks ja toetuseks läheduses oleks (allohvitseri postid). Tähtsatele postidele tulevad andakerged kuulipildujad.

Postidel peab olema hea väljavaade, kuid nad ise peavad vaenlase vaate eest varjatud olema, tarbekorral maskide abil. Paigutamine kõrgetele punktidele (puud, majad, kiriku tornid, õlekuhjad jne.) on nägemiseks (tulekuma, valgus) ja kuulmiseks kasulik. Postid tulevad varustada binoklitega. Vaenlase ligiduses on otstarbekohane pimeduse jõudmisel postiasukohta muuta, et teda ootamata tabamise eest hoida. Postil asuvad mehed vaatlevad koos ja peavad nii üksteise lähedal asuma, et nad kergesti üksteisest aru saaks.

Kuidas post end igal üksikul juhtumisel ülal peab pidama, kas ta istuda või lamada tohib, selle kohta antakse temale käsk. Enamasti kaevub ta. Ta tohib, kui teisiti kästud ei ole, suitsetada. Ta ei lase oma valvsust millegagi segada.

Kui post midagi tähelepanu väärilist näeb, siis teatab üks meestest ülemale. Kui ta kallaletungi tähele paneb, siis tõstab ta häire kiiresti üksteisele järgnevate paukudega. Möödaminevatele patrullidele teatab ta oma tähelepanekutest.

Ta laseb kõik isikud, keda ta isiklikult tunneb, läbi minna. Kõiki teisi selgitab tema küsimustega ja kahtluse korral saadab väливаhtkonda või väливаhtkonna ülema poolt määratud teise posti juure. Ratsanikud, rattasõitjad ja autod peavad hüüdmise peale seisma jääma; viimased peavad ise aegsasti oma kiirust vähendama. Kes posti käsku ei täida, lastakse maha.

Pimedas hüütakse võttes püssi laskevalmis, igalühel, kes postile ligineb, „seisa — kes seal on?“

Kui hüüetav kolmanda „seisa“ peale seisma ei jää, siis lastakse ta maha.

Üksikuid vaenlase ohvitseri, väheste saatjatega, kes end läbirääkijatena tunda annavad, ja ülejooksi-
kuid ei loeta vaenlaseks. Neilt nõutakse relvade maha-
panekut ja siis, läbirääkijad kinniseotud silmadega ja
nendega sõnagi rääkimata, viiakse väliwahtkonna
kaudu kompaniisse.

Iga post saab erilise k o h u s t e k ä s u, mis
sisaldab: andmed vaenlase ja maastiku, iseäranis
valvatavate osade kohta (nähtavad teede osad, kitsus-
tikud ja sillad, kust vaenlane liginemisel läbi peab
minema), oma ettesaadetud osade asukohad, oma posti
nimetus, tegevus vaenlase kallaletungi puhul, kõrval-
postide asukohad ja nimetused, kas post kõrvalpostiga
mõne mehe abil sidet peab pidama, väliwahtkonna ja
kompanii asukoht, sinna viivad teed ja teised tarvi-
likud juhatused.

Postile antakse võimalikult eespool asuva maas-
tiku skits, millele kohalikkude esemete nimetused
tähendatud.

Vahetust allohvitseri postil toimetab postiülem,
kaksikposte vahetab väliwahtkonna ülem. Vahetuse
viija peab selgusele jõudma, kas uus post üldist kohuste
käsku tunneb, senine post oma erilise kohuste käsu
õieti edasi annab ja uus post sellest aru saab.

J a l g v ä e p a t r u l l i d.

199. Ligiluuret peavad toimetama j a l g v ä e
p a t r u l l i d, vaatamata selle peale, kas rinde ees
ratsaväge on või mitte.

Patrullide arv ja tugevus vaenlase vastu ja nende
varustamine kuulipildujatega ja korraldused gaasi-
kaitse kohta muutuvad vastavalt olukorrale ja üles-
annetele. Oluline on juhi valik, kes siis ise otstarbe-
kohaselt sündsad mehed välja valib.

Tähtsate luure-ülesannete täitmiseks määratakse
ohvitserid ja iseäranis tublid allohvitserid. Mõnikord

- võib tarvilik olla välja saata patrullide ahelik, nii et üksikud patrullid vastastikku end kindlustavad ja vangilangemise eest end kaitsevad.

Kavalust ja osavust, kiiret pilku ja otsustavat tegevust, ettevõtlikkust ja julgust tuleb igalt patrullilt nõuda. Patrull tutvuneb maastikuga, et selle kohta teateid anda ja tarbekorral teejuhina tegutseda.

Tagasituleku aeg ja umbkaudne tee tuleb kindlaks määrata, et uute patrullide aegsasti väljasaatmisega katkematut luureteenistust ülal pidada.

Öösel võib julgeoleku suurendamiseks otstarbekohane olla üksikud osad üle postide joone sündsatesse maastiku punktidesse ette saata, kuhu nad kuni vahetuseni või ettemääratud ajani jäävad.

Postide joonest läbi minnes peavad patrullid ligemale postile oma ülesande ja tagasi tulles omad tähelepanekud teatama.

Patrullid postide joonel on vahemaastiku, kus poste ei ole, valvamiseks ja side pidamiseks postide vahel ja naaberosadega. Nende arv ja tugevus muutub vastavalt postidevahelisele kaugusele, maastikule ja vaenlase ligidusele.

J. Kate.

200. Kate vaenlase eest õhus ja maapinnal võib tarvilik olla rindel ja küljel ja seda võib saavutada pealetungivalt või kaitsvalt. See on peaasjalikult lendurite ja ratsaväe ülesanne. Kuid ka iga teine luure ja julgeoleku osa peab katteks kaasa aitama.

201. L e n d u r i t e päämine ülesanne on vaenlase õhuluure takistamine katterinde taga. Lendurid toetavad pealetungivat katet maapinnal elava tegevusega ja edasitungimistega õhus. Kaitsva katte ajal maapinnal ja vaenlase lendurite rahuliku tegevuse puhul on oma nõrgematele lennujõududele tagasihoidlikkus nõuetav. Tugev vaenlase õhuluure tuleb vastu võtta koondatud kallaletungiga õhus ja õhukaitse abinõude tegevusega.

202. Pealetungiv kate maapinnal saavutatakse kõige mõjuvamalt vaenlase ratsaväe võitmisega. Vaenlase luuretegevus teedel, mis oma kolonide all ei ole, tuleb kinni pidada tugevate osade väljasaatmisega, millele sageli kahurid, rasked kuulipildujad ja soomusautod juurde antakse.

Kaitsva katte puhul—kõige soodsamini toetudes ainult teatavates kohtades läbipääsetavale maastiku joonele — sulutakse ülekäigud ja teed ja kaitstakse neid. Siin omavad iseäralise väärtuse kuulipildujad. Tarbekorral antakse kaitseosadele juurde kahurväge (ka üksikud kahurid) ja miinipildujad.

Tugevamad osad tulevad valmis seada tähtsamate punktide vastu, kus vaenlane arvatavasti läbi murda püüab.

Ka kaitsva katte puhul on elav luuretegevus nõuetav. Luursalgad ühes rattasõitjatega ja kuulipildujatega tulevad vaenlase teadete ja sideteenistuse takistamiseks ette saata.

203. Iga katte liigi ajal on tarvilik varjumine vaenlase lendurite vaate eest, jättes päeval teed ja asulad vabaks ja vältides öösel valgust ja tulekuma.

IV. RÄNNAK.

A. Rännaku korraldamine .

204. Liikumissõda nõuab kõigi otsuste kiiret läbiviimist ja värskeid väeosi lahinguks. Rännakute korraldamine peab mõlemaid nõudeid rahuldama. Juhtimine otsustab, kuivõrd tuleb nõuda suurendatud rännaktoodanguid ja kas on võimalik arvesse võtta väeosa säästmist. Ülejõu käivad nõudmised nõrgendavad mitte ainult lahingvõimet, vaid ka väeosa sise-
mist pidevust. Väeosade ja nende kraami edasitoimetamiseks võib tarvitada raudteid, auto-kolonne ja teisi sõiduabinõusid.

Teedevõrk, mis asjaolude järele läbi luurata tuleb, annab aluseid väeosade paigutamiseks teedele. Kaardid ei anna alati küllalisi lähteandmeid.

Rännak laial hargnemisel säästab väeosa ja suurendab tema valmisolekut lahinguks, sest pikkade kolonnide moodustamine ja rännak, nii ka väljamarssimine nendest nõuab suurel määral aega ja jõudu. Teisest küljest on vaenlasele liginemisel ühte kolonni koondatud väeosa rohkem oma juhi kätes.

Suuremates koondustes peab diviis enamasti ühele teele koondatuks jääma.

205. Kui suurematel väekoondustel mitu rännakut arvatavasti ilma vaenlase vahelesegamata täita tuleb, siis peab selle aja kohta kokku seatama r ä n n a k ü l e v a a d e. See sisaldab peale rännakteede määramise igapäev saavutatavad rännakeesmärgid ja korteritesse mahutamise ruumid. Ka peavad korpuse peastaabi ja diviisi staabi asupaigad aegsasti kindlaks määratud olema, et oleks võimalik igal ajal sisse seada sidevõrgu, mille tõttu kogu liikumine kindlama liigenduse omab.

B. Rännaku teostamine.

206. Kõik rännaku korraldused olenevad kõigepealt sellest, kas on oodata kokkupuutumist vaenlasega. Kui seda oodata ei ole, siis peab väeosa säästma (r e i s i r ä n n a k). Marsitakse väiksemate koondustena ja väeliikide järele. Toidu- ja kraamivoor jääb väeosa juurde.

Kui on võimalik kokkupõrge vaenlasega (l a h i n g r ä n n a k), siis tõuseb esiplaanile lahingvalmisolek. See nõuab väeosade liigendamist segatud taktikalisteks koondusteks ja julgeoleku korraldusi. Korraldused gaasimaskide kandmise viisi kohta võivad tarvilikud olla. Toidu- ja kraamivoor tuleb järele vedada.

207. Kõik väeosad liiguvad r ä n n a k k o l o n n i s, ratsavägi kahena, rattasõitjad kahena või ühena.

Iseäranis soodsatel teede tingimustel võib laiemate formatsioonidega rännaku sügavust vähendada.

A u t o d e l e paigutatud koonduste liikumist peab eriti korraldama. Neid koondusi võib ainult ajutiselt rännakkolonn mahutada, sest et nad jalgväe rännakkiirusest pikemat aega kinni ei saa pidada. Nad tulevad eraldi teedele paigutada või hüpetena järele tuua. Mida lähemal vaenlasele, seda kindlamini peavad nad käepärast olema.

T a n k i d ei ole pikemate rännakute jaoks kohased. Juba umbes üle 12 km. ulatavate edasiliikumiste puhul on tarvilikud iseäralised edasitoimetamise abinõud, nagu raudteed, veoautod ja traktorid.

L e n n u v ä e ü k s u s t e sadamate asukoha igapäevast vahetamist tuleb vältida. Neid tuleb edasi viia suurte hüpetena (mitu päevateekonda).

208. Nõuetav on kõige valjem rännak-distsipliin. See säästab väeosi. Rännaküksuste (kompanii, eskadron, patarei, kolonn) juhid ei ole seotud teatava kohaga. Nemad ratsutavad seal, kust nad kõige paremini oma väeosa järele valvata saavad. Iga rännaküksuse lõpus liigub üks ohvitser. Omavolilised riiete kergendused üksikute poolt on keelatud, tarvilised, näiteks kraede lahtitegemine, tulevad õigel ajal korraldada.

Kui on antud komando „rännakkorda“, võib rääkida, laulda, suitsetada ja püssi iga mehe äranägemise järele nii kuidas parem, paremal või vasakul õlal või rihmal kanda. Auavaldusi ilma iseäralise käsuta ei tehta; ülemätepoole, kes kolonni enesest mööda lasevad marssida, vaadatakse vabalt. Vabalt kantud püss võetakse korrapäraselt ainult siis, kui see ülema poolt varem kästud.

209. Rännakkolonn liigub ühiselt temale kõige soodsamal teosal. Segatud koondustes on mõõduandev jalgväele soodsam teekülg.

Erakorralistel juhtumistel võib lahutatult mõlemal tee äärel liikuda. Sõiduriistad jäävad kokku neile soodsamale küljele. Koondused väheste sõiduriis-

tadega kaitsevad end sellega ühtlasi ka vaenlase õhu-
luure eest, kui teede äärtel puud on.

Igal juhtumisel peab osa teest ratsanikkude, ratta-
sõitjate ja autode liikumiseks vabaks jääma. Väeosa-
dest möödaliikumisel tuleb vastusattumise ärahoid-
miseks kindlaks määrata, kummalt poolt rännak-
kolonnist mööda tuleb liikuda. Tarbekorral tuleb
kitsastel teedel ühele tee äärelle kokku tõmbuda ja nii
tarvilist ruumi anda. Tarbetu ja liig kiire autodel ja
mootorratastel rännakkolonnidest möödasõitmine aval-
dab hoolimatust väeosa vastu ja on keelatud.

Eelkäijast ja üksikute osade ja sõiduriistade vahe-
listest distantssidest kinnipidamisega tuleb hoolitseda,
et rännakkolonn ei suureneks.

Sidemehed kolonni üksikute osade vahel, raske-
mas olukorras ohvitserid ratsa, autodel või mootor-
ratastel, hoolitsevad selle eest, et iga väeosa oma eel
liikuva ühenduse osaga alal hoiab; iseäranis ei tohi
peajõudude algus ialgi ühendust kaotada eelkaitse
lõpuga.

Rännakul mitmes kolonnis võivad lendurid juhti-
misele kiiresti teateid muretseda selle kohta, kui kau-
gele kolonnid jõudnud ja üksikutes kolonnides ette-
tulnud juhtumiste kohta. Lahtisel maastikul tuleb
korraldada, et üksikute kolonnide otsad lendurite
nõudmise peale enesest linade abil teateid annaks.
Traatsideabinõude sisseseadmine kolonnide vahel
nõuab palju jõudu ja võib selle tõttu ainult erakorralis-
tel juhtumistel tarvitamisele tulla; traadita teadete
edasiandmisest on enamasti küllalt. Raadio peab
tarvitamata jääma niikaua, kui liikumist vaenlase
eest varjama peab.

Kui rännakkolonnist üksikud osad välja võetakse,
siis tuleb vastav käsk ka järeltulevate osade juhtidele
anda, et nad õige tee valiks.

210. Edasiliikumise libedaks vooluks on esimene
nõudmine ühtlane r ä n n a k k i i r u s. See hoiab
rännaku takistuste eest.

Väeosadel kandeloomadega on väiksem liikumise kiirus kui teistel väeosadel. Nende kiirust ei või pikemaks ajaks suurendada, sest kandeloomad väsivad ruttu.

Halbadel või lumistel teedel tuleb esimest osa aegajalt vahetada. Samuti tuleb tugeva tuule ajal tuulepoolseid ridu sagedamini vahetada.

211. Rännaksügavuse väiksemate muudatuste tasandamiseks tulevad üksikute üksuste vahele d i s t a n t s i d. jätta. Need on kompanii ja eskadroni järele 10 sammu;

pataljoni, rattasõitjate kompanii, kuulipildujate kompanii, miinipildujate kompanii, patarei või voori-koloni järel 15 sammu;

jalgväe rügemendi või kahurväe osa järel 40 sammu;

diviisi järel 120 sammu.

Selle juures tulevad ratsa ohvitserid, tagavara hobused jne. koloni sügavuse kuid mitte distantside juurde arvata.

Nende distantside suurenemine ei ole soovitatav ja tuleb vähehaaval järelejätmisega parandada.

212. Liikumise alguseks selgitab juht, kas väeosad kästud rännakkorras liiguvad. Varsti peale liikumise algust määrab tema lühikese peatuse riiete, rakmete ja sadulduse korraldamiseks ja rivist lahkumiseks. Peale selle tulevad vastavalt rännaku pikkusele, ilmastikule ja maastiku kujule määrata edaspidised peatused. Need, samuti ka suurematel rännakutel tarvilikud töidumoonaga varustamise peatused, tulevad võimalikult juba rännakkäsus väeosadele teada anda, et neid ettesaadetud ohvitseride poolt lasta ette valmistada ja väeosad neid täiel määral kasutada saaks. Toidupeatusteks tuleb koht valida alati vee läheduses. Puhkamiseks on kõige parem peatama jääda gruppidenä, vähendades rännaksügavust ja asudes asulatesse, mis rännakteel või selle läheduses on. Gruppide moodustamisega võib ka liig suuri rännaksaavutuste lahkuminekuid enne puh-

kusele asumist tasandada. Lendurite eest varjumise vajadus määrab väeosade kogunemise vormid.

213. Suur palavus nõuab erilisi ettevaatuse abinõusid. Kõige mõjuvam nendest on sage ja korrapärane joomine. Soovitatav on kohvi ja tee kaasavõtmine. Ka on otstarbekohane distantse üksikute osade vahel suurendada ja rännak päeva kõige palavamate tundide ajal katkestada.

Suure külma ajal tuleb meeste ja hobuste vastupanu jõudu suurendada rikkalikuma toiduga.

Igasugu alkoholi tarvitamine on kõikidel rännakutel keelatud. Alkoholi kahjulikkuse peale tuleb erilist tähelepanu juhtida.

214. Jalgväe osade ranitsate sõidutamise suurendab rännaksaavutusi tuntavalt, kuid nõuab autode või vankrite arvu suurendamist ja on selle tõttu ainult erakorralistel juhtumistel võimalik. Selle vastu võib tarvitada väeosa sõiduriistu säästmist vajavate meeste ranitsate või meeste eneste sõidutamiseks.

215. Kiirmarsid vähendavad alati järgnevat toodangvõimet. Kuid nad võivad tarvilikud olla, kui vaja on kõike jõudu kokku võttes lahingu otsustavaks momendiks kohale jõuda. Sellel juhtumisel peab rännakpeatused ainult kõige tarvilikumaga piirama. Iseäranis rännakeesmärgi teadaandmisega, peatuste määramisega, sagedama ja parema toitmisega ja suurema hoolitsemisega väeosa eest on võimalik rännaktoodangut ajutiselt suurendada.

216. Operatsioonide piirkonnas tuleb vaenlase õhuluure eest varjumiseks ja vaenlase ootamata tabamiseks sageli tarvitada öiseid rännakuid. Need kulutavad aga suurel määral väeosa jõudu ja neid ei või selle tõttu pikema aja jooksul pidada.

Öösel tuleb lennukite liginemisel tee keskpäigast kõrvale minemisega, seisma jäämisega ja maha heitmisega otsida varjumist vaenlase valgustuslangesirmide eest.

Teede luuret ja ühendust üksikute rännakosade vahel teateratsanikkude, rattasõitjate ja ühendusmeeste abil tuleb öösel iseäranis hoolikalt korraldada. Määrata tuleb sagedaid lühikesi peatusi kella järele; neid tuleb pikkadest peatustest paremaks pidada, sest viimased teevad väeosa uniseks.

Mahajäänute, teateratsanikkude ja toitlus-veoriistade jaoks tulevad teemärgid üles seada.

217. Liikumisel üle sõjasildade tuleb sillateenistuse pioneerohvitseri korraldusi täita.

Jalgvägi läheb üle kolonnisildade rännakkolonnis sammu pidamata, ratsavägi jalastatult ühena või kahena, viimasel juhtumisel ratsanikud väljaspool. Ratsanikud peavad pärast ülejõudmist sammu sõitma, et veel üleminevad hobused rahutuks ei muutuks.

Rakendatud osad lähevad üle kolonnisilla kolonnis ühena. Hobusejuhid jäävad hobuste selga või pukile ja hoiavad keskele. Teenijad ja saatjad liiguvad mõlemal pool hobuseid, pidurite juurde jäävad mehed. Auto-kahurvägi, tankid, autod ja teised väga rasked sõiduriistad võivad üle kolonnisildade liikuda ainult suurte vahedega ja väikse kiirusega, tarbekorral tulevad nad juhtida rasketele kolonnisildadele.

Otse silla ees või taga ei tohi kunagi seisma jääda; need kohad tulevad järgnevatele osadele vabaks jätta.

Liikumine üle raudteesildade nõuab hobuste ja sõiduriistade jaoks erilisi ja enamasti aeganõudvaid ettevalmistusi, nagu sillutamine ja plankudega katmine. Kui raudtee tegevuses on, siis tuleb enne sõjaväe raudteevalitsuselt luba muretseda.

218. Kui ilma sildadeta veest üle tuleb minna, siis tarvitavad sõiduriistadega väeosad parvi. Nendele paigutatakse hobused peaga vastu voolu, rahutud hobused keskele või jäetakse alguses maha. Sõiduriistad tulevad kinnitada piduritega ja kiiludega rataste alla. Maandusmiskohad tulevad kohe vabas-tada.

Jalgvägi ja ratsavägi viiakse üle harilikult pontoonides. Hobused ujuvad kõrval ja veavad pontooni teisele kaldale. Kas jalgvägi enne pealeminekut kraami maha panema, maha jätma või kaasa võtma peab, seda otsustavad juhid. Sealjuures peavad nad teadma, missugused pahed kraami mahajätmise tagajärjeks võivad olla, sest järeletoomine on üleminekul iseäranis raske. Kui kraam meeste selga jääb, siis istuvad nad ühes sellega seljaga vastu pontooni seinu.

C. Rännakkäsk.

219. Väeosa koondatakse ja liigendatakse rännakkäsuuga niiviisi, et oleks tagatud takistamata voolav rännakule väljamarssimine ja ära hoitud vaenlase ootamata tegevuse mõju.

220. Eelseisvast rännakust tuleb väeosale aegsasti eelkäsuuga teada anda, võimalikult juba ühes väljaastumise ajaga, lähema eesmärgiga ja arvatava rännaktoodangu suurusega. Siis võib väeosa vastavaid ettevalmistusi teha.

221. Rännaktee tuleb enne rännaku algust läbi luurata, kui ta veel kindlasti oma valdamises ei ole ja võimalus olemas, et vaenlane või kohalikud elanikud teede sulgumisega või ülekäikude hävitamisega seiskuid tekitada tahavad. Kui luuret juba eelpostidega võimalik ei olnud toimetada, siis on see ratsaväe, lendurite või eriliste ratsa, autodes või soomusautodes ettesaadetavate ohvitseride ülesanne. Tulemuste järele võivad erilised korraldused tarvilikud olla, näiteks pioneeride jaotamine, eriliste tööriistadega varustatud teeheituse ja tööliste osade ja sillakolonnide juurdeandmine eelkaitsle, peatuste määramine arvatavate tööde ajaks jne.

222. Põhjapanev rännakkäsu jaoks on teede pikkuse ja rännaku aja täpne arvestamine. Siinjuures tuleb arvesse võtta ka teed üksikute väeosade korterite asupaigast rännakteele ja rännakteelt asupaika.

Suuremad väekoondused tarvitavad suuremate kauguste läbikäimisel tasasel ja künklikel maastikul soodsates tingimustes 1 km. läbiminekuks, kaasa arvatel lühikesed peatused, keskmiselt 15 minutit.

Ratsa väeosad ja auto osad liiguvad tuntavalt kiiremini; ka üksikult liikuvad väiksemad jalgväe osad võivad, iseäranis lühematel ulatustel, suurema rännakkiiruse saavutada.

Öösel on headel teedel peaaegu võimalik saavutada päevast rännakkiirust; halbadel teedel ja suures pimeduses väheneb see tuntavalt.

Samuti on tugevasti künklikel maastikul ja mägestikus.

Väljaastumise tunni aeg oleneb olukorrast, ilmast, aastaajast ja rännaku pikkusest. Varajase väljaastumise kasuks räägib asjaolu, et pimedas vanast korterist lahkumine väeosa vähem pingutab kui pimedas uude asumine. Ratsaväe osades lõpeb harilikkuudel tingimustel puhkus umbes kaks tundi enne väljaastumist ja algab pärast rännaku lõppu hiljem kui jalgsi väeosades. Liig kiire hommikune toitmine vähendab hobuste jõudu ja vastupidavust.

Kogunemise kuju oleneb koonduste suuruselt, korterites asumise ruumist ja taktikalistest nõuetest.

Rännakkolonn moodustatakse eelpostide kaitse all, mis alles siis, kui eelkaitse (või järelkaitse) osad nende joonest üle on jõudnud, rännakkolonniga ühinevad.

Kõik väeosad kogutakse põhimõttelikult rännaku suunas.

Suuremate hulkade kogumine ühte punkti enne väljaastumist on, arvesse võttes vaenlase õhuluuret ja teisi põhjuseid, harva otstarbekohane.

Kui mitu väeosa samast punktist välja astuma peavad, siis tuleb nende sinna jõudmise kellaeg nii määrata, et ühelgi osal kauem oodata ei tuleks.

Asjatud kõverteed on keelatud. Kogumiseks ei tohi iialgi nõuetud ajast varem välja liikuda.

Enamasti tuleb eelistada rännakkolonni moodustamist üksikute osade juurdetoomisega rännakkolonni gruppidenä, vastavalt nende korteri asukohale; õhuluure eest varjatud rännaktee punktides.

Õhukaitse osad tulevad mitmesuguste gruppide vahel ära jaotada.

223. R ä n n a k k o r r a s tuleb väe osade järjekord, võimalikult üksused alal hoides, nii kindlaks määrata, et väeosad ettenähtud lahingtegevuseks kohe käepärast oleks ja kiirelt hargneda võiks. Rännakkorra õige korraldus on esimene samm lahingu eduks.

Julgeoleku osade (eelkaitse jne.) rännakkord määratakse kindlaks reeglina nende juhtide poolt; kuid käsuandmise lihtsustamiseks võib seda ka väejuht kindlaks määrata.

Peajõudude rännakkorra määrab väejuht. Tema määrab peajõudude juhi, kellele rännakgruppide juhid oma väeosade rännakkolonni jõudmisest teatavad; sellest momendist peale kuuluvad nemad ja nende väeosad väeliigendusega määratud alluvuskorda.

Peajõudude juht valvab üksikute osade õigeaegse päralejõudmise ja ühenduse järele rännaku ajal. Tema hoolitseb alalise side eest eelkaitsega (või järelkaitsega) ja tarbekorraliste külgkatetega ja teeb tarbekorral korraldused külgede ja õhukaitseks. Väejuhi poolt käsutatava hargnemisega või lahinguks hargnemisega lõpeb tema kui peajõudude juhi suhe iseenesest ilma erilise käsuta.

224. Edasimarsi ajal liigub peajõudude eesotsas reeglina üks jalgväe osa, pioneerid ja sideosad.

Kahurväe peahulk võetakse niikaugele ette, kui tema julgeolek seda lubab ja kavatses tarvitamine lahingus nõuab. Jalgväe patareid ja teised jalgväele alluvad kahurväe osad liiguvad oma jalgväe osade juures. Pikematesse kahurväe kolonnidesse võib külje või õhuhädaohu puhul, või kinnisel maastikul

jalgväe üksusi paigutada. Kahurväe järel liigub ülejäänud jalgvägi, siis sanitaar-kompanii, kerged laske-moona ja patareide kolonnid ja teised diviisi juures asuvad osad.

Kui sillakolonn eelkaitse juurde määratud ei ole, siis liigub ta peajõudude lõpus. Otsekohe korpusele alluvad sillakolonnid liiguvad tarviduse järele peajõudude lõpus, toitus- või kraamivoori juures, või varustuse järelveo kolonnide juures.

Sideosadele, mis rännaku puhul side sisseseadmisega tegevuses, tuleb kogu rännakkolonna pikkusel liikumisvabadus jätta.

Tagasimarsil tuleb rännakkord vastupidises järjekorras määrata.

225. Ühel ajal edasimarsiga tuleb sidevõrk ette ehitada. Selleks on tarvilikud varajased korraldused sideväeosade staabi ohvitseri ja väeosade sideohvitseride poolt. Juba enne rännaku algust tuleb telefonivõrk nii kaugele ette valmis ehitada, kui olukord seda vähegi lubab.

Ehitamine rännakkolonnis korraldatakse eelkaitse ja peajõudude vahel niiviisi, et ehitajad üksused teatavate osade kaupa ehitavad ja üksteisest kordamööda ette lähevad. Korrapärast vahetamist tuleb läbi viia püüda. Üksikute ehitamisel olevate osade otsades tulevad telefonid sisse seada. Need antakse väeosale rännakkäsus teada ja võimaldavad edasiliikumise ajal tagant ja külgede poolt tulevaid käske rännakteel kiiresti edasi toimetada. Kui telefoni juhed tarbetuks jäävad, siis tulevad nad ära korjata. Raadio-side alalhoidmiseks seljataguse käskluskohaga on tarvilikud kaks jaama millest üks alati vastuvõtmas seisab kuna teine liigub.

Tagasimarsil tulevad teha vastavad korraldused.

226. Lahingvoor liigub pataljonide või sal-kade viisi koondatult väeosade juures jalgväe pata-

reide oma juurdekuulüvä jalgväe juures. Vaenlase lähedal olevate julgeoleku osade lahingvoor tuleb peaosa juurde jätta.

Toitlus- ja kraamivoor, diviisi piirides koondatud, liigub enamasti eraldatuna. Edasimarsil koondatakse nende osad reeglina alles peale kõikide väeosade väljaastumist gruppidenä ja viiakse siis toitlusvooril ja kraamivooril kogumispunktidesse. Enamasti liigub toitlusvoor varem kindlaksmääratud kaugusel peajõudude lõpust või lahingjärgust, kuna kraamivoor veel suuremal kaugusel liigub.

Selguseta olukorras ja väeosa asumisel lahingusse on otstarbekohane toitlusvooril ja kraamivooril ainult varem kindlaksmääratud punktideni viia ja teda seal edaspidiseid käskke oodata lasta.

Tagasimarsil ajal tuleb toitlusvoor ja kraamivoor ette ära saata, külgmarsil ajal vaenlase poolt mitteähvardatud küljele tõmmata.

Erilist kaalumist nõuavad alati korraldused rinde ees asuva väeratsaväe toitlusvooril ja kraamivooril jaoks. Nemad ei tohi oma liikumisega ega asupaigaga järgnevaid suuremaid väekoondusi segada.

Põhimõttelikult liigub toitlusvoor ja kraamivoor väeosadele kästüd rännakkorras, väejuhi oma eesotsas.

227. Toitmise eest hoolitsemiseks võib otstarbekohane olla suuremates koondustes üksikuid toitluskolonne võitlevate väeosade rännakkolonnidesse paigutada. Kui on lahingut oodata, siis tõuseb esiplaanile laskemoonaga varustamine ja välilaatsarettide vajadus. Laskemoona kolonnidest, välilaatsarettidest ja juurdemääratud pioneeride ja toitluskolonnidest moodustakse lahingjärg, mis edasimarsil toitlusvooril järel või kuni võitlevate väeosade lõpuni tuuakse, tagasimarsil ajal otsekohe peajõudude ees liigub.

V. KORTERITESSE ASUMINE JA BIVUAKK.

A. Üldised põhimõtted.

228. Iga juhi kohus on muretseda oma väeosale võimalikult paremad korterid. Sellega hoitakse viimase lahingjõudu. Ülemate hoolet sellel alal tunneb väeosa iseäranis tänulikult.

Tehakse vahet korterpaigutuse, korter-, bivuaki ja bivuaki vahel. Esimest tuleb alati eelistada. See pakub, isegi kui ta puudulik ja kitsas, suuremat säästmist kui puhkus lageda taeva all. Korteritesse paigutamise võimalused tulevad sellepärast äärmuseni ära kasutada. Ainult asulate puudumisel ja taktikaliste nõuete tõttu, iseäranis vaenlase läheduses, asutakse bivuakki. Väeosad, mis on osalt kättenäidatud asulates, osalt bivuakis, asuvad korter-bivuakis.

Väejuht peab kõigil juhtumistel peajoontes korraldama õhukaitse.

Kõige paremat kaitset õhuluure ja õhukallale tungi vastu pakub kohanemine maastikule, olevate varjendite kasutamine ja aegsasti varjendite alla asumine (õ h u h ä i r e p o s t i d).

Kahureid, sõiduriistu ja jõusõiduriistu ei tohi korrapäraselt üles seada, sest see pakuks õhuluurele kindlaid aluseid. Kui neid puie, põõsasaedade jne. alla peita ei saa, siis tuleb neid hoolikalt maskeerida.

229. Reisirännakul tulevad korterid, kuhu rännaku lõpul asutakse, juba rännakkäsus teada anda. Korteritesse asumist valmistavad ette ettesaadetud korterijaotajad.

230. Ka sõjarännakutel annab väejuht võimalikult varem käsud korteritesse asumiseks ja nende julgeolekuks. Tagasimarssimist korteritesse asumiseks tuleb vältida. Sellejuures on otstarbekohane käsus korterid määrata kuni pataljonideni, salkadeni jne. Sellega kergendatakse käskude andmist ja väejuht võib, teades korterite asukohti, järgmiseks päevaks aegsasti käske anda. Asulate mahutusvõimest olenev

jaotus omais üksuses jääb alljuhtide ülesandeks kokohustusega sellest otsekohele ülemale ette kanda.

231. Pärastist korterite vahetamist tuleb vältida. See segab väeosade puhkust ja kõigutab juhtimise autoriteeti. Selgusetu olukorras tuleb alguses rännakteele puhkusele jääda, väliköökidega toitu anda või keeta, kuni korterisse asumiseks käsu võib anda.

B. Korterpaigutus ja korter-bivuaak.

232. Kui kokupuutumist vaenlasega olla ei saa, siis tuleb kõigepealt arvesse võtta mõnusus, häid kortereid ja toitmist. Paigutuse ulatuseks on mõõduandev asulate arv ja suurus, nende asukoht rännaktee suhtes, rännakkoloni sügavus, lähikäidud ja eesseisev rännak ja aeg kuni rännaku jätkamiseni. Kõige lihtsam ja kohasem on väeosale, kui korteritesse paigutamise piirkond sama sügav on kui rännakkolonn.

Väeosad jagatakse asulatesse rännakkorra või rännaku jätkamiseks kavatsitava väeosade jaotuse järele. Väeliikide segamini paigutamisega saab kõik korterid ja tallid kõige paremini ära kasutada. Õhukaitse osad tulevad korterite asupaikade vahel ära jaotada.

Kui erilised nõuded selle vastu ei räägi, tuleb rännaktee lähedusse kõige tihedamini asuda.

Toitusvoori ja kraamivoori võib väeosade juure tuua.

Lennuväe osade korteritesse paigutamisel on mõõduandev kohase maandumisplatsi olemasolu.

233. Vaenlase piirkonnas kerkivad esiplaanile taktikalised nõuded. Korterritesse asumine on tihedam. Kõige eelmistesse asulatesse tulevad paigutada tugevamad jalgväe osad ühes kuulipildujate osadega ja patareidega. Kahurvägi ei asu kunagi üksi. Lennuväe üksustest kuuluvad jahieskadrillid võimalikult kaugemale ette, lahingeskadrillid selle järele, vaatluseskadrillid oma käskluskoha lähedusesse; pom-

mitamiseskadrillid võib kaugemale tahapoole jätta. Varustuse järelveo kolonnid asuvad kõige kaugemal vaenlasest. Hädaohtlikus olukorras ei tohi kraami-voori väeosade korterite juurde paigutada.

Staapide korteriteks tulevad valida kohad heade teede ja sidevõrguga. Kuid tuleb arvesse võtta, et silmapaistvamad punktid kergesti vaenlase lennueskadrillide pommitamise kallaletungide alla võivad langeda ja juhtimine sellega võib katkeda.

234. Korteritesse mahutamise gruppidele, mis moodustatakse rännakkorda aluseks võttes, määratakse ülemad, kes väeosad määratud piirkonnas korteritesse paigutavad ja jaotusest väejuhile teatavad. Muus osas jäävad väeosad väeliigendusega kindlaksmääratud alluvuskorda.

Niivõrd kui olud lubavad, tulevad korterid ette valmistada, võimalikult ühenduses tsiviilasutustega. Ka siis kui väeosade jaotuse kohta alles rännaku ajal käsk antakse, võimaldab korterijaotajate ettesaatmine kiiremat puhkusele asumist, kui väeosade ette-teatamata ilmunisel.

Väeosade kiireks korteritesse paigutamiseks, isearanis vaenlase maal, on sageli nõuetav lühendada tegevusviis. Tervetele väeosadele määratakse teatavad asula osad, staapidele ja väiksematele osadele teatavad tänavad ja majad. Jaotust toimetavad ettesaadetud ohvitserid, suuremates asulates võimalikult korterisseasumise käsus määratud kohakomandandi enese poolt, kellele üksikute väeosade ohvitserid juurde antud. Jaotamise juures tuleb taktikalisi nõudeid arvesse võtta ja ratsaväe osad sellepärast enamasti mitte vaenlasepoolsele küljele paigutada.

Alati tuleb tsiviilasutustelt või kohalikkudelt elanikkudelt järele pärida, kas kohapeal taudid ei valitse. Majad ja tallid külgehakkavate haigustega tulevad ära märkida ja neisse ei tohi asuda.

235. Igas asulas on auastmes kõige vanem ohvitser k o h a - k o m a n d a n t, kui kõrgemalt poolt sarnast eriti määratud ei ole. Ohvitserid, alates rügemendi ülemast ülespoole, võivad oma asemele koha-komandandiks mõne teise ohvitseri määrata.

Koha-komandant valvab lahingvalmisoleku järele ja teeb tarvilised julgeoleku korraldused ja üksikasjalised korraldused õhukaitse kohta. Tema hoolitseb sisemise teenistuse korralikkuse ja tarviliste telefoni ühenduste ehitamise eest.

Kui asula on vallatud lahinguga, tulevad koha-komandandile viibimata anda küllalised jõud mahajäänud vaenlaste otsimiseks, relvade äravõtmiseks, tagavarade kindlustamiseks ja hoiule võtmiseks.

236. Suuremates asulates tuleb koha-komandandi juure viimase käsul abiks üks k o h a - t e e n i s t u s e o h v i t s e r. Tema on kõigi vahtkondade ülem ja korraldab koha-komandandi juhtnööride järele üksikasjaliselt nende teenistust. Tarbekorral määratakse veel üks k o h a - t e e n i s t u s e s a n i t a a r - o h v i t s e r ja üks ringkäigu-ohvitser. Kohateenistuse ohvitseri käsutuses on kõigi üksuste väeosa-teenistuse ohvitserid või allohvitserid. Viimased hoolitsevad omas väeosas korra eest ja valvavad kõigi koha-komandandi poolt antud korralduste täitmise järele.

237. Koha julgeoleku ja kohaliste elanikkude läbikäimise takistamiseks väljapoole võivad tarvilikud olla v ä l i m i s e d v a h t k o n n a d. Nad võtavad oma alla väljakäigud, tee sulud ja tähtsamad punktid asula äärel või eelmaastikul, nii et väeosa ootamata tabamine võimata oleks. Tarbekorral antakse neile juurde kuulipildujad, kerged miinipildujad või kahurid

238. Politseiteenistust asulates täidavad s i s e m i s e d v a h t k o n n a d. Nende tugevus oleneb vajaliste postide arvust, mis äärmise tarvilikkuseni piirata tuleb. Väeosade sisemise teenistuse postid ei kuulu koha-vahtkondade hulka. Väiksematel juhtu-

mistel võivad välimised vahtkonnad ühtlasi ka sise-
miste vahtkondade kohuseid täita.

Raudteede ja nende asutuste julgeolek tuleb kindlustada sõjaväe raudtee asutuste nõudmiste järele. Korrahoidmise eest jaamades hoolitsevad sõjaväe sõiduraudteede asutused, kellele nõudmise peale jaama vahtkonnad käsutada tulevad anda.

239. Kõigi koha-vahtkondade ja väeosa sisemise teenistuse vahtkondade kohta on maksvad eelpostide määrused, kuid kõik sisemised postid peavad auaval-
dusi üles näitama.

Iga vahtkonna juurde tuleb anda üks mängumees.

240. Koha-komandandi ja koha-teenistuse ohvitseri asukoht ja koha-komandantuuri telefoni kõnepunkt peab asuma päämisel tänaval ja tuleb teatavaks teha. Telefoni kõnepunktis pannakse välja sidevõrgu skeem ja asulasse paigutatud staapide ja väeosade nimestik. Iga kohalejõudev väeosa peab kohe selle telefoni kõnepunktiga ühenduse looma ja enesest koha-komandandile teatama.

Staapide teenistusruumid tulevad päeval lipukestega, öösel tumestatud laternatega teatavaks teha. Väeosade korterid ja sanitaarteenistuse asukohad tulevad ära märkida, kuid väeosade nimetusi ja numbreid ei tohi vaenlase spionaashi tõttu üles kirjutada. Keldrid, mis kindlat varju vaenlase lendurite pommide eest pakuvad, tulevad teatavaks teha.

241. Tihedalt asumine võib koha-komandandilt nõuda erilisi korraldusi korra alalhoidmiseks, iseäranis pimedas. Siia kuuluvad tugevad sisemise dvahtkonnad, kõrtside varajane sulgumine, viinamüügi keeld, varajase öörahu määramine, kaevude õigeaegne jaotamine ja sõiduriistade liikumise korraldamine.

242. Valjust tänavdistsipliinist, kor-
rast, puhtusest ja arstide poolt tarvilikuks tunnustatud tervishoiu teenistusest tuleb kinni pidada. Väljakäigukohtade eest tuleb hoolitseda. Tähtis on kõikide kaevude läbivaatamine ja nende äramärkimine, mille vesi laitmatu ei ole. Joogivee

kaevud tulevad ära märkida. Kahtlaste kaevude ja allikate juurde tuleb kirjutada, et nende vett enne tarvitamist keeta tuleb. Sarnasel juhtumistel on otstarbekohane joogiks anda lahja teed.

Pikemat aega korterites asumisel tuleb kõiki väeosade tervishoiu ja mõnusususe korraldusi täiendada. Siin avaneb koha-komandantide, sanitaar- ja veterinaar-ohvitseride ja intendandi ametnikkude oskusele ja teguvõimele lai ja tänulik tegevusväli.

243. Elanikkude kahtlane ülalpidamine nõuab erilisi julgeoleku korraldusi, nagu pantvangide võtmine, majade lahtihoidmine, elanikkude jõu-sõiduriistade liikumise keelamine, kõigi mittesõjaväelise telefoni ühenduste sulgumine, karistuse ähvardused elanikkudele. Tugevad sisemised vahtkonnad, elav postide liikumine ja häirevalmis olek peavad ootamattuste eest hoidma.

Hoolimata ümberkäimine rahulikkude elanikkudega ei ole ainult mitte otstarbekohane, vaid isegi kahjulik oma huvidele. Nende vastu on alati tagasihoidlikkus nõuetav. Majade, eraomanduse ja mitte-tarvitataivate tagavarade üleannetu rikkumine on karistatav ja tuleb kõigi abinõudega maha suruda. Kõik riisumisele liginevad katsed tulevad kõige valjemate karistustega viibimata maha suruda.

244. Vaenlase ligidus nõuab häirevalmis olekut. Iga mees hoiab oma relvad ja rakmed nii, et ta kõige lühema aja jooksul välja saaks astuda. Asula kaitse esemelt esemele valmistatakse ette.

Hobuste eest hoolitsemine nõuab erilisi korraldusi. Et hoovidesse või tallidesse kinnipanemist ära hoida, tulevad need omavahel ja väljapoole ühendada, aiad läbi murda või maha võtta. Mehed lamavad riites ja rakmetes hobuste juures, ohitserid asuvad oma väeosa juures, õuede ees seisavad postid. Ka võib tarvilik olla hobuseid öösel valjastatult ja saduldatult või riistus hoida ja väljapoole talle, hoovidele, platsidele või isegi väljapoole asulat paigutada. Ähvardatud olukorras jäävad hobused sõiduriistade ette.

245. Kiireks häire tõstmiseks on signaal „häire“. Käsu selleks annab kõige vanem ohvitser või koha-komandant. Vaenlase ootamata ilmunisel on iga ohvitser ja ohvitseri asetäitja õigustatud häiret tõstma. Teised signaalid peale „häire“, „õhuhäire“ ja „gaasihäire“ on keelatud. Kahte esimest signaali kordavad kõik kohapeal olevad mängumehed ja trompeedipuhujad, signaali „gaasihäire“ ainult siis, kui see veel võimalik. Gaasihäireks tulevad akustilised häireabinõud valmis hoida.

Õise häire hüüd tekitab puhkavates väeosades kergesti rahutust ja segadust. Sellepärast peab igaüks, kes häire hüüdeks käsu annab, enne põhjalikult järele kaaluma, kas väeosadele häire teatamine mõnel teisel teel, näiteks telefoniga, võimalik ei ole. Väeosade kiire kogumine signaalita peab ettevalmistatud ja igal ajal läbiviidav olema (vaikne häire).

246. Väejuht annab käsu lahingvalmisoleku ja häirekogumispunktide kohta, kui tema häire puhul väeosad mitmesugustest asulatest kokku koondada tahab. Pimeduse puhuks tuleb häire-kogumispunktideks määrata teed.

Koha-komandant määrab iga väeosa jaoks häire kogumispunkti ja sinna viivad teed.

Häire-kogumispunkt tuleb nii valida, et väeosad kiiresti koguneda saaks ja ühteteist takistamata määratud kohta minna võiks. Tänavaid asulates tuleb võimalikult vältida, hädakorral tarvitada neid ainult nii, et üks teekülg vabaks jääks. Kahurväe kuulipildujate sõidu ja jõusõiduriistade häire-kogumispunkt on pargi juures.

„Häire“ peale kogunevad väeosad oma häire-kogumispunktidesse või asuvad määratud kohtadesse. Ratsa väeliikide ja voori tegevus nõuab korraldamist koha-käsus, samuti ka lennu- ja gaasihäire. Vahtkonnad tegutsevad neile koha-komandandi poolt antud käskude järele. Kui vaenlane ootamata asulasse tungib, siis kaitseb end igaüks. Kogunenud osad astuvad välja vastulöögiks.

247. Kui väeosad neile määratud asulatesse täiesti ära ei mahu, siis asub ülejäänud osa bivuakki hoonete lähedusesse, platsidele, aedadesse, hoovidesse või väljapoole asulat (k o r t e r b i v u a k k).

Katuste alla paigutatud osade kohta on üldiselt maksvad korterpaigutuse, teiste osade kohta bivuaki eeskirjad.

C. Bivuakk.

248. Arvesse võttes vaenlase õhuluuret, tuleb bivuakid väikeste rühmitustena mittekorrapäraselt korraldada. Rühmitustesse jaotamisel on mõõduandev maastiku kate, toitlustamine, vee ja puude muretsimine ja väeliikide erilised vajadused. Ka kahurväe kaitsmise peale tuleb mõelda.

Näilised bivuakid ja ehitused võivad vaenlase õhuluure eksiteele viia ja õhukallaletunge kõrvaldada. Abinõud kahurväe tule ja õhukallaletungide vastu (näiteks maskeeritud varjendkaevikute ehitamine) on tähtsad.

249. B i v u a k i d m e t s a d e s (lehtpuumetsades ainult siis, kui puud lehtes) on iseäranis soodsad. Tulehädahoju vastu tulevad abinõud tarvitusele võtta. Peale selle on nõuetav osav kohanemine maastikule, soodsa maapinna kasutamine ja selle värvi järele maskeerimine. Lahtisel maastikul tulevad bivuakid, kasutades põõsaid, tamme, süvendeid, humalapõlde, viljapõlde—laiali paisata. Kahurid ja sõiduriistad peab mittekorrapäraselt paigutama ja maskeerima. Olemasolevad varjud tulevad ära kasutada. Heade ühenduste peale tuleb rõhku panna. Teede juurdeehitamisel tuleb tähele panna, et kolonniteed, mis varjatud bivuakki viivad, lenduritele väeosade olemasolu ära annavad. Sõiduriistad tulevad alati varjatult või maastikule mittesilmapaistvalt laialipaisatuna ja maskeeritult paigutada.

250. L a a g r i p l a t s i l peab olema kuiv alus pind ja võimalikult varjet pakkuma tuule ja ilma eest.

Mets pakub ka selleks harilikult soodsaid tingimusi. Heinamaad on peaaegu alati mittekohased. Soode ja seisvate vete lähedus on sääskede tõttu mittesoo- vitav ja teatavatel juhtumistel tervisele hädaohtlik.

251. Iga bivuaki platsile jõudev väeosa asub viibimata enese sisseseadmisele. Pärastine ümber- paigutamine takistab puhkust ja on õigustatud ainult tungivatel põhjustel.

Kõrgemad staabid paigutatakse teenistuse asja- ajamise vajaduste tõttu võimalikult asulatesse või majadesse.

252. Igas bivuakis on kõige vanem ohvitser **b i v u a k i k o m a n d a n t**. Tema sõidab oma gru- pi asukoha valimiseks ette ja valib oma asukoha kergesti leitavas kohas. Muus osas korraldab ta oma teenistuse vastavalt koha-komandandile. Tema vastutab iseäranis selle eest, et väeosadele viibimata puhkuse andmiseks ja ilma eest kaitseks kõik abinõud (õlgede, küttepuude muretsemine jne.) viibimata ja korralikult ära kasutatakse. Kas tuld põlema panna tohib, oleneb olukorrast; enamasti ei ole see võimalik.

Bivuaki komandandile abiks tuleb määrata, sa- muti nagu korterpaigutuse kohta ette nähtud, üks **b i v u a k i - t e e n i s t u s e** ohvitser üks **b i v u a k i - t e e n i s t u s e** sanitaar-ohvitser, ringkäigu-ohvitserid, väeosa-teenis- tuse ohvitserid ja allohvitserid.

Tervishoiu korralduse järele tuleb bivuaki plat- sil iseäranis põhjalikult valvata. Toidu ja loomade tapmise jäänused tulevad aukudesse koguda ja enne bivuakist lahkumist ühe meetri paksuselt mullaga katta, samuti ka väljakäigu augud. Suvel tuleb vii- maseid peale tarvitamist mullakihiiga kärbeste eest katta.

253. Bivuaki julgeolek korraldatakse samade põ- himõtete järele nagu korterpaigutuse juures. Laagri- plats on enamasti ka häire kogumispunkt.

Allüksuste suur jagunemine nõuab põhjalikke juhtnõore häire kohta.

254. Kui sõjaolukord seda lubab, siis laseb bivuaki komandant tema poolt määratud tunnil muusikat mängida ja eha puhuda.

Üksikud väeosad kogunevad õhtuseks ülelugemiseks ja peavad õhtupalvet, mille peale kõik puhkama lähevad.

Signaalide kohta on maksvad korterpaigutuse puhul antud juhtnöörid.

VI. KOHTAMISLAHING JA PEALETUNGI TEGEVUS.

L a h i n g u a l u s t a m i n e.

255. Liikumissõjas on olukord harilikult kindlusteta ja selgusetu. Õhuluure puudumisel saavad vastased ainult üksteisega kokkupuutumisel lähemat teadmist üksteisest. Nii areneb kohtamislahing enamasti rännakkolonni sügavusest.

256. Alguses esimeste valvekaitse osade vahel tekkiva lahingu kujunemine omab iseäralise tähtsuse lahingu edaspidise käigu peale. See asjaolu paneb eelpool viibiva juhi peale iseäralise vastutuse. Tema ei tohi oma otsuseid siduda edaspidise aeganõudva luurega. Tema peab sageli käske andma oletuste põhjal ja võib arvesse võtta, et vaenlane ka veel lahingvalmis ei ole.

Vastase ootamata tuli kolonni pihta ei tohi tema edasiliikumist otsekohe seisma panna, vaid peab väeosade edasitungimist ergutama.

257. Kindel pealesurumine on reeglina nõuetav. Üldise kavatsuse ja olukorra tundmine, ülevaade ja maastik peavad selleks tarvilised piirid tõmbama.

Väejuht tagab oma mõju sellega, et ta oma koha küllalt kaugele ette valib.

258. Lahingusse asumisel omab paremuse see pool, kes oskab ette jõuda lahingvalmisolekus. Peab püüdma algusest peale vaenlasele oma tahtmist peale suruda ja ensele tegevusvabadust

kindlustada. Abinõud selleks on peajõudude varajane tegevusse saatmine sinna, kus otsustamist tuleb otsida, ja õigeaegne hargnemine.

259. Üksuste kõrvuti paigutamisega saavutatakse tiivaviisne tegevusse saatmine. Sellega saavutatakse võitluse arendamine ja pidamine sügavusest ja välditakse üksuste segiminekut.

260. Lai ratsaväe luure ja julgeoleku kate ja eelkaitse rinde ees ja külgedel peab vaenlase luuret maapinnal takistama; lendurite ja õhukaitseabinõude kiire valmisoleku abil tuleb vaenlase õhuluuret takistada.

261. Teisest küljest püüab ka vaenlane väikeste ettesaadetud osade, millele kahurvägi juurde antud võib olla, laia hargnemisega raskendada pilgu heitmist tema korraldusse. Nende eelosade kiire äraajamine esimeste valvekaitseosade poolt on tarvilik, et ära hoida enese edasiliikumise aeglustamist ja asjata liikumisi.

Täielikku selgust vaenlase tegevuse ja kavatsuse kohta toob harilikult alles lahing. Viimane sunnib vaenlast omi jõude näitama. Kahurväe ja kergete miinipildujate juurdeandmine kõige eelpoolsematele valvekaitseosadele kutsub välja vaenlase kahurväe tule ja murrab ettenägematu vastupanu.

262. Eelkaitse ülesandeks eriti on kindlustada peajõududele aega ja ruumi lahinghargnemiseks ja kahurväele häid tingimusi vaatlemiseks. Sageli on otstarbekohane võimalikult varakult eelkaitse kahurväe osad pikal ulatusel harutada ja sellega vaenlast sundida tarvitama aegaraiskavaid kaudseid teid ja ettevaatlikult tegutsema. See on kohane nimelt siis, kui vaenlane lahingvalmisolekus ette näib jõudvat. Peale selle on eelkaitse kahurväe ülesandeks toetada eelkaitse jalgväge ees ja küljel asuvate tähtsate maastikupunktide, valitsevate kõrgustikkude, kahurväele soodsate vaatluspunktide, külade ja metsade kiirel ja hoolimatal valdamisel.

263. Sageli tuleb eelkaitsel pikemalt laiali tõmbuda, kui see tema jõule otsustava lahingu läbiviimiseks kohane oleks. Kuid peajõud annavad temale varsti toetust. Ka ei ole vaenlasel selgust eelkaitse tugevuse kohta. Eelkaitse kahurväe tarvitamine rühmituste kaupa võib vaenlase juures olulisi eksitusi välja kutsuda.

264. Kui on kindlaks tehtud, et vaenlane lahingvalmisoleku poolest ette on jõudnud, siis tuleb ettevaatlikult tegutseda. Et mitte juba alguses ümberpiiratud saada ja pikemat aega väiksemate jõududega suuremate vastu võidelda, hoiab juht tõsise lahingu eest senini kõrvale, kuni ta küllalised jõud juurde toonud ja kahurväe tegevuse alustamiseks aega võitnud.

Mõnikord võib otstarbekohane olla eelkaitse tervelt või osaliselt tagasi tõmmata, et teda hoida lahingute eest, mis suuri kaotusi toovad, ja lühendada enese hargnemise aega.

265. Peajõudude kahurvägi peab kõigepealt kujunevale lahingrindele tarvilist tuge andma. Tema kaugeleulatatav võimas löögijõud on juhile esimeseks ja kõige mõjuvamaks abinõuks vaenlasele oma tahtmist peale sundida.

Kahurväe ülesanne on vaenlase vastupanu murda, jalgväele teed avada ja temaga koos võitu saavutada. Selleks koondub kogu tema tegevus, kõik üksikülesanded teenivad seda ülesannet.

Luure ja hargnemise kiirus peab temale võimaldama jalgväge aegsasti toetada.

Teisest küljest peab jalgvägi kahurväe tegevusvõime piire arvesse võtma ja tohib ainult neid nõudmisi esitada, mis tema iseloomule ja tegevusvõimele vastavad, kuid mitte tema tegevust raskendama. Kui jalgvägi kahurväest hoolimata tegutseb, siis teeb ta kahju kõigepealt iseendale.

Lahingmaastiku hindamine ja ettepanek kahurväe tegevuse kohta, mida diviisi kahurväe juht võimalikult kiiresti üldjoontes diviisi ülemale peab esi-

tama, peab esimeses joones arvesse võtma koostöötamist jalgväega ja vaenlase õhuluure raskendamist. Puudulik väljavaade maastikul ja kahurväe liig suur laialitõmbamine rinnetpidi, kui kahurväe juhtimine ühe isiku, diviisi kahurväe juhi kätte on koondatud, võib küsitavaks teha kindla toetuse andmise jalgväele ja põhjuseks olla, et lähedamaa kahurvägi aegsasti jalgväe üksuste alluvusse antakse.

266. Üldise olukorra, maastiku isikliku hindamise ja diviisi kahurväe juhi ettepaneku põhjal teeb diviisi ülem otsuse, kus peajõud tegevusse saata ja kuhu lahingtegevuse raskuspunkt valida.

H a r g n e m i n e juhtimise kavatsuste vaimus tuleb saavutada sellega, et varakult kätte näidatakse esialgsed liikumise suunad peajõududest eraldatavatele osadele.

Kui olukord mitte küllalt selginud, võib osa peajõududest ajutiselt tagapool hoida.

Esimene käsk diviisi kahurväe juhile võib aluses sisaldada ainult üldise kavatsuse ja lahingülesande kahurväele suurtes joontes. Üksikuid ülesandeid kallaletungi eesmärkide kohta saab anda ainult pärast lahingulise kokkupuutumisega saavutatud selgunemist. Senini peab sageli osa kahurväest varusse jätma. Hiljemalt nüüd tuleb kahurväele võimalikult rohkem vaatluslennukeid juurde anda.

Diviisi kahurväe juhi asi on võimalikult ruttu teha korraldused luureks ja vaatlemiseks, õigel ajal harutada oma kahurvägi, korraldada side kahurväes eneses ja jalgväega ja ette valmistada laskemoona täiendamist. Kahurväge ei tohi kitsasse ruumi koondata ega pika joonena positsioonile paigutada. Patareid tulevad paigutada vastavalt maastikule, sügavuti järgustatult ja õhuluure eest kaitstult.

267. Tuleb püüda peajõudude ühtlast h a r g n e m i s t vastavalt üldisele olukorrale ja kavatsusele.

L a h i n g u l ä b i v i i m i n e tuleb reeglina kooskõlastada kahurväe kiirusega ja korraldustega.

Liig-kiire ja üksikult ettetungimine toob jalgväele asjatuid kaotusi ja ebaedu. Kuid siiski võivad ette tulla juhtumised, kus juht on viivitamata sunnitud lahingusse paiskama järk-järgult päralejõudvad peajõudude osad, jalgväe ja kahurväe, neile kätte näidates kallaletungi eesmärgid, et eelkaitse poolt saavutatud edu käes pidada või ära kasutada.

268. Pioneeride ülem saab käsu oma väeosa jaoks ja luureks.

Sideväe osade staabiohvitserituvustakse seisukorraga, staapide asupaikadega ja kavatsustega ja temale antakse käsk sideabinõude tegevusse paneku kohta.

Sanitaarkompanii, lahingeshelon, toitlus- ja kraamivoor ei tohi esialgul määratud punktidest üle minna. Päämise sidumispunkti ja kergesti haavatute kogumispunktide kohad tulevad välja valida.

269. Väejuhi käskluspunkt või vähemalt sinna juurde kuuluv telefonipunkt tuleb võimalikult pea kindlaks määrata, et oleks võimalik viibimata asuda tarviliku side sisseseadmisele. Tähtis on käskluspunkti märkimine lendurite teadete allaviskamise jaoks.

270. Hargnemise ajal tuleb olukorda edasi selgitada. Peale tarbekorral uuesti väljasaadetud õhu- ja ratsaväe luure, samuti ka kahurväe vaatlusosade, kaasaarvatud kahurväe lendurid ja balloonid, tuleb kõikide vaenlasele liginevate väeosade poolt välja saata ohvitseri-patrullid kergete kuulipildujatega luureks ja katteks kindlate ülesannetega. Need patrullid ei pea laskma endid meelitada üldiste luureülesannete ega teiste väeliikide ülesannete lahendamisest. Selle vastu on nende kohus luua ühendus samal võitlusribal töötavate teiste väeliikide luureorganidega ja luure tulemusi vastamisi vahetada.

Niiviisi kujuneb rännakluure lahingluureks. Viimane peab kindlaks tegema vaenlase jõud, nende jaotuse ja nõrgemad kohad paigunemises. Kõik luurajad, eriti kahurväe vaatlejate organid,

kõik stereo-torudega varustatud staabid on kohustatud tegevusvälja katkestamata silmas pidama. Lahtistel tiibadel tegutseb peale selle lendurite ja ratsaväe lahingluure. See luure peab kindlaks tegema vaenlase tiivad, liikumise tema seljataguses ja vaenlase kahurväe paigunemise.

Lahingu ajal peavad kõik väeliigid jätkama lahingluuret ja tarvilikul korral välja saatma täiendava luure, sest ainult nii on tagatud üksikute väeliikide otstarbekohane ära kasutamine.

271. Kõige esiteks vaja kindlaks teha, kas ja kus on võimalik vaenlase ümberhaaramine. Ühenduses kindla kallaletungiga rindelt tagab see kõige kindlamini edu.

272. Kõige lihtsamini teostub haaramine, kui juba liginemismarss või juurdevedu vaenlase külje peale või seljataha viib.

Raskemaks muutub ta siis, kui teda võimalik alles hargnemisel või tahapoole jäetud varudega teostada.

Haaramine väeosade ümberpaigutamisega esimesel joonel on võimalik ainult iseäranis soodsatel maastiku tingimustel või öösel.

Autokolonnide õigeaegne valmisseedmine varude otsustavasse tegevusse saatmiseks võib tähtis olla.

273. Kõige mõjuvam on vaenlase mõlema tiiva haaramine, kuid see nõuab aga tuntavat ülekaalu jõududes. Kuid iialgi ei tohi see viia jõudude killustamiseni.

274. Lahingu muutlikkudeks juhtumisteks ja läbilööva edu saavutamiseks tulevad haaramiseks määratud väeosad nii tugevaks teha kui vähegi võimalik. Rindelt tungitakse kallale nõrgemate jõududega. Juhtimise kunst on ära määrata, kui vähega rindel läbi saab ja kui palju jõude on vaja haaramise teostamiseks.

275. Kui haaramine võimata, siis ei tohi karta kallaletungi rindelt. Viimase teostamine nõuab iseäralisel määral jalgväe ja kahurväe koostöö-

tamist. Otstarbekohase jaotamisega laiuti ja sügavuti tagab juht ka siin soodsas kohas (maastik, vaenlase nõrgad kohad) kindla ülekaalu, võib olla ka vähemalt kohaliku haaramise. Õnnestanud rindkallaletungi tagajärjeks on sisse murre, mida edaspidise edasitungimisega kallaletungi suunas ja vaenlase varude tagasitõrjumisega läbimurdeks võib suurendada. Vastukallaletunge tuleb alati arvesse võtta.

Läbimurdes tulevad küljepealsed rinded haarata ja sügavalt kokku rullida. Ainult nii võib läbimurde muuta võiduks. Kallaletungi väeosa peab võimalikult sügavamale läbi murdma ja kokkurullimise jätma selleks lähedal hoitavate varude ülesandeks. Kallaletungi väeosa suuna muutmine tekitab uusi rindeid vaenlase pool ja paneb seisma edasiliikumise.

276. Kui luure selgitab, et vaenlane juba positsioonile on asunud ja nähtavasti on otsustanud kaitseseisukorda asuda, siis peab kallaletungija oma kallaletungi ehitama ivaenlase positsiooni kavakindlale luurele ja kõigile kallaletungiks esinevatele paremustele.

Vaenlase päämise positsiooni kindlakstegemiseks ja hargnemiseks tarviliku maastiku võitmiseks tulevad vaenlase ettesaadetud osad tagasi tõrjuda. Tugevamad patrullid luuravad vaenlasele liginemise võimalusi ja selgitavad, kas ja kus on olemas suuremal määral maastiku kindlustamine ja tõkked. Patrullidele tuleb juurde anda sideosad, mille ülesandeks kestva side pidamine tahapoole traadiga või ilma.

Kõik esimese joone, iseäranis kahurväe tähelepanekud tulevad nii kiiresti kui vähegi võimalik väejuhile teatada. Sageli mõjuvad need teated otsustavalt kallaletungi suuna valiku peale.

Kui vaenlase ettevalmistused veel kaugele jõudnud ei ole, tuleb kaaluda, kas kallaletungi ise viibimata alustada võib, et vaenlasele mitte aega jätta uute jõudude juurdetoomiseks ja positsiooni täieliku-

maks ehitamiseks. Tarbekorral tuleb vaenlasele liginemiseks kasutada pimedust.

Kallaletungi teostamine.

277. Kui juht otsustab, et kiire tegevuse paremusi mitte kaotada, otsekohe liginemismarsilt või hargnemiselt kallaletungi alustada, siis annab ta kohalejõudvatele väeosadele üksikult või üldiselt kallaletungi käsu ja näitab neile hargnemise ruumid ja kallaletungi eesmärgid (lahingribad).

Kui väiksematel juhtumistel erakorraliselt lahingribade moodustamisest loobutakse, siis määratakse kindlaks kallaletungi suun täpse keskmise joonega või joonega, millest üks tiibadest kinni peab pidama.

Kallaletungi ei tohi ülepeakaela alustada. Suurematel juhtumistel ja kallaletungil kaitseseisukorda asunud vaenlase vastu peab peaaegu alati kallaletungi käsu ja kallaletungiks hargnemise eel käima valmisseadmise lähteseisukohale.

278. Lähteseisukohale liginemisel sõidavad juhid ette, et luurata liginemisteid ja valmisseadmise kohti. Viimased peavad vaenlase relvade mõju ja vaate eest, iseäranis õhust, kaitstud olema. Suuremaid koondusi ja ühtlasi võrme tuleb vältida, kui nad maastiku tingimustega põhjendatud ei ole.

Enam lahtisel maastikul tuleb jalgvägi juba suurel kaugusel vaenlasest ja tugevasti järgustatult lähteseisukohale seada. See on ka siis tarvilik, kui oma kahurväel erandliselt korda peaks minema vaenlase kahurväge kinni pidada.

279. Lähteseisukohale asumisel ei ole sugugi nõuetav, et kõik väeosad ühel joonel asuks. Maastiku soodustusel vaenlase positsioonile lähemale jõudnud osad võivad tahapoole jäänutele lahtisest maastikust üleminekut kergendada. Tarvilikul korral peab kiire löögiga valdama punktid lähteseisukoha

ees, mis tarvilikud vaatlemiseks ja kallaletungi edaspidiseks arenemiseks.

280. Raske ja selguseta olukorras, iseäranis kinnisel maastikul ja pimedas, võib soovitatav olla juurdetoomine joonelt joonele, et tagada ühtlast asumist lähteseisukohale. Korraldused tulevad nii teha, et sarnase joonelt joonele edasi liikumisega võimalikult vähem aega kaotsi läheks.

281. Eelkaitse kahurvägi läheb, kui diviisi ülem eelkaitse lõpetamiseks käsu annab, diviisi kahurväe juhi alluvusesse, niivõrd kui ta lähedase võitluse kahurväena jalgväe juhtide käsutusse ei ole antud.

282. Pärast seda, vastavalt aeglasele ja kava-kindlale jalgväe lähteseisukohale asumisele ja hargnemisele, järgneb kahurväe ühtlane tarvitamine, mille esimesteks ülesanneteks kaitsta jalgväe edasi liikumist lähteseisukohale, lähteseisukohta ja hargnemist temast.

Väejuhi poolt antavad kindlad lahingülesanded kahurväele, viimast nende täitmisel kitsalt sidumata, on eeltingimused edaspidiseks eduks. Jalgväe ja kahurväe tegevust lahingus ei või aja ega ruumi poolest lahutada. Juhtimise kohus on neid alati kooskõlas hoida.

Kas diviisi kahurväge juba algusest peale lähedase ja kaugevõitluse kahurväeks jagada tuleb, oleneb tema tugevusest, lahingolukorrast ja maastikust. Lähedase võitluse kahurväe otsustarbekohane jagunemine on vastav jalgväe jagunemisele. Lähedase võitluse kahurväe andmine jalgväe juhtide käsutusesse, on kallaletungi eel käiva lähteseisukohale asumise ajal erandline juhtumine; selle juures ei tohi aga kahelda, kui puuduliku välja vaate tõttu maastikul ja kahurväe liig pikale rindele asumise ja suuruse tõttu tema koondamine diviisi kahurväe juhi käsu alla jalgväe õigeaegse toetamise küsitavaks võiks teha.

Kuid igal juhtumisel vajab jalgvägi oma jalgväe patareisid, mis reeglina kõigepealt jalg-

väe rügemendi ülemate käsutusse antakse, siis aga viimase poolt enamasti rühmadena või üksikute kahuritena tegevuses olevate pataljonide käsutusse antakse, kes neid omakorda üksikute kompaniidele teatavate ülesannete täitmiseks edasi anda võivad. Jalgväe patareide ülesanne on lahingu algusest peale ühes teiste jalgväe raskete relvadega kohalisi vastupanekuid murda aidata ja üksikuid vaenlase kuulipildujaid, kuulipildujate gruppe, miinipildujaid ja kahureid hävitada või vaikima sundida. Seda saavutatakse kõige paremini tihti vahetatavatele ja sageli lahtistele seisukohtadele paigutatud üksikute kahuritega, mis oma ülesande kiiresti täitma peavad, enne kui nad vaenlase kahurväe tule enese peale tõmbavad. Sellel põhjusel ja laskemoona järeloomise raskuse tõttu ei suuda nad pikemat aega tulistada, vaid peavad peale ülesande täitmist kiiresti ja tähelepanemata kaduma.

Kui peale jalgväe patareide veel lähedase võitluse kahurvägi käsutusesse antakse, siis võitleb viimane enamasti oma kahurväe juhi all ühiselt suuremates piirides kui jalgväe patareid jalgväge takistavate märkide vastu, kusjuures tule koondamine mõju suurendab. Üksikute osade lahutamine jalgväe patareide kombel võib lahingu ajal tarvilikuks saada.

Alati peab jalgväe käsutusesse antud lähedase võitluse kahurvägi diviisi kahurväe juhiga ühendusesse jääma, et viimane võiks diviisi ülema käsu järele kahurväe tegevust teiste märkide peale juhtida.

283. Kaugevõitluse kahurvägi peab vaenlase kahurväge paralüeerima ja segava tulega vaenlase liikumisi ja teisi tasuvaid märke suurtel kaugustel tulistama.

284. Kahurvägi peab püüdma kõiki tema peale langevaid ülesandeid ühel seisukohal asudes lahendada. Seisukoha vahetamine katkestab tegevuse. Mõnel juhtumisel saavutatakse

eesmärk juba vaatlemise ettepoole paigutamisega. Seisukoha vahetus tuleb aga viibimata ette võtta, kui vaenlasele lähemal olevast või flankeerivast seisukohast suuremat või kiiremat mõju oodata on. See tuleb enamasti läbi viia järkudena.

Kahurväe tule koondamist otsustavate punktide pihta tuleb iga seisukoha valikul arvesse võtta. Lah-tiste tiibade kaitseks tuleb abiks võtta kaugeleulata-v lame tuli.

Kahurväe julgeolekut kindlustab tema ees asuv jalgvägi. Eriline kaitse on ainult lahtistel külgedel tarvilik. Tarvilikud julgeoleku korraldused tulevad diviisi kahurväe juhi kaudu nõutada. Ootamatuste eest peab aga enese tähelepanelikkus kaitsma. Iga patarei või kahurväe grupp peab enesekaitstes ette valmistatud olema.

285. Kui väeosad lähteseisukohale asunud, annab juht käsu kallaletungiks.

Jalgväe üksustele teatavate hargnemisruumide ja kallaletungi eesmärkide kättenäitamisega tekivad mitmesuguse laiusega lahingribad. Nende kitsuses omab juht kõige lihtsama abinõu otsusta-vas kohas järgustust sügavuti suurendada ja sellega oma lahingu kavatsust teostada. Ka on otstarbe-kohane suuniv väeosa määrata, millega teised enne lahingu algust oma liikumise peavad kooskõlastama.

286. Hargnemise ruumi kohta võib aluseks võtta, et kolmest jalgväe rügemendist koos-neva ja rikkalikult kahurväega varustatud diviisi kallaletungi jaoks kõikidele väeliikidele soodsal maas-tikul umbes 3—4 km. arvata tuleb. Rühmitustena paigutamisega ja vahede jätmisega võib laius suu-reneda. Kui aga siin liig kaugele minnakse, siis raskeneb mitte ainult lahingu juhtimine, vaid ka tema toitmine sügavusest otsustavas kohas. Alluvate üksuste hargnemise ruumi laiuse kohta ei saa kindlaid aluseid anda. Teiste väeosade vahel asuva patal-joni laius kõigub harilikult 400 ja 800 meetri vahel.

Ülesanne, lahingkoosseis, maastik, kahurväe toetus oma või naaberribadest avaldavad alati otsustavat mõju.

Alati tuleb jõudude tugevuse määramisel sellest välja minna, et otsustavas kohas kunagi küllalt tugev ei saada olla. Kuid kallaletungi välja ei tohi nii tihedalt täita, et ka pärast suurte kaotuste katmist suuremad osad üldse tegevusse ei saa astuda.

287. Hargnemise piirkonnas liiguvad väeosad läbiluuratud liginemisteedel. Patrullid tulevad ette saata. Suunad tulevad tähistega märkidega, kõik vähe tulistatud ruumid ära kasutada. Kui maastik pakub varju vaate eest, tuleb reeglina tarvitada rännakkolonni. Katteta maastikul tulevad laiuti ja sügavuti mittekorrapäraselt jaotatud, õredad rühmitused moodustada, mis oma kuju muutes maastikule kohanevad; laiui ja tihedaid laskurahelikke tuleb vältida.

Hargnemise lõpus peab iga üksus oma lahingribal kallaletungi eesmärgi vastas ja võimalikult lähemal asuma. Tugev jaotus laiuti ja sügavuti on nõuetav.

Haaramiseks määratud väeosa tuleb, jättes küljepealse vahe, nii tegevusse paigutada, et rindel võitlevate ja haaravate väeosade sisemised tiivad segamini ei satuks.

288. Pärast küllalist luure toimetamist rindel teostub jalgväe kallaletung kergete jalgväe relvade (püss, kerge kuulipilduja, masinpüstol, granaadipilduja) edasiviimisest ühes diviisi kahurväe, raskete kuulipildujate ja miinipildujate toetusega, mis peavad asuma omile positsioonele niivõrd aegsasti, et nad võiks valvata kallaletungi piirkonna järele; juhid ruttavad selleks kaugele ette.

Jalgväe patareid tulevad nii lähedal hoida, et nad tarbekorral ruttu seisukohale asuda võiks. Kinnisel maastikul või lahingu jagunemisel üksikuteks väikeste rühmituste lahinguteks, on enamasti otstarbekohane üksikuid raskeid kuulipildujaid või nende

rühme esimese joone jalgväe kompaniide ülemate käsutusse anda. See käsutusse andmine on nõuetav hiljemalt enne kavatsetud sissemurde algust ja kallaletungi edaspidiseks teostamiseks.

Tuli tuleb avada võimalikult hiljem, et vähemõjuvatel kaugustel mitte asjata laskemoona ja aega raisata. Tule avamise piirid tõmbab maastik, vaenlase tule mõju ja kaugeltki mitte kõige vähem ka enese vägede tublidus.

Laskurid paigunevad mittekorrapäraste vahedega ja teataval määral sügavuti oma jaoülemade ümber, kusjuures täiel määral labidat kasutada tuleb. Edaspidine jalgväe edasiliikumine sünnib jagude, mitmete või üksikute meeste järkjooksudena. Järkjooksu toimetavad jaod ei tohi kunagi ilma tuletoetuseta jääda; vastupidi, soodsad tuletoetuse-momendid tulevad alati ära kasutada. Kuna üks jagu edasi tormab, hoiavad naaberjaod ja ka rasked kuulipildujad, miinipildujad ja tarbekorral kahurid vaenlase vastupanu pesad maas; alljuhtide isetegevus on siin iseäranis tarvilik.

Kallaletungi kujunemise kohta on otsustava tähendusega jalgväe toetamine kahurväe poolt ja kahurväe mõju viibimata kasutamine jalgväe poolt.

Kui oma jalgvägi vaenlase jalgväe mõjuva tule piirkonnani jõuab, juhib kahurvägi, kaasaarvatud kaugevõitluse kahurvägi, oma tule vaenlase jalgväe pihta.

Enamasti antakse kahurväe tuld enam või vähem kestvate tulelöökidega kujul.

Jalgväe edasiliikumise ajal rünnaku kauguseni kõveneb kahurväe tuli ja tõuseb kõrgema pinevuseni koondamise abil väejuhi poolt kästud otsustavate kohtade pihta, et veel lahingvõimeliseks jäänud vaenlase jalgväe osi masendada; vaenlase kahurväe tuli tuleb maha suruda. Kahurväe side-käskluskohad peavad püüdma kahurväe tuld kiiresti lahingu põletispunktidest juhtida. Nendesse juhitakse ka suurem osa jalgväe raskete relvade tulest.

Oma tulega sissemurde kohtade pihta annab kahurvägi jalgväele usalduse kallaletungi kordaminekusse. Kui vaenlane näib küllaliselt masendatud, alustakse r ü n n a k u t.

Kas rünnaku algatus tuleb väeosade kõige eespoolsematest osadest või antakse selleks käsk juhi poolt, oleneb olukorrast. Kui eespoolsed osad on mulje saanud, et otsustamise silmapilk on valminud, siis ei tohi nad rünnaku alustamisega viivitada. Kahurväe tule edasiviimine peab kindlustatud olema.

Vaenlase paigunemisel sügavuti tuleb enamasti järk-järgult murda tema toetuspunktide vastupanu, esmalt seda tulega ette valmistades. Rünnak kujuneb siis üksteisele järgnevateks üksikvõitlusteks ja vaenlase vastupanu piirkonnast läbisöömiseks, mille jooksul kahurvägi kõige tugevamalt kaasa aitama peab. See käib kõigepealt jalgväe käsutusse antud kahurväe kohta (jalgväe patareid ja lähedase võitluse kahurvägi).

Lahingjaod tungivad edasi üksteist vastastikku toetades. Kõikide relvade tule all langetatakse pesad ja toetuspunktid; kõige kaugemale edasitunginud jaod toetavad oma naabreid haarava tulega.

Külgi ja seljatagust peavad katma tagapool järgnevad osad. Kõik tahapoole jäetud osad ja varud tulevad kiiresti läbi lahingpiirkonna järele tuua, et oma kaotusi kiiresti asendada.

Vastukallaletunge tuleb arvesse võtta; nende tagasilöömiseks on jällegi tarvilik kuulipildujate ja laskurite jagude vastastikkune toetus ja kahurväe ja jalgväe raskete relvade õigeaegne tuli ja varude kiire juurdetoomine.

289. Kahurvägi peab alati kõigi abinõudega püüdma tähele panna jalgväe rünnaku algust silmside abil jalgväe kõige esimese joonega. Kui see võimalik ei ole ja rünnaku algus käsuga või kokkuleppega kindlaks määratud ei ole, siis antakse teada jalgväe tahtmisest rünnakut alustada märguannetega esimeselt joonelt. Alguses üksikud helksignaa-

lid tihenevad ja ilmuvad mitmes kohas. Kogumulje sunnib kahurväge arendama kõige tugevamat tuld ja seda edasi viima, mis mõnikord tulirulliks kujuneb. Sellel lahingu pinevuse tipul on mõlemate väeliikide tegevuse vastastikkune kooskõlastamine otsustava tähtsusega. Tulirulli puhul peab jalgvägi kaotusi kartmata tihedalt oma kahurväge tuleni liikuma. Nüüd tulevad järelvalve ja jalgväe lennukid tegevusesse saata. Sädetelegraafi ja leppemärkide tõttu on nad iseäranis kohased side loomiseks üle lahingvälja jalgväe ja kahurväe vahel.

290. Kui rünnaku liginemine tähele pannakse, tuuakse kohe kõik veel tahapoole jäänud varud lähemale. Osa patareidest valmistab ette, käsu järele või ise olukorda hinnates, seisukoha vahetamise, et siis kohe edasi rutata. Nad hävitavad veel vastupidavaid vaenlase osi, takistavad vastukallaletunge ja kindlustavad elava tagaajamise tulega edu kasutamist. Ühtlasi astuvad maavõitlusesse kõik käsutuses olevad lahinglennukid.

291. Ainult kogu vastase rinde vapustus võib olla läheneva võidu tunnuseks. Kui vaenlasel korda läheb uuesti peatuda või seljatagusel positsioonil pealesurujat kinni pidada, siis tuleb uuesti kallale tungida. Ligijõudvad ja lahingusse paisatud varud peavad kallaletungi liikumise peatused kõrvaldama, vastukallaletungid tagasi lööma ja uuesti elustama ägedat edasitungimist. Varud tulevad ka siis, kui sellega esialgne raskuspunkt teisale kaldub, kõigepealt sinna tegevusesse saata, kus edu saavutatud, et seda kõigi jõududega edasi kasutada. Laiapäisatud osad tulevad uuesti koguda ja kindlasti pihku võtta. Nad liiguvad edasi kallaletungivate osade taga. Alguses vallatud positsioonile võib jätta nõrgemad julgeoleku osad. Nii murtakse sügavalt läbiviidud kallaletungiga vaenlase viimane vastupanu ja avatakse läbi lahingvälja tee tagaajamiseks.

292. Kui pärast edukalt läbiviidud kallaletungi jõude ei jätku seda edasi pidada,

siis peab vähemalt vallatud maaala oma käes pidama. Laskurid küünistuvad, tugevasti sügavuti jaotatult, kindlasti maasse, kaevuvad, ehitavad toetuspunkte ja ootavad uuesti edasiliikumiseks kõvenduste päralejõudmist. Kohe uuesti korraldatud kahurväe tuli annab jalgväele tarvilist kaitset. Viimane peab korraldatud olema mitte ainult vaenlase vastukalletungide tagasitõrjumiseks, vaid ka vaenlase kahurväe tule mahasurumiseks, mille vastu jalgvägi sarnases olukorras iseäranis tundelik on.

Ka peab kahurvägi vallatud maaala kaitsma, kui pimedus lahingu enne rünnakut lõpetanud. Kahurväe ja miinipildujate kaitsetule korraldamine peab sündima enne ämariku jõudmist.

293. Kui kohtamislahing rindevõitlusega otsustamata jäänud, siis tuleb järele kaaluda, kuivõrd öise ümbergruppimisega kallaletungile teises kohas uued väljavaated avanevad.

VII. TAGAAJAMINE.

294. Võitja ajab taga laial rindel, püüdes alati vastase tiiba haarata, temast mööda minna ja tema taganemisteele ette jõuda.

295. Enamasti saab kõrgem juhitud teada vaenlase taandumise kavatsusest lendurite või väeosade teadaannetest, oma väeosade edukast edasitungimisest ja vaenlase vastutegevuse nõrgenemisest, mõnikord ka naaberosade teadaannetest. Sellest otsekohe alljuhtidele teatades, kihutab ta nende võidutahtmise kõrgema määrani ja juhib varude ümberpaigutamisega ja uute loomisega tagaajamise mõju õigesse suuna.

Niipea kui vaenlane nende eest taganeb, algavad alamad juhid viivitamata, käsku ootamata ja väeosade väsimusest hoolimata, löödud vastase tagaajamist. Nemad peavad julgesti ja iseseisvalt tegutsema. See on veel enam õigustatud sellega, et vaenlasel on ainult üks püüe — peaseda võitja

mõju alt. Üksuste korraldamist, laskemoona ja toidu juurdetoomist toimetatakse sageli alles edasiliikumise ajal, et hoolimata tagaajamise läbiviimist mitte takistada. Päralejõudvad värsked väeosad tulevad kohe tegevusse saata.

Kõik lennuvõitlusjõud, jättes kõrvale oma lahingülesanded, tungivad õhust peajõudude kallale. Kuulipildujate tulega ja pommide pildumisega suurendavad nad vaenlase hävitamist ja tekitavad segadust seljatagustel teedel ja jaamades.

Ka kõik vaatluseskadrillid tulevad vaenlase taandumisteede kindlakstegemiseks tegevusse saata.

296. Oluline abinõu võidu kasutamiseks on kahurväe õige tarvitamine. Viimane on iseäranis kohane tagaajamiseks, sest ta ühendab kiiruse kaugeleulatava tulejõuga. Sellepärast peab kahurvägi muust hoolimata võitu suurendama ja iga tarvitada oleva kahuri mõjuvale kaugusele tegevusse panema. Vastukallaletungile tulevad tankid peab kahurvägi kiiresti kõrvaldama. Kahurväe osad, nimelt kaugelasse patareid, jäävad niikaua oma seisukohale, kuni nad taanduvale vaenlasele vaadeldava tulega, kui võimalik kasutades vaatlemist balloonidest, mõjuvat kahju võivad teha. Teised osad tungivad ühes jalgväega vaenlasele rindelt järele, teised jälle ühinevad möödaruttavate kolonnidega. Viimaseks ülesandeks on iseäranis kohane ratsakahurvägi ja autokahurvägi ühenduses ratsaväega ja teiste kiiresti liikuvate üksustega.

Rindelt võitlev kahurvägi võtab sageli tule alla peaasjalikult kõige kaugemad vaenlase osad, et hävitamist ka sinna kanda. Kaugeleulatavad kahurid, mis vaenlase taandumisteid, pealelaadimise jaamu jne. tulistavad, leiavad siin tasuva tegevusvälja.

Sageli ei saa seisukoha vahetamiseks käsku anda. Alluvad kahurväe juhid peavad enese algatusel tegutsema. Kahurväe vaatlejad, kes esimeste

jalgvæe osadega vaenlasele järgnevad! peavad traadita sideabinõude abil ühendust oma patareidega pidama.

Tagaajamise eduka läbiviimise eeltingimuseks on rikkalik laskemoona järelvedu; sellest eest peavad kõik juhid aegsasti hoolitsema; autokolonnide tarvitamine on siin kasulik.

297. Jalgvägi, niivõrd kui ta ei ole määratud ettejäetavaks tagaajamiseks, jääb vaenlase kannule. Tulega ja terava järeltungimisega tuleb vaenlase kaotus täieliku hävinemiseni viia. Kui vaenlane tule alt välja pääseb, siis tuleb kõik abinõud tarvitusele võtta, et temale uuesti ligidale jõuda ja temale külma relvaga kallale tungida.

Juurdemääratud läheda võitluse kahurvägi, jalgvæe patareid ja miinipildujad liiguvad edasi tihedas ühenduses jalgvæega ja sõidavad seisukohale kõige eelpoolsemate laskurite jagude taha, sageli lahtiselt. Kuulipildujad tulevad võtta kõige esimesele joonele; kõige soodsamad selleks on kuulipildujate saaterühmad. Jalgvæe edasitoimetamist autodel ja kuulipildujate autode rühme tuleb suurel määral kasutada. Sageli leiavad ka rattasõitjate osad ja soomusautod tänulikke ülesandeid.

Side tuleb luua kuni kõige eelpoolsemate jalgvæe osadeni. Alamad juhid teatavad tihti diviisile, kellel alaline sädevastuvõttepunkt peab olema, sädetelegrammidega seisukorrast.

Vaenlase järelkaitse ei tohi tagaajajat mõjuvaks tunnustatud suunast kõrvale viia ega suuremaid jõude kinni pidada. Nendest läbimurdmise või möödaminek peab võitja võimalikult ruttu vaenlase peajõudude juurde viima.

298. Tagaajamine lõpetatakse ainult kõrgema juhtimise käsul. Iialgi ei tohi tagaajamine seisma jääda mõne maastiku joone ees.

VIII. LAHINGU KATKESTAMINE.

T a a n d u m i n e.

299. Kui juht tõsise kaalumise järele leiab, et lahingul ei ole mingit väljavaadet otsustava edu peale ja ta kaotusi tekitab, millel lahingülesandega midagi ühist ei ole, siis k a t k e s t a b tema lahingu, teades oma vastutust.

Oma seisukord, kavatsus ja maastik otsustab, k u n a s v ä e o s a d t ä g ä s i t õ m m a t a tulevad.

Peaaegu alati tuleb ära oodata öö jõudmine. Sellepärast tuleb ka raskes olukorras pimeduse jõudmiseni paigal püsida.

300. Lahingu katkestamine on kõige kergemalt teostatav pärast osalist edu. Tema teostamine on seda kergem, mida enam õnnestab selle kavatsust varjata, ja on seda raskem, mida kaugemale lahingtegevus on jõudnud.

301. Jalgvägi püsib kõigepealt sügavuti jaotatult kangekaelselt omal seisukohal. Kogu kahurväe, kuulipildujate, miinipildujate ja lahinglennukite poolt äärmuseni toetatuna, taanduvad üksikud jaod samm-sammult; läbimurded tulevad ära hoida vastulöökidega. Kus vähegi võimalik, tuleb surutud naabritele flankeeriva tulega või isegi külma relvaga võimaldada hinge tagasi tõmmata.

302. Vahepeal teeb kõrgem juhtimine korraldused t a a n d u m i s e k s. Tema valib kaardi järele uue positsiooni, määrab sellele asumise viisi ja piirkondadeks jaotuse, näitab väeosadele taandumisteed, paneb voorid ja kolonnid õigel ajal liikuma uute asukohtade poole, laseb luurata uut positsiooni ja sinna viivaid teid, tarbekorral ehitab pioneeride abil sildu, laseb ette valmistada sildade mahavõtmist ja hävitamist. Sanitaarasutused saavad võimalikult aegsasti käsu haavatute kiire evakueerimise teostamiseks. Kohe saadetavad energilised ohvitserid hoolitsevad, et t a g a s i m a r s s i m i s e t e e d vabaks tehtaks.

303. Side ettevalmistamiseks tulevad sideosad ette saata. Pimeduse kätte jõudmisel tulevad siis väeosad vaenlasest lahutada. Nad lähevad alguses laial rindel ja sügavuti jaotatult kõiki kõlbulikke teid kasutades otsekohe tagasi. Siis juhitakse üksikud üksused järk-järgult nendele määratud erilistele taandumisteedele ja moodustatakse rännakkolonnid. Kui uus positsioon kaugel tagapool asub, siis võib otstarbekohane olla varusid, mille juurde rohkesti kahurväge määratud, lasta oma alla võtta taandumisjoonest võimalikult külje poole väljaviidud v a s t u v ö t t e p o s i t s i o o n. Sinna paigutatud jõud järgnevad siis viimase järelkaitsena uuele positsioonile.

Ettepoole jäänud väeosad tulevad alles siis tagasi tõmmata, kui peajõudude äramarssimine kindlustatud ja tarvilik vahemaa saavutatud on. Soomusautod võivad siin väärtuslikke teeneid osutada.

Viimased järelosad peavad peaaegu alati tervel rindel vaenlasest lahti tõmbuma. Paigalejäävad julged patrullid, varustatud rohke laskemoonaga, helksignaalidega, kuulipildujatega, soomusautodega ja üksikute kahuritega, peavad taandumist kavalusega, või, kui tarvis, võitlusega varjama. Selle äärmise vastupanu juures ei tohi isegi kahurite kaotamist karta. Side ja iseäranis raadio tegevust senisel võitluspositsioonil on suurematel juhtumistel sageli soovitatav ette mängida.

Tagaajavate vaenlase lennukite eest tuleb kaitset korraldada.

Ette jõudvat vaenlase tagaajamist tuleb külkatetega takistada.

304. V ä e j u h t ruttab, niipea kui taandumine kindlustatud, uue vastupanu piirkonda, et seal kõike tarvilikku korraldada.

Alluvad juhid jäävad taandumise ajal oma väeosade juurde.

305. Taandumise edaspidise käigu ajal on juhi püüdeks võimalikult ruttu kaugust oma väeosade

ja vaenlase vahel suurendada, et sellega uuesti tegevusvabadust võita.

Suurendatud rännakud, varajane väljaastumine, öised rännakud ja rohked abinõud õhukallaletungi vastu on enamasti nõuetavad.

Olevate raudteede kasutamine on ainult siis võimalik, kui tarvilised ettevalmistused aegsasti tehtud. Vaenlasel tuleb raudteede kasutamist raskestada lendurite kallaletungiga, iseäranis tema väljalaadimise jaamade vastu.

306. Kui vaenlasest eraldumine teostatud, moodustatakse väeliigendusele vastav järelekaitseline. Viimase ülesanne on äramarssivaid peajõude segamise ja kallaletungi eest kaitsta. Nõuetavat aega võidetakse sageli juba sellega, et vaenlast kaugele laskva kahurväe ja kuulipildujate tulega ilma jalgväe olulisema tegevuseta hargnema sunnitakse, ja kui eesmärk saavutatud, tähelepanemata taandutakse. Kui gaasi ja suitsu laskemoon kasutada on, siis võib seda kasuga tarvitada. Ratsa väeliigid ja rattasõitjate osad jäävad paigale viimastena. Nende suur liikuvus võimaldab neile varem liikumist alustanud jalgväele järele jõuda. Kuid ka jalgväe osad võivad ühes ratsaväe osadega viimastena vaenlase vastu jääda, kui nende liikuvust autokolonnide juurdeandmisega suurendatakse.

307. Kui vaenlane ägedalt järele tungib, siis on nõuetav tugevam vastupanu, kuigi see ähvardab tuntavate kaotustega. Järelekaitseline ei tohi karta isegi alustada uut kallaletungi tankide toetusel, et äramarssivatele peajõududele ettejõudmist võimaldada. Kallaletung ettevaatamata järgneva vaenlase vastu on juba moraalsel põhjustel alati soovitatav.

308. Lennu võitlusjõudude hoolimata tegevusse saatmine aitab palju kaasa vaenlase võidutahtmise kõigutamiseks.

309. Järelekaitseline taandub alguses joonelt joonele. Et järeletruttavat vaenlast kinni pidada, tulevad teed, sillad ja mahajäävad sidesiseseaded kõlbmatuks

teha, raudteed sulguda. Raudteede lõhkumise ja vaenlase raadio tegevuse segamise käsu tohib anda ainult kõrgem juhtimine.

310. Järelkaitse juht peab katkemätut sidet peajõudude juhiga. Selleks tarvitab ta veel olemasolevaid telefoni juhesid. Raadio side tarvitamist tuleb äärmuseni piirata, et vaenlase pealtkuulamise teenistusele lähteandmeid seisukorra kohta mitte anda. Kauguse kindlaksmääramisel peajõududest võtab järelkaitse juht arvesse liikumise takistusi ja tarvilisi peatusi puhkamiseks.

Kui vaenlase tegevus enam ei nõua liikumist lahingkorras, siis asub ka järelkaitse rännakkolonna.

IX. KALLALETUNG POSITSIOONIDE VASTU.

A. Kallaletung liikumissõjas.

311. Kui vaenlane ootab kallaletungi välikindlustustega kõvendatud maastikul, siis tuleb arvesse võtta, et tema seal ainult nõrgemaid väeosi tarvitada tahab, et mujal seda tugevamaid jõude tegevusvalmis hoida. Kallaletungijal tuleb siis kaaluda, kas võib vaenlase positsioonist mööda minna või tuleb kallale tungida. Positsioonist möödaminekuks tuleb sageli õõ abiks võtta.

312. Välipositsiooni tugevus on mitmesugune, vastavalt sellele kas ta kiirelt korraldatud või mitmepäevalise tööga kõikide abinõudega varustatult ehitatud.

313. Vastavalt sellele kujuneb kallaletung mitmesuguseks. Sageli on liginemine läbiviidav ainult õõ katte all. Kuna kaitseseisukorras asuja ajutiselt tegevuse vabadusest loobub, on kallaletungijal võimalik ettevalmistusi põhjalikult teha.

314. Luure tuleb juba liginemismarsi ajal kõvendada, kõikide väeliikide ohvitserid peavad sellest osa võtma. Luure üksikasjaline juhtimine kiirendab

ja parandab tulemusi. Kindlaks tulevad teha vaenlase eelpositsioonid, päämise positsiooni seisukord ja ulatus ja võimalikult ka vaenlase jõudude jaotus.

Lendurid ja balloonid võivad väärtuslikke andmeid saavutada. Aegsasti positsiooni ette ja kohta ilmudes, leiavad nad vaenlase veel töö juurest ja saavad õhuülesvõtete ja vaatlemise abil ülevaate seisukorrast ja maastiku kindlustamisest. Kahurväe ja pioneerohvitserid peavad ka lennukitest ja balloonidest luuret toimetama.

Ülekaalu õhus tuleb püüda algusest peale.

Vaenlase maa ja lennukite raadio tegevuse ja telefoni tegevuse kavakindel jälgimine kuulamispunktide ettesaatmisega annab väärtuslikke andmeid vaenlase jaotuse ja tugevuse kohta.

Ratsa patrullide luure rinde ees muutub varsti võimatuks; seda tähtsam on ratsaluure külgedel ja jalgsi luure rinde ees.

Hästi järelekaalutud sideabinõude tegevus, isearanis kindla ühenduse loomine naaberosadega tuleb varakult korraldada.

315. Täpsemaid teadmisi vaenlase kohta võib saada alles pärast vaenlase eelosade tagasipaistamist. Viimane tuleb sellepärast varsti teostada. Kallaletungivad väeosad ei tohi aga vaenlase eelpositsioonide ette kokku kuhjuda. Jalgväe jõududest tuleb ainult tingimata tarvilik osa tegevusse saata, ülejäänud jalgvägi ei tohi end oma liikumissuunast, külje poole vaenlase eelosadest mööda, kõrvale kallutada lasta. Sellevastu on tarvilik tugevama kahurväe tegevusse saatmine.

316. Samal ajal valdab kallaletungija maastiku punktid, kust temale väljavalde vaenlase positsioonile avaneb ja mis tema kahurväele vaatluspunktideks ja hargnemiseks tarvilikud.

Kuid oma jalgväe massil ei tule veel üle vaenlase kõige mõjuvama kahurväe tule piiri liikuda; tema hargnemisest antakse teada.

317. Peale nende ettevalmistatavate korralduste teostamist järgneb edaspidine vaenlase päämise positsiooni, oma liginemisteede, kallaletungi maastiku, patareide seisukohtade, vaatlus- ja mõõdupunktide luure. Aeg selleks ei tohi liig lühike olla, et kindlate teadete põhjal oleks võimalik teha otstarbekohaseid korraldusi. Hilisemad muudatused nõuavad aega ja neid on sageli raske teostada.

Võib nõuetav olla tugevate jalgväe ja pioneeride osade, millele kuulipildujad juurde antud, edasitungimisega ja kahurväe tulega vaenlast sundida oma positsiooni avaldama.

Õhuluure selgitab järjest suureneval määral üksikasju; see sünnib esimeses järjekorras õhuülesvõtetega, mis aga alles siis täieliku väärtuse omavad, kui neid maaluurega täiendatakse. Ärakasutatud õhuülesvõtete suurel arvul väljajagamine väeosale kergendab oluliselt viimaste luuret.

Iseäranis tähtis on kavatsemine ja varajane märkide luure lendurite, balloonide ja kahurväe mõõduosade poolt kahurväe jaoks. See pakub sageli aluseid kahurväe tegevusesse asetamiseks ja tule juhtimiseks.

Teatepunktid tulevad sisse seada, kuulamispunktid ette paigutada.

318. Pärast olukorra selgitamist peab juht kindlaks tegema, kas tema vaenlase positsiooni h a a r a m i s e g a vallata saab. Seda tegevusviisi peab alati püüdma teostada. Kuid enne selle algust peab rindelt kallale tungima, et takistada vaenlasel oma jõude ümber paigutada.

Kui vaenlasel lahtiseid külgi ei ole või haaramine mõnel muul põhjusel võimatu, siis tuleb läbi viia kallaletung rindelt, mis kujuneb s i s s e m u r d e k s ja edaspidi l ä b i m u r d e k s. Sellel juhtumisel on juhi ülesanne peaaesjalikult ära tunda vaenlase rinde nõrku kohti ja kallaletungi raskuspunkti sinna juhtida. Jõudude ühtlane jaotamine tervele rindele on harva õige; jalgvägi tuleb koondada ühe või mitme

sissemurde koha vastu, kuna teistel rinde osadel ainult nõrgad jõud tegevusesse saadetakse või kallaletung hoopis ära jäetakse. Seda vaatepunkti tuleb ka kahurväe gruppeerimisel arvesse võtta; flankeerimise võimalused tulevad ära kasutada; tugevama tule koondamine ei ole samatähendusline tiheda paigunemisega.

Sissemurde kohad ei pea liig kitsad olema, sest muidu kannataks sissemurdvad väcosad liig palju vaenlase koondatud kahurväe tule all.

319. Ettesaadetud jalgväe kaitse all asub kallaletungija kahurvägi positsioonile. Kuna vaenlase kahurvägi laskevalmis on, peab see iseäranis ettevaatlikult sündima. Jaotamine laiuti ja sügavuti peab maastiku ja vaatlemise tingimustele vastama. Ettevalmistused vaatlemiseks, tule juhatamiseks, tule avamiseks ja kaitseks õhu ja maavaatlemise eest ei tohi ülepeakaela sündida, vaid kahurväele tuleb tarvilik aeg jätta.

Ühtlase tule ettevalmistuse huvides on soovitatav kallaletungil kindlustatud välipositsioonide vastu jalgväele peale jalgväe patareide lähedase võitluse kahurväge juurde mitte määrata. Kas kahurväe jaotamine kauge ja lähedase võitluse kahurväeks juba liginemismarsi ajal otstarbekohane on, oleneb kahurväe tugevusest ja vaenlase seisukorrast.

320. Üheaegselt kahurväe tule avamist tuleb püüda teostada, kuid alati ei ole see võimalik. Sageli võivad osad ainult teiste patareide tule kaitse all positsioonile minna. Ka on soovitatav üksikud patareid tahapoole jätta, et neid vaenlase kahurväe vastu, mis alguses tähelepanemata jäänud, ootamata tegevusesse panna. Kahurväe juhi käsutusse antud lendurid ja balloonid tuleb katselaskmise ja tabavlaskmise vaatlemiseks ära kasutada; samuti tuleb ka kõiki teisi vaatlemise abinõusid (maavaatlemine, mõõduosad) täiel määral kasutada. Selle alustingimuseks on hoolikas side sisseseadmine.

Kahurväe ülesanne on vaenlase vastupanu murda ja jalgväele teed anda. Selleks peab kahurvägi

kõigepealt vaenlase kahurväe paralüseerima, et oma jalgvägi vaenlase tule piirkonnast läbi saaks minna. Hiljem koondavad kaugevõitlust kahurväe osad ühes lähedase võitluse kahurväega ja jalgväe raskete relvadega oma tule maastiku ja juhtimise kavatsuste järele kõige tähtsamate positsiooni osade pihta, kuna kaitsev kahurvägi maas hoitakse. Gaasi laskemoona tuleb peale kahurväe ka tähtsate toetuspunktide, nagu asulad ja metsad, vastu tarvitada.

Kuid tuleb arvesse võtta, et kaitsja, niikaua kui jalgväe kallaletung end tunda ei anna, omal positsioonil veel ei asu või väga õredalt asub ja sellepärast on kaitsepositsiooni tulistamine õigustatud ainult siis, kui on tähele pandud, et seal vaenlane asub. Kahurväe tule mõju on kõige suurem, kui samal ajal jalgvägi edasi liigub ja kallale tungib ja sellega vaenlast sunnib oma kindlustustele asuma ja väeosi näitama. Sellepärast peab juhtimine jalgväe järkjärgulise hargnemise kahurväe tulega antava kaitsega kokkukõlla viima.

Jalgväe kallaletungi edasi liikudes, saavad järjest rohkem kahurväe osi lähedase võitluse ülesandeid ja et jalgväge tema järjest raskemaks muutuvast võitluses paremini toetada, peab nüüd lähedase võitluse kahurväe osad jalgväe juhtide käsutusesse andma; nende lähedase võitluse gruppide ja patareide isetegevus peab järjest tihedamat koostööd mõlema väeliigi vahel andma.

321. Ainult küllalise kahurväe toetuse juures võib jalgvägi oma lahingribal juba päeval vaenlase positsioonile lähemale minna ja otsustuse saavutamist enne pimeduse jõudmist püüda.

322. Kui korda ei lähe kallaletungi ühe päevaga läbi, tuleb ööd kasutada jalgväe viimiseks vaenlase ligidale.

Jalgvägi kaevub siis sügavalt jaotatuna seal, kus ta peatama sunnitud. Vähehaaval töötab ta kord siin kord seal end edasi ja kaevub uuesti. Selle edasitöötamise juures peavad kuulipildujad, miinipildujad

ja kahurid tugevasti kaasa aitama. Tarbekorral tuleb mitut ööd kasutada, et rünnaku kauguseni jõuda.

323. Vaenlast tuleb kogu tema rinde tülitamisega kallaletungija kavatsuste, rünnaku aja ja valitud sisse-murde koha kohta teadmatuses hoida.

Vaenlase liikumist positsioonil ja positsiooni taga, iseäranis varude juurdetoomist, tuleb raskendada segava tulega kuni kaugele seljataha. Eriliste järel-valve lendurite kaastöö suurendab hoolika etteval-mistuse puhul edu tuntavalt.

324. R ü n n a k u aeg määratakse väejuhi poolt enamatel juhtumistel ühtlaselt kindlaks. Sageli teos-tatakse rünnak hommiku videvikus. Alati käib rünna-ku ees tugev ettevalmistus kahurväe ja miinipildujate poolt. Sellele peab vahetult järgnema jalgväe rünnak, et selle mõju täielikult ära kasutada.

Reeglina esineva vaenlase sügavuti jagunemise puhul killuneb rünnak enamasti üksiktegevusteks. Lahingu kestav toitmine sügavusest otsustavas kohas, hoolitsemine vaenlasest läbitöötavate väeosade kül-gede kaitse eest on abinõud kaitsja võitmiseks, kelle vastulöögid ja vastukallaletungid igal ajal valvsa kahurväe, lahingosade ja varude peale sattuma peavad.

325. Edaspidine edasiliikumine senises suunas, kõigepealt vaenlase kahurväe äravõtmiseks, on kallale-tungiva jalgväe lähem ülesanne. Ka ligidalt järgnevad varud tungivad sügavale. Liig kiire kõrvalekaldumine külje poole nõrgendab otsustavat hoopi ja vähendab edu.

Vallatud positsioonile tuleb jätta julgeoleku mees-kond, positsioon kaitseks sisse seada, et tagasilöömist ära hoida.

Niipea kui võimalik, tuleb alustada t a g a a j a -m i s t.

326. Kui kallaletung rindelt kindlustatud väli-positsiooni vastu otsustust ei ole toonud, tuleb kaa-luda, kuivõrd öise ümbergruppeerimisega kallale-tungil teises kohas uued väljavaated avaneda võivad.

327. Pikemat aega kestnud positsioonsõjas pörkab kallaletung enamasti põhjalikult läbikaalutud ja kõigi välikindlustuse abinõudega sisseseatud kaitse-süsteemi vastu, mida võimata ümber haarata. Veel enam kui liikumissõjas on tähtis vaenlase o o t a m a t a tabamine. Vastasel korral teeb ettevalmistatud positsioonil asuv vaenlane alati omad vastukorraldused. Sellepärast on tarvilikud erilised abinõud oma kavatsuse varjamiseks ja vaenlase petmiseks. Siiski ei jää kallaletungi aeg ja koht alati saladuseks. Kallaletungi tegevusviiside muutmine peab sellepärast kaitsjale järjest uusi ülesandeid esitama.

328. Edasimurdev kallaletungi mass peab vaenlase kõige tundlikumat punkti tabama ja juba oma suunaga pikad vaenlase rinded kõikuma lööma. Lah-tine maastik ilma paljude vahejoonteta on kõige soodsam. Ta võimaldab pärast kordaläinud läbimurret kõigi liikumissõja paremuste ära kasutamist ja raskendab sellega vaenlasele uue tervikulise kaitserinde kiiret moodustamist.

329. Peale operatiivsete kaalutluste tuleb kallaletungi rinde valiku juures arvesse võtta kohalisi t a k t i k a l i s i i o l u s i d. Ka siin omab maastik kõige suurema tähtsuse kõigi kallaletungi abinõude täieliku tarvitamise kohta. Kõigepealt on tähtis, et kallaletungi kiiresti valitsevad kõrgendikud valdaks ja järjest, sügavamale vaenlase positsioonist läbitungiks, kuna järeletulevad varud külgede poole kokku rullivad.

330. Et t a n k i d kui kallaletungi relvad positsioonsõjas suurt tähtsust omavad, siis tuleb nende otstarbekohasele tegevusesse asetamisele nii kallaletungi koha valikul kui ka kallaletungi läbiviimisel kõige suuremat tähelepanu kinkida.

Et edasiliikuvaid tanke nende mootorite pörienne-aegu vaenlasele välja ei annaks, on erilised abinõud tarvilikud (lahingu kära, kahurväe tuli tankide ligiduses; jne.).

331. Kunagi ei tohi ühes kohas alustatud kallaletungil teiste piirkondade kaasa bi puududa. Viimaste ülesanne on oma kallaletungiga, kuigi piiratud eesmärgiga ja väheste abinõudega, ehk teiste korralduste abil (näilised liikumised, petmised raadio tegevusega) vaenlase jõude päämise kallaletungi kohast kõrvale viia ja siduda.

332. Mida kavakindlamalt ja hoolikamalt kallaletungi ettevalmistused teostatakse, seda suuremad on väljavaated edu peale.

Kallaletungi kavatsus ja aeg tuleb võimalikult kauem ka oma vägede eest saladuses hoida.

Ettevalmistused pealetungi lahinguks.

333. Kolme jalgväe rügemendilise diviisi lahingriba ei tohi reeglina üle 2½ km. lai olla. Kallaletungi abinõude, iseäranis tehniliste väeosade, hobuseveo- ja autokolonnide, laskemoona, toiduvarustuse ja igasugu sõjavarustuse vajadus ja selle juurde toomise ajakulu on enamasti väga tähtis ja tuleb täpselt välja arvata. Eriti tulevad juurde määrata tugevad kahurväe ja miinipildujate osad vaenlase ehituste rünnakvalmis tulistamiseks ja paljud raskete ja kergete tankide salgad.

334. Edasi vajavad põhjalikku ettevalmistust: Käskluspunktide kohad ja side ehitamine. Iga päralejõudev diviis peab oma võrgu eest leidma.

Sidetegevuse hoolikas reguleerimine ja varjamine.

Korterid ja veemuretsemine.

Varude ja tankide varjatud valmisseadmine.

Paljude kaugel eespool asuvate ja mõõdetud patarei seisukohtade sisseseadmine kõvenduskahurväe jaoks. Liginemisteede luure. Uue gruppide jaotuse, märkide, hävitamistule piirkondade, vaatluspunktide ja plaanmaterjali kindlaksmääramine. Kahurväe käsklus- ja teadete võrgu täiendamine. Patarei sei-

sukohtade luure ja mõõtmine edasiliikuva kalhurväe jaoks kuni lahingelepostide jooneni. Parandustöökodade sisseseadmine.

Oma lennujõudude varjule paigutamine ja tegevusesse saatmine. Ohukaitse.

Erakorraliselt suure laskemoona ja toiduvarustuse tagamine kõigi kallaletungi üksuste jaoks. Laskemoona ladusid, parke, toitlusladusid jne. võib laiendada või uusi asutada ainult siis, kui need muudatused ohuluure eest varjatuks jäävad.

Kõigi raudteede, kaasaarvatud väliraudteed ja välihobuseraudteed, ülevaatamine ja tarbekorral nende veovõime suurendamine.

Küllalise teedevõrgu loomine. Igale diviisile on tarvilik üks päämine liginemismarsi tee: rindelt tulev liikumine juhitakse kõrvalteedele või üle väljade.

Haavatute eest hoolitsemine; korterid päämiste sidumispunktide ja välilaatsarettide jaoks täiendavalt kohalejõudvate diviiside ja armee sanitaarosadele; sanitaarautode arvu suurendamine; sanitaarrongide valmiseseadmine; haigemajade tühjendamine; haigete kogumispunktide kõvendamine ja suurendamine; sanitaarmaterjali rohkendamine.

335. Edasi tuleb läbi kaaluda, kuidas kordaläinud kallaletungi puhul kogu järele tuleb korraldada. Mürskude aukude väljadest, kaevikutest ja vooludest ülesamiseks on tarvilikud paljud pioneeride ja teedeehituse kompaniid ühes ettevalmistatud materjalidega. Ette tuleb valmistada vaenlase juures olevate sisseseadete edaspidist kasutamist, iseäranis sealolevate teede ja raudteede osade ühendamist oma teedevõrguga.

336. Ettevalmistuste ajal ei tohi miski asi vaenlase tähelepanu äratada. Sellepärast ei tohi lahingtegevuses muudatust olla. Sidetegevus peab senises ulatuses jätkuma ja ei tohi muutuda. Kõige ettevalmistuste ettevaatliku teostamise järele tuleb iseäranis energiliste ohvitseride abil valvata.

Vaehlase õhuluure vastu on kohane kõige suurem ettevaatlikkus. Tarvilisi töid ja liikumisi tuleb enamasti öösel toimetada ja nii, et vaenlane eksiteele viidaks. Iga kallaletungi näitav korraldus, iga vägede koondamine peab vaenlase lendurite eest varjatuks jääma. Oma lendurid peavad iga päev oma positsioonide ja seljataguse maastiku järele õhuülesvõtete abil valvama. Lendurid ja ballooned teatavad silmapaistvatest kallaletungi ettevalmistustest, mida vaenlase õhuluure tähele võib panna, viibimata kõrgemale juhtimisele. Ballooned valvavad ka öösel liginemise piirkonnas bivuakkide tulekuma ja tulede järele majades ja teedel.

Raudtee liikumise varjamine transportide määramisega öiste tundide peale on teostatav ainult lõpuosadel.

337. Vaatamata kõigi varjamise abinõude peale vaenlase ja enese väeosade eest, tuleb kavakindlalt edasi toimetada **v a e n l a s e**, täiel sügavusel kallaletungi maastiku ja naabruses oleva maastiku osade **luure**t. Peale luure sideabinõude abil tuleb maa ja õhuluure abinõud ettevaatlikult tarvitusele võtta; väiksemad ettevõtted vangide võtmiseks võivad tarvilikud olla.

Eriti tuleb kindlaks teha:

Vaenlase jalgväe positsioonide asukoht, päämine võitlusjoon, toetuspunktid, tõkked, käskluskohad ja vaenlase jalgväe liikumised;

kahurväe positsioonid, vaatluspunktid, laske-moona ladud ja pargid, vaenlase kahurväe ümberpaigutamised;

raudteehitused, sideliinid, käskluskohad, teede ehitused, lennusadamad, ballooned, korterid, nimelt staapide omad, ladud, pargid, liginemisteed, täienduseks varem tähelepandule ja arvesse võttes vaenlase näilisi ehitusi.

Kõik luureandmed tulevad kaartidele ja patarei plaanidele märkida, mida kallaletungi ajal alaliselt täiendada tuleb. Saadud andmete, ka õhuüles-

võtete, õigeaegne väljaandmine kallaletungi väeosa-
dele on iseäranis tähtis.

338. Aegsasti tulevad kaasa tõmmata kallale-
tungiks määratud diviiside esimesed kindralstaabi
ohvitserid. Kahurväe juhid, lennuväe- ja pioneeride
ülemad, side-, kaitse- ja telefoniohvitserid ja voori
ja autoüksuste ülemad.

339. Kallaletungi diviiside üles-
marssimine tuleb kõige põhjalikumalt ette
valmistada. Rännakud, korterid ja aeg, kunas kal-
laletungi diviisid omas piirkonnas positsiooni divii-
sidelt käskluse üle võtavad, tuleb täpselt kindlaks
määrata.

340. Kahurväe ülesmarssimine va-
jab iseäranis põhjalikku kaalumist. See tuleb, arvesse
võttes ootamatuse vajadust, kiiresti teostada, kuid
ilma et tegevusesse asetamise kindlus ja edaspidine
tegevus kannataks.

Jalgväe kallaletungi jõud jätkub tugevasti kae-
vunud vaenlase vastu seda kauem, mida kaugemale
kahurvägi temale tee avab. Kahurväe ülesmarssi-
mine tuleb sellepärast võimalikult kaugemale ette
viia. Enamasti läheb nii korda algusest peale tabada
suurt osa vaenlase kahurväest, mille äravõtmine
sissemurde ajal on jalgväe kallaletungi esimene
ülesanne.

Kui kõvenduse kahurväge suurel hul-
gal juurde tuuakse, siis on otstarbekohane positsioo-
ni-diviiside kahurväge juba enne üldist kahurväe
ülesmarssimist teatava arvu patareidega suurendada.
Kõvenduskahurväe mass asub kohale alles viimastel
öödel enne kallaletungi.

Eriline katselaskmine kallaletungi
ja oks peab ära jääma, sest see annaks kavatsuse
kohe välja.

341. Kuna suuremate lennujõudude esinemine
õhus ja seniste lennusadamate rohkenemine kallale-
tungi kavatsuse vaenlasele välja annab, siis on tar-
vilikud erilised korraldused, et kallaletungiks määra-

tud lennuväe üksustele, vaatamata kallaletungi rindele hilise paigutamise peale, tarvilist maastiku tundmist võimaldada. (Lennukite meeskondade, õpепarkide komandeerimine seljataha jne.) Ka balloone ei tohi näidata. Ülekaalu võimisest õhus tuleb kuni kallaletungi alguseni loobuda.

342. R ü n n a k u l ä h t e p o s i t s i o o n i l e asutakse võimalikult alles viimasel ööl enne kallaletungi.

K a l l a l e t u n g .

343. K a h u r v ä e j a m i i n i p i l d u j a t e t u l d peab kallaletungi alguses juhitama ühtlaselt terve kallaletungi koonduse piirides. Kuna suurem osa kallaletungiks määratud diviisidest alles öösel enne kallaletungi lähtepositsioonile asuvad, siis ei oleks tule juhtimise üleandmisega neile laitmatu tule ettevalmistus alati kindlustatud.

344. Kahurväe tuli juhitakse sageli alguses vaenlase kahurväe, jalgväe positsiooni eriliste ehituste ja kaugete märkide pihta. Seda nõuab kahurväe tegevuse paralüüsimine, vaenlase tähtsamate kaitseehituste mahavõitlemine, staapide tegevuse segamine ja liikumise takistamine seljatagustel teedel; tule kestvus oleneb oludest. G a a s i m ü r s k e tuleb tarvitada tulepositsioonide, laagrite ja teatavate läbivaatamata kohtade vastu, näiteks arvatavad varude kogumise kohad, tõkete gaasitamiseks piirkondades, kust kallaletungivad väeosad läbi ei lähe, vaenlase toetuse maashoidmiseks, gaassulgude loomiseks külgede kaitseks ja teatavate joonte sulgumiseks.

Siis viiakse tuli üle vaenlase jalgväe positsioonide pihta, koondades kõige tugevama hävitamistule tähelepanud vaenlase peamiste vastupanu ehituste peale. Miinipildujad võtavad osa kahurväe ettevalmistavast tulest. Massilise tule õige suunimise järelvalve ja uuesti ilmuvate märkide vaatle-

mine lendurite ja balloonide poolt peab korraldatud olema. Tuld võib mittekorrapärase vaheaegadega katkestada, et vaenlast lasta oma positsioonidele asuda ja teda edasimurde aja kohta teadmatuses hoida. Vaenlase jalgväe positsioonide tulistamise ajal tuleb vaenlase kahurvägi maas hoida.

Vaenlase liikumist teedel, liginemisteedel, raudteedel ja väljalaadimise jaamades tuleb kauge tulega takistada.

Kahurväe ja miinipildujate ettevalmistatud kaartidel peab tule jaotus igal üksikul lahingu momendil näha olema.

Jalgväe kallaletungi algusel viivad reeglina kõik käsutada olevad patareid oma tule edasiliikuvat tulerulli kujul tihedalt oma jalgväe ette. Ajakava kindlaksmääramisel, mis täpselt kella järele teha tuleb, peab arvesse võtma, et jalgvägi ainult aeglaselt edasi suudab liikuda, iseäranis raskel maastikul.

Kahurväe ettevalmistuse skematiseerimise eest tuleb hoiatada. See peab enne kohanema igasugustele olukordadele ja vaenlasele ootamatusi valmistama; siia kuulub muuseas vahelduv tulistamine gaasi ja kildude mürskudega, gaasikallaletungid ja kahurväe võitlus ühenduses gaasikallaletungidega.

345. Jalgväe sisse murre ei sünni kaotuste ärahoidmiseks joontena, vaid sügavuti järgustatult, õredates gruppides, muutuvates, alati maastikule kohanevates vormides; siinjuures on tähtis kiiresti suurt tulejõudu paljude kuulipildujate, miinipildujate ja jalgväe patareide kujul edasi viia. Koondatud vormid on võimalikud ainult kaugel seljataga. Kaevikud ja ühenduskraavid tulevad eriliste puhastusosade poolt vaenlasest puhastada. Ründavale jalgväele järgnevad osad vallatud toetuspunktide sisseseadmiseks, lahingvälja puhastamiseks ja tööliste osad materjalide ja võitlusabinõude järeletoimetamiseks.

346. Terve kallaletungi maastiku või selle osade suitsustamine enne rünnakut killustab vaenlase tule mõju, halvab vaatlemist ja kaitseb oma väeosi vähemalt nägemise eest. Kuid see raskendab ka enese juhtimist ja kallaletungi ühtlust. Tuule seisukord tuleb arvesse võtta. Petmiseks ja küljekaitseks on suitsustamine alati soovitav.

347. Tankid võitlevad alati kõige tihedamas ühenduses jalgväega. Nende valmisseadmine peab vaenlase õhuvaatlemise eest varjatud olema. Nad peavad pärast hoolikat maastikuluuret ootamata ja ühtlaselt tegevusesse astuma. Kestvaks eduks on tarvilik nende tegevusesse saatmine suurel arvul, sügavuti järgustamine ja varude eraldamine.

Kerged tankid antakse rühmadena kallaletungi jalgväe käsutusesse, rasked tankid saadetakse tegevusesse sügavalt ja tugevalt ehitatud kaitse ja flankeerimise ehituste vastu. Nemad sõidavad kergete tankide ees ja murravad viimastele purustatud maastikul teed. Edasi jäetakse kerged ja rasked tankid varude juurde, et neid hiljem peaasjalikult siis tegevusesse saata, kui kauguse suurenemisega kahurväe toetusest ründavale jalgväele enam ei jatku. Nende edasiliikumine tuleb võimalikult suitsuga varjata.

Erilisteks lahingeesmärkideks eraldab kõrgem juhtimine omale tankide varu.

348. Tulerulli lõpumomendiks tulevad diviisidele aegsasti nende diviisi kahurvägi, kõvenduskahurväe osad ühes vaatlusosadega ja miinipildujate üksused käsutusesse anda, kui senini tuld juhiti kogu kallaletungi koonduse piirides. Diviisid tõmbavad nad siis kiirendatult ründavale jalgväele järele, kelle käsutusesse nad küllalisel hulgal lähedase võitluse kahurväge ja miinipildujate osi annavad. Pioneeride rühmad ühes materjaliga peavad mürskude aukudega ja kaevikutega kaetud maastikust ülesäämiseks käepärast olema.

Kallaletungi kaugemale edasiliikumise ajal tulevad kaugemale tahapoole järgustatud või uuesti

ilmuvad vaenlase patareid maas hoida. Sellepärast ei tohi kahurvägi oma edasiliikumise ajal sidet oma õhuvaatlemisega katkeda lasta. Raske ja kõige raskem lame tuli peab oma lähtepositsioonist kuni laskekauguse piirideni õhuvaatlemise ja mõõduosade abil töötama. Liikuvad mõõduosad tulevad diviiside poolt tegevusesse saata.

Diviiside käsutusesse mitte antud kahurväe ja miinipildujate üksused jäävad kõrgema juhtimise varuks (korpuse, armee kahurvägi jne.). Nende kiire valmisolek liikumiseks tuleb samuti ette valmistada, et nad kallaletungi edasipidamiseks otsustavas kohas käepärast oleks; kuid kahurvägi, millele küllalist laskemoona kiiresti järele ei tooda, kaotab oma väärtuse.

Teatepunktide sisseseadmisega, mis varustatud kõigi sideabinõudega, iseäranis mitmekordse traadiühendusega tahapoolle, tuleb hoolitseda kindla side eest esimeste võitlusjoontega.

349. Kui on andmeid, et vaenlane otsustamist senises paigunemises vastu ei võta ja seljatagusele positsioonile taandub, või liikuvaks lahingvälja kaitseks suurendatult sügavuti jaguneb, siis tuleb kallaletung alguses edasi viia joonelt joonelt. Kõrgem juhtimine määrab kindlaks eesmärgid, kuhu jalgvägi kord-korralt jõudma peab, ja jätab kahurväe kiirendatud, järkudega edasiviimise diviiside hooleks nende lahingribades; ta otsustab, kas kahurvägi kallaletungi edasipidamiseks kõik või osaliselt diviiside käsutusse jääb. Vaenlase vastu kallaletunge peab alati arvesse võtma.

350. Kallaletungid ilma või väga lühikesega kahurväe ettevalmistusega on erandiks. Nemat töötavad edu ainult ootamatuse puhul või juba vapustatud vaenlase vastu. Puuduv või mitteküllaline kahurväe ettevalmistus tuleb tasandada tankide suurel hulgal tegevusse saatmisega.

351. L a h i n g l e n n u k i t e maavõitlusest osavõtmise eeltingimuseks on täielik liikumisvabadus õhus.

Kui vaenlane oma jahieskadrillide teadliku tagasihoidmisega ülevõimu õhus kuni kallaletungini omanud, siis tuleb see kallaletungi alguses ootamata ja koon-datud kallaletungiga lahingu põletispunktide kohal murda.

Jahieskadrillide kaitse all tulevad lahinglennukid järjest korduvate kallaletungidega vaenlase rinde tähtsamate kohtade vastu tegevusse panna. Nende tegevus on iseäranis mõjuv, kui ta sünnib ühel ajal või otsekohe pärast jalgväe rünnakut.

Edaspidise käigu ajal moodustavad lahingväljale viivad väeosadega ja sõiduriistadega tihedalt kaetud teed peamised kallaletungi eesmärgid lahinglennukite kui ka teiste lennujõudude jaoks. Peale selle on nende märgid igalpool, kus kallaletungiv jalgvägi tuntava vastupanu peale satub ja ilma kahurväe toetuseta jääb.

Pommitamiskallaletungidega tehakse vaenlasele seljatangusel maastikul kahju päeval ja öösel.

C. Kallaletung alaliste kindlustuste vastu.

352. Juba rahuajal kaitseks ettevalmistatud k o h a d j a k i n d l u s t u s t e j o o n e d eralduvad tugevatest välikindlustustest oluliselt rohke soomuse tarvitamise, tugevate betoonehituste, tugevamate tõkete ja soomustatud kahurväe poolest.

Harilikkude välisõja abinõudega ei saa sarnaseid kindlustatud kohti ja jooni vallata, kuid neist jätkub, kui on tegemist vananenud või puudulikult kaitstud ehitustega.

Enamasti lepib kallaletungija alguses v a e n l a s e e e l v ä g e d e t a g a s i p a i s k a m i s e g a ja takistab kindluse või kindlustatud joone välimist tegevust, nii et see välisõjaväe liikumiste peale mõju-

da ei saa. Kindluse pühul oleneb olukorrast, kas on nõuetav täielik eraldamine või jätkub kindluse tegevuse halvamisest teataval rinde osal.

Kallaletungi läbiviimiseks uueaegsete kindlustuste vastu tuleb ära oodata kõrgema juhtimise käsku. Sellega määratakse ka erilised kallaletungi abinõud.

Alati tuleb järele kaaluda, kas on tarvis kinni panna käsutada olevad kõige tugevamad kallaletungi abinõud ja suurearvulised väeosad vaenlase tugevate kindlustuste ja väiksearvuliste jõudude vastu.

353. Alaliste kindlustuste vastu tarvitatakse mitmesuguseid kallaletungi viise, millest igal üksikul juhtumisel kõige kohasem valida tuleb.

Kõige kiiremini viib eesmärgile **pealelangemine**, mille juures kahurväe ettevalmistusest loobutakse.

Pealelangemisele kõige lähemal on **äkiline ja äge kallaletung**. Sealjuures asutakse kohe kõige ägedamalt tugeva kahurväe ootamata toetusel vaenlasele kallale ja vapustakse teda moraalselt niivõrd, et ta oma asja lühikese ajaga kadunuks laseb minna.

Puht kahurväe kallaletungi kujutab **pommitamine**, mis peaaesjalikult väiksete kohtade või rahvarikkaid linnu ümbritsevate kindluste juures eesmärgile võib viia.

Tarbekorral, kui kahurväe abinõud puuduvad, peab kindluse valdamise abinõuks olema **sissepiiramine**. Allaandmisele sunnitakse siis näljutamisega.

Kõige suuremat aja ja jõudude kulu nõuab **kavakindel kallaletung**, mis ainult siis küsimuse alla võib tulla, kui teised kallaletungi viisid mingit väljavaadet edu peale ei tööta.

X. KAITSE.

A. Üldised põhimõtted.

354. Kaitse, mis mitte ainult vallatud positsiooni hoida ja kallaletungi tagasi tõrjuda, vaid ka vaenlast otsustavalt lüüa tahab, peab ühendatud olema pealetungi tegevusega.

Positsioon omab väärtuse ainult siis, kui ta vaenlast kallaletungile sunnib ja möödamineku katsete juures kaitsjale kavatsatud ajavõitmist või soodsaid tingimusi pealetungi tegevuseks pakub.

Jõudude kiire ümberpaigutamise võimalus peab alati ettevalmistatud olema.

Iga väeosa peab suutma end kiiresti sügavaks, gruppide kaitses sisse seada. Isäranis õige on see liikumissõja kohta.

Iga positsioon tuleb kohe kindlustada. Näilised ehitused ja positsiooni muutmine öösel on sageli kasulik.

B. Kaitse liikumissõjas.

355. Kindlustatud välipositsioon on väliabinõudega ehitatud vastupanu piirkond. Ta koosneb harva ühtlastest joontest, kuid sellevastu reeglina üksteisesse ulatuvate laskuraukude, üksikute relvade (kuulipildujate või laskurite gruppide, miinipildujate, kahurite) väikeste pesade, või mitme väeliigi suuremate toetuspunktide süsteemist, mis kõik mittekorrapäraselt ja tugevasti sügavuti grupppeeritud.

Positsiooni sügavus oleneb sellel asuva väeosa suurusest, määratud piirkonna laiuusest, lahingeesmärgist ja maastikust.

Maskeerimine omab suure tähtsuse; selle eest tuleb juba enne tööde algust hoolitseda.

356. Kui mõnele väekoondusele antakse käsk positsiooni kaista, siis peab ta end seal kangekaelseks võitluseks sisse seadma ja kuni viimase meheni vastu panema.

357. Positsiooni esimene äär moodustab reeglina peamise võitlusjoone. See on joon, kus kallaletungiv vaenlane kõigi väeliikide võimsa tule all hiljemalt kokku varisema peab ja mis tema sissemurdmise puhul positsioonile tagasi tuleb võita ja lahingu lõpuks oma vägede kätte peab jääma. Tema asukoht oleneb kahurväe vaatluspunktide asukohtadest, millest ta küllalisel kaugusel eespool peab olema. Maastikule kohandatud, sageli kõrgustiku harja taha paigutatud, põiki läbi asulate ja metsade viidud, peab ta võimalikult vaenlase vaate eest varjatud olema. Mingil tingimusel ei tohi vaenlane temas ära tunda peamise võitlusjoone. Kaitset vaenlase tankide eest tuleb otsida (veed, sood, järskused).

Ehitusi peab vaenlase maa- ja õhuluurel raske äratunda olema; sellel põhjusel ja vaenlase tule kilustamiseks tuleb laskurauke ja pesi eelistada toetuspunktidele ja ei tohi peamisele võitlusjoonele jõude kokku kuhjata. Kaitseehitused peavad vastamisi flankeerima; iseäranis nõuetav on see kuulipildujatelt.

Peamise võitlusjoone liikumine peab oma kahurväele alati täpselt teada olema, et viimane oma tule selle järele korraldada võiks.

Kui aja puudusel arvurikaste kaetud pesade ja toetuspunktide asutamine võimalik ei ole, siis tulevad nad kõige pealt luua positsiooni kõige tähtsamates kohtades.

Enamasti on soovitatav sügavuti järgustatud lahingueelpostide saatmine positsiooni ette. Ühest küljest jätavad nad vaenlase teadmatusse peamise võitlusjoone kohta ja teisest küljest võimaldavad pilku heita vaenlase kallaletungi maastikule, mis sageli varjatult viidud peamiselt võitlusjoonelt

võimalik ei ole. Lahingeelpostide asukoha sage muutmine on otstarbekohane, et neid vaenlase patrullide ettevõtete eest kaitsta ja vaenlast vastupanu jaotuse kohta selgusetusse jätta.

Kas vaenlase kallaletungi puhul eelpostid peajõudude juurde tagasi tulevad või visalt vastu panema peavad, oleneb üldisest olukorrast ja peab väeosadele juba eelpostide positsioonile asumisel kästud olema. Lahingu kestvusel võib tegevusviisi muutmine tarvilik olla.

Edu tuleb alati püüda võitluses peamise võitlusjoone valdamise pärast. Pärast tagasilöödud kallaletungi tulevad lahingeelpostid uuesti ette saata.

Väejuht peab kooskõlastama mitmesuguste piirkondade eelpostide tegevuse.

Omalt poolt peavad eelpostid edasitungimistega kehtvalt selgust muretsema sündmuste kohta vaenlase juures. Eelmaastikku kuni vaenlaseni ei tohi nad enesele vaieldavaks teha lasta.

Positsiooni kahurvägi peab eelposte toetada võima.

358. Kõikides osades head positsiooni leidub harva, iseäranis suurel ulatusel. Otstarbekohane jõudude jaotus, kõigi flankeerimise võimaluste kõige parem ärakasutamine oma piirkonnas ja naaberpiirkondade vahel, võimalikult nägematud pesade ja toetuspunktide asukohad, varjendid ja paljud õreda meeskonnaga näilised ehitused, maskid ja püünised peavad puudused tasandama. Mitte ainult kõige eespool asuvad meeskonnad, vaid ka võimalikult rohkem tagapool asuvaid peavad võima otsekoheste või kaudse tulega juba suurtelt ja keskmistelt kaugustelt vaenlase kallaletungi tagasilöömisest osa võtta. Raskeid kuulipildujaid peab püüdma paigutada kõrgematele kohtadele.

Peamiseks nõudmiseks on laiaulatusline ja kaitsitud kahurväe maavaatlemine, küllaline tule mõju jalgväe jaoks, head ja varjatud ühendused kõigi tähtsate positsiooni osade vahel.

Ühel ajal kaitseehitustega tuleb alustada tõkete ehitamist ja positsiooni eel oleva maastiku punktid ära mõõta, et saada andmeid kauguste kohta. Tarbekorral tulevad korraldada kolonniteed ja ülekäigud; silmatorkavad asjad, mis vaenlasele tulistamist kergendavad, tulevad kõrvaldada.

Vaenlase tähtsamate liginemisteede ja valmis-seadmise ruumide, iseäranis ka tema tankide kohta tuleb täielikule selgusele jõuda. Nende tule alla võtmine peab tagatud olema.

Vaenlase positsioonile viivad raudteed ja arvatavad väljalaadimise jaamad tulevad alalise vaatlemise all hoida; niivõrd kui need oma kauge tule piirkonnast väljas, tuleb liikumist, iseäranis välja-laadimise jaamades, lendurite abil takistada.

Sageli kaitsevad pesade ja toetuspunktide meeskonnad oma ehitusi, asudes eespool või küljepool või isegi lahtisel maastikul, kui vaenlase tule seisukord selle kasulikumaks teeb. See sünnib aga ainult rühma või kõrgemate ülemate käsul. Ka kõige väiksem meeskond peab teadma, mis ta häire ja vaenlase kallaletungi puhul tegema peab.

359. Võib otstarbekohane olla positsiooni ette ajutiselt kaugemale ette asetatud positsioonidele asuda. Viimased peavad vaenlast takistama valitsevaid punkte varakult oma kätte saada, teda sundima võimalikult vale suunas hargnema ja raskendama tema liginemist positsioonile.

Eelpositsioonide kaitsmine sünnib väiksearvuliste jalgväe või jalastatud ratsaväe osade osavõtmisel paljude kuulipildujate, raske ja kerge kahurväe abil, mis vaenlase petmiseks laial rindel raskesti äratuntavatelt seisukohtadelt tulistavad.

Õigeaegset taandumist tuleb silmas pidada, sest muidu võiks vaenlane eelosadele järgnedes kohe peamise positsiooni ligi tulla. Viimaselt toetatakse eelpositsioone ainult kahurväe abil.

360. Kahurväe tegevuseks peamisel positsioonil on heade maavaatluspunktide valik tähtsam kui kahurite laskeseisukohad. Tuleb püüda võimalikult laiemat vaadet jalgväe lahingmaastikule nii oma esimese joone taga kui ka kaugele vaenlase rinde taha. Vaade arvatavatele vaenlase patarei-seisukohtadele on tungivalt soovitatav, kuid harva võimalik. Väikestel kaugustel tagatakse vaatlemine kõige paremini sellega, kui vaenlase poole kallakule tagapool asuvatelt kõrgematelt punktidelt või külje poolt näha võib. Vastasel juhtumisel tulevad peamise võitlusjoone osad vaatlemise julgeoleku kindlustamiseks kaugemale ettepoole painutada.

Patareid, kaitstud oma kuulipildujatega, tulevad niiviisi üles seada, et isegi ettesaadetud vaatlemise katkemisel suurem osa patareidest seljataguste vaatluspunktide abil oma tule kallaletungiva vaenlase pihta juhtida saaks. Patareid tulevad sügavuti järgustada. Sellega saavutakse paremus, et vaenlase tuli killustakse ja tugevad kahurväe osad isegi rasketes tingimustes kuni rünnaku tagasilöömise momendini lahingvõimelistena hoitakse.

Ka on otstarbekohane üksikuid kahureid või rühmi erilise rünnaku tagasilöömise kahurväe naha kaugele ette paigutada, mis viimase momendini varjatult hoitakse ja ründavale vaenlasele ja kõigepealt tema tankidele otsekohese tulega peale langevad. Selleks tulevad, kui kahurvägi küllaliselt tugev, võtta patareid lähedase võitluse kahurväest, kuna aga jalgväe patareid reeglina liikuvateks jätta tulevad.

361. Juht jagab positsiooni piirkondadeks, mis ta üksikutele väeüksustele ehitamiseks ja asumiseks määrab.

Piirkondade laius oleneb maastikust. Kergesti kaitsetaval maastikul võivad nad võrdlemisi suured olla; siis on kohased vähesed väeosad, kuid aga rohke laskemoon. Kus aga puuduliku laskevälja ja mitte

küllalise kahurväe kaitse tõttu vaenlasel võimalik on varjatult ligidale tulla, seal tulevad piirkonnad kitsad valida ja tugevamad meeskonnad määrata.

362. Juht peab kindlustuste otstarbekohase asetamisega ja väeosade osava jaotamisega võimalikult vähemate jõududega rindel läbi saama, et võimalik oleks suuremat varu jätta. Varu juurde tulevad määrata kahurvägi ja tankid.

363. Üksikutes piirkondades tarviliku sügavuti järgustuse piirajaks on põhimõte, et kõigepealt on tarvilik vaenlase rünnakut kõigi relvade tulega juba positsiooni ees murda. Järjekult peavad tagatud olema küllalised abinõud rünnaku tagasitõrjumiseks.

Sissetunginud osad tulevad, niivõrd kui nad veel mitte flankeeriva tulega ja pesade ja toetuspunktide meeskondade vastulöökidega kõrvaldatud ei ole, ligidalhoitavate piirkondade varude kiire ja jõurikka vastulöögiga välja lüüa. Killustamise eest varude tegevusse saatmisel tuleb hoiatada.

364. Väejuhi varu peab seal valmisseatud olema, kus ta vastavalt vaenlase peamise kallale tungi suunale ja maastikule kõige paremini ettevalmistatud vastukallaletungile võib asuda. Raudteede ja autokolonnide tarvitamine tema kiireks ümberpaigutamiseks võib tarvilik olla.

Kui võitlevad väeosad teiste väeosade vahel ei asu, siis on varu koht enamasti lahtise tiiva taga.

Kui varu on paigutatud kavatsusega vaenlasele külje pealt kallale tungida, antakse käsk vastukallaletungiks siis, kui vaenlase mass rindekallaletungiga seotud on.

365. Kahurvägi avab tule vastavalt väejuhi käskudele siis, kui positsiooni vaikimine olukorra ja kavatsuse tõttu enam nõuetav ei ole ja tasuvad märgid ilmuvad. Segamise, hävitamise ja purustamise tuli peab vaenlase liginemist, kallale tungiks valmisseadmist ja järelvedu raskendama ja kallaletungi ehitusi hävitama.

Kõigepealt tuleb vaenlase kahurväe hargnemine tugeva ja hoolikalt juhitud tule alla võtta, kasutades täiel määral mõõduosi ja õhuvaatlemist. Peale selle tulistab kahurväe mass vaenlase patareisid ainult niikaua, kuni vaenlase jalgvägi end kallaletungiks valmis seab ja edasi liikuma hakkab. Kohe kui see tähele pandud, pöörab suurem osa patareidest oma tule vaenlase jalgväe pihta, kuna ülejäänud osa edasi kahurväge tulistab. Vaenlase jalgväe vastu avab nüüd tule ka oma jalgvägi rasketest relvadest. Kerged kuulipildujad on peamised tagasitõrjumise relvad lähedatel kaugustel, millest ka laskurid kõige elavamalt osa peavad võtma.

Kaitsegruppide paigutuskorra muutmine peab vaenlasele alati uusi ülesandeid esitama.

Laiemad tühemed, mis kaotuste tõttu tekkinud, peab juhtimine õigel ajal tähele panema ja varudega sulguma.

366. Vastukallaletungiks positsioonilt välja võib kaitsja alles siis minna, kui rünnak tagasi löödud ja tulirelvad ära kasutatud. või kui tarvis on positsiooni ees mahamurtud vaenlast ära ajada. Sellega on võimalik suur edu. Enne aegse vastukallaletungi tagajärjeks võib olla raske tagasilöömine ja positsiooni kaotamine.

367. Õise kallaletungi vastu peavad kõik relvad juba päeval tegema tarvilised ettevalmistused pimedas tulistamiseks.

Suurendatud patrullide liikumisega, kuuldepos- tidega, teadete postide ettesaatmisega, positsiooni- eelse maastiku valgustamisega peab vaenlase iga liginemine tähele pandama ja ootamatus kõrvalda- tama.

Kahurväe toetus jalgväele, kellele kallale tun- giti, peab alati, ka öösel, tagatud olema. Piirkon- dade varud asuvad õige kallaletungi puhul otsekohe tegevusesse, et positsioonile sissetunginud vaenlast külma relvaga välja lüüa. Väejuhi varu seab end liikumiseks valmis.

368. Alalised positsioonid on kaitsepositsioonid operatsioonide pikema seisaku ajal, mis võib järgneda otsustamist mitte toonud liikumissõjale või positsioonvõitlusele.

Nad tulevad nii valida, et nad oleks kohased mitte ainult kaitseks vaid ka lähtepositsiooniks hilisemale kallaletungile. Mõnikord võib tarvilik olla nende eeltingimuste loomine kohalise kallaletungiga või rinde tagasitõmbamisega.

369. Enamasti ehitatakse positsioonid alguses kindlustatud välipositsiooni viisil. Lahingepostide paigutamise, peamise võitlusjoone ja positsiooni enese kindlaksmääramine omab positsioonsõja pikema kestvuse ja tugevamate võitlusabinõude rõttu iseäralise tähtsuse. Rünnaku tagasitõrjumine tuleb tagada paljude ja tugevate tõkete (ka elektrivooluga täidetud), vaatluspunktide, kuulipildujate, miinipildujate ja helgiviskajate pesade ehitamisega. Positsiooni kõvendamisega, iseäranis juurdeehitades ikka rohkem ja rohkem toetuspunkte, kindla sidega, üksikute kahurite kaugele ette sisseehitamise ja rakendatud kahurite ja rühmade valmisseadmisega tuleb võimaldada visa vastupanek ja kindlustada kaotatud osade tagasivõitmine.

Kõige suuremat rõhku tuleb selle peale panna, et kõik ehitused vaenlase pilgu, iseäranis tema õhuvaatlemise eest varjatud oleks. Kõigepealt on see tähtis käskluspunkti- ja varjendite, vaatluspunkti- ja kuulipildujate pesade, miinipildujate pesade, patarei-seisukohtadele, laskemoona ladudele.

370. Kõigepealt püütakse luua esimene positsioon.

Liikumise võimaldamine mitmesuguste pesade ja toetuspunktide, varude ja varjendite vahel nõuab positsiooni edaspidise ehitamise alal ühenduskraavide ehitamist. Nende võrk ei tohi vaenlase õhuluurele ja kahurväe vaatlemisele anda pilti

väeosade paigunemisest, peab järjekult mittekorrapärase ja näiliste ehitustega segatud olema ja ei tohi ringteid karta. Võrdlevate ülesvõtete abil lennukitelt tuleb asjakohase ehitamise järele valvata.

Nii kujuneb positsioon mittekorrapäraseks kraavide võrguks, mille juurde seljatagusest maastikult liginemisteed tulevad.

Tuleb püüda, et iga kaevik vaenlase rünnaku tagasilöömisel saaks toetada oma ees asuvat kaevikut. Selle tõttu kujuneb keskmiselt 200 m. vahe üksikute kaevikute vahel. Vastavalt maastikule ja arvesse võttes vaenlase kahurväe tule mõju sügavuti, tuleb see vahe suurem või väiksem võtta.

Ühendus- ja liginemisteed tulevad kaitseks ja tulistamiseks külje poole sisse seada ja neis peab võimalik olema pikuti tulistada.

371. Iseäranis tähtis on vaatluspunkti de ehitamine jalgväe ja kahurväe jaoks. Nad peavad võimalikult teataval kaugusel peamise võitlusjoone taga asuma ja helkside omama väeosa ja käskluskohtade vahel.

372. Varjendid peavad meeskonnad ja varud kuni rünnakuni võimalikult lahingvõimelistena hoidma. Nad asuvad mittekorrapäraselt pesades ja toetuspunktides ja ka nendest tagapool või külje pool. Reeglina ei ehitata positsiooni eespoolsele äärele sügavaid varjendeid. Need takistavad meeskonna kiiret väljatulekut. Väiksetest lihtsatest ehitustest on siin küllalt. Kui aeg ja olukord lubab, tulevad nende asemele ehitada samasugused betoonist ja rauast. Vaenlasest kaugemale suureneb varjendite arv ja suurus.

373. Käskluskohad tulevad võimalikult tugevalt ehitada ja nii paigutada, et juhi mõju väeosade peale kindlustatud oleks. Kõigepealt on soovitatav väljavaade ja varu lähedus. Nende paigutamist silmatorkavate maastiku punktide juurde tuleb vältida. Hea side peab alati võimalik olema (iseäranis traadi, helgi ja raadio ühendused).

374. Kahurväe seisukohtad tulevad valida ja mõõta nagu kindlustatud välipositsiooni puhul. Seisukohtade vahetamiseks ja kõvenduse patareide tegevusesse asetamiseks tulevad ettevalmistused teha: siinjuures on kõige tähtsam käskluskohdade ja vaatluspunktide või vaatluskeskkohtade ehitamine ühes sidega.

Ehitused kahurväe mõõduosade jaoks tulevad tervel rindel kõige hoolikamalt ehitada.

Ringülesvõtete, õhuülesvõtete ja kahurväe kaartide valmistamist tuleb aegsasti alata.

375. Kõige suuremat tähelepanu nõuab laske-
moona paigutamine, tõkete ehitamine, teadete edasiandmise korraldus ja katkematu hoolitsemine väeosa heaoleku eest.

Seljatagused ühendused tulevad parandada ja alaliselt korras hoida. Veemuretsemine tuleb korraldada.

376. Esimese positsiooni ehitamise kõrval tuleb varsti alustada tagumiste positsioonide ehitamist. Nad on peaasjalikult lahingvälja liikuva kaitse jaoks. Ainult kõrgem juhtimine võib anda käsu tagumisele positsioonile või selle osadele asumiseks.

377. Tagumiste positsioonide kaugus esimesest positsioonist ja omavahel tuleb nii määrata, et pärast läbimurret esimesest positsioonist vaenlane on sunnitud selle taga asuva positsiooni vastu oma kahurväe ümber paigutama. Positsioonide kaugus üksteisest peab sellepärast vähemalt 5 km. olema. Erandid võivad maastiku tingimuste tõttu ette tulla.

378. Põiki jooksvad riivpositsioonid võivad seal kasulikud olla, kus iseäranis ähvardatud rinde osadel sissemurde sulgumine tarvilik näib olevat.

379. Harilikult sünnib esimese positsiooni ehitamine vastavate piirkondade võitlevate väeosade eneste poolt, tagumiste ja riivpositsioonide ehitamine tööväeosade poolt.

Positsioonile asumine ja ettevalmistused vaenlase kallaletungi vastu.

380. Jalgvägi paigutatakse kohale, koonduses osad üksteise taga, ja tuleb ka väiksemates üksustes sügavuti järgustada; rohke kuulipildujate, miinipildujate, granaadipildujate jne. tarvitamine hoiab kokku mehi.

Rahulikul ajal tulevad jalgväe osad asulatesse ja laagritesse rinde taha paigutada. Nende õigeaegne ettesaatmine pinevas olukorras peab tagatud olema ja tuleb ka siis käskida, kui arvatavasti suurem vaenlase kallaletung tulemas on, ehk küll mitte veel kindlasti tähele pandud. Väeosa säästmine peab sellel juhtumisel kogu jalgväe lahingvalmisoleku kõrval tahaplaanile jääma.

Raudteede ja autokolonnide tarvitamine jalgväe juureveoks taktikalise eesmärgiga tuleb ette valmistada.

Väeosa liikumisteks ja tegevuseks gaasitatud piirkonnas, või piirkonnas, kus gaasitamist oodata, peab juhtimine arvesse võtma palju suuremat aja ja jõu kulu kui gaasist vabas ruumis. See asjaolu avaldab mõju varude ettetoomise ja väeosade tegevusesse saatmise aja kindlaksmääramise peale.

381. Jalgväe juhid kõikidel astmetel jaotavad neile määratud piirkonnad oma üksustele ja tagavad omale tarvilise mõju sündmuste käigu peale varude eraldamisega. Jaotamine võitlevateks väeosadeks, korrapidajateks väeosadeks ja varudeks on otstarbekohane.

Vahetusi ei tohi liig sageli toimetada. Reeglina jääb vahetatav juht käsutajaks kuni üleandmise lõpetamiseni.

382. Iga mees peab teadma, missuguses punktis ta püsima peab. Väiksemate osade pealetungi tegevus on ainult siis soovitatav, kui ka ebaedu puhul tagajärjeks ei ole oma posti kaotamine.

Kõik juhid peavad tehtud korralduste järele isiklikult valvama. Nad peavad maastikul sageli järele proovima, kas kõigi osade koostöötamine lahingus tagatud on.

Alamad jalgväe ja kahurväe juhid korraldavad üksikasjalikult oma koostöötamist, teades vastamisi positsioone ja vaatluspunkte. Nad tulevad üksteisele nii lähedale paigutada, kui seda lubab kindel ühendus oma alluvatega.

Pataljoni ülemate juures peavad olema kahurväe side-käskluspunktid, kui võimalik ei ole pataljoni piirkonnas tegutseva kahurväe üksuste juhtide paigutamine pataljoni ülema juurde.

383. Jalgväe juhid kõikidel astmetel on vastutavad katkematu ligiluu eest. Viimane peab selgitama seisukorda vaenlase, kui ka oma vägede juures. Luure andmete kiire edasisaatmise eest peab hoolitsetama.

Kõrgem juhtimine toetab ligiluuret vaenlase sidetegevuse järele valvamisega ja jalgväe ja järevalve lennukite tegevusse saatmisega.

384. Positsioonsõjale üleminekul vajab kahurvägi uut käsklusvahetekordade jaotust ja suurendatud järgustust sügavuti. Sellega võidab ta paremaid tegevuse võimalusi ja suuremat vastupanu jõudu kaitsemiseks. Nende lahingvõime kestab siis tuntuvalt kauem.

Kahurvägi allub diviisidele: kuid korpuse ülem võib igal ajal kahurväe varu eraldada ja eriliste ülesannetega kõige raskema kahurväe ja kaugeleulatava lameda tule juhtimise oma käsutusse võtta.

385. Diviisi ülem annab diviisi kahurväe juhile kahurväe lahingülesanded. Viimane juhib kahurväe võitlust ja tema käsutuses on selleks kogu diviisile alluv kahurvägi, väljaarvatud jalgväe patareid. Diviisi kahurvägi jaotatakse gruppideks, mis omakorda allgruppideks jaguneda võivad.

Soovitav on teatavad lähedase võitluse grupid või allgrupid üksikute jalgväe piirkondade jaoks määrata, kellega nad alalises ühenduses ja nendele otsekoheseks toetuseks käepärast on. Kinnise maastikuga piirkondades võib jalgväe juhtidele peale jalgväe patareide mõne osa lähedase võitluse kahurväest käsutusse anda, kuid see tegevus on positsioon sõjas erandiks.

Vaenlase kahurväe ja kaugete märkide vastu võitlemiseks moodustatakse reeglina kaugevõitluse grupid. Nõrga kahurväe juures võib nende gruppide moodustamine ära jääda.

Diviisi kahurväe juht hoolitseb temale diviisi poolt antud sideüksuste abil side eest alluvate gruppidega, gruppide omavahel ja kahurväe eriühenduste (mööduvõrgud) ehitamise eest.

386. Diviisi kahurväe juht seab kokku vastavalt diviisi ülema juhistele kahurväe võitluspilaani. Tema tegutseb iseseisvalt ja ettenägevalt kahurväe kallaletungiva kasutamise ja jalgväe otsekohese kaitse alal. Tema jaotab lahingülesanded gruppidele ja valvab täitmise järele. Tema korraldab koostöötamise teiste väeliikidega ja ühtlustab vastastikust toetust naaberpiirkondade kahurväega. Tema vastutab kahurväe laskemoona tarvitamise ja täiendamise eest.

387. Kõige tähtsam on jalgväele võimalikult kiiresti igas lahingu olukorras mõjuvat tulikaitset pakkuda.

Selleks esimesele joonele määratud patareide peamisele võitlusjoonele liig lähedale paigutamine ei vasta sellele otstarbele. Need tähtsad patareid sunnitakse siis liig vara vaikima. Üldse ei ole võimalik anda kindlaid määrusi kahurväe paigutamise kohta, mis oleneb kõigepealt maastikust.

388. Vaenlase kallaletungi tagasitõrjumise ettevalmistused tulevad nii teha, et kõige hiljem jalgväe või järelvalve lennukite nõudmise peale (valgussignaalid, raadio jne.) kahurvägi hävitamistule

võib avada. Viimane algab ootamata kiire tulena ja muutub varsti rahulikumaks. See tuli juhitakse vaenlase kaevikute pihta ja ette, varjenditele, liikumisteedele ja igalepoole vaenlase seljatagusele maastikule, kus kallaletungiv jalgvägi ja tankid kogunemas või liginemas tähele pandud või arvatakse olevat. Hävitamistule andmine tervel rindel on harva mõjuv ja tarvilik. See tekitab asjatut tule killustamist.

Õigeaegne ja asjakohane järelvalve lennukite tegevusse saatmine võib palju kaasa aidata, et vaenlase jalgväe kallaletung juba tema valmisseadmise ajal tähele pannakse, kahurväe tulega tabatakse, maas hoitakse ja enne rünnaku algust hävitatakse.

Tulikaitse kahurväe ja miinipildujate poolt kutsutakse öösel välja eriliste valgussignaalide abil. Need signaalid määratakse kõrgema juhtimise poolt ja muudetakse aeg-ajalt, et vaenlane neid järeleaimata ei saaks. Esimestelt joontelt antud signaalid tulevad vahepunktide kaudu kahurväele edasi anda. Jalgväe ja kuulipildujate elava tule ajal, kui side ettepoole katkeb, peab kahurvägi ise vastavas piirkonnas tulikaitse avama.

Uduse ilmaga on nõudmise edasiandmiseks tarvilikud erilised korraldused (helisignaalid).

Kui vaenlasel korda läheb hävitamistule peale vaatamata oma kaevikutest rünnakule minna, tuleb kahurväe tuli tõketa tulena ligidale oma jalgväe ette tagasi tõmmata. Pilduvuse tõttu on üksikud eellangemised paratamatud. Tõkketuli tuleb iseseisvalt avada ja alati ruumi ja aja poolest piirata.

Tõkke- ja hävitamistule vaatlemiseks on balloonid iseäranis kohased.

Jalgvägi ei tohi kunagi oodata vaenlase rünnaku tagasitõrjumist ainult hävitamis- või tõkketule poolt. Need on ja jäävad ainult oluliseks toetuseks jalgväele. Jalgvägi peab alati valmis olema ise oma raskete ja kerge relvadega vaenlase kallaletungi tagasi lööma.

389. Hävitamis- ja tõkketule kõvendamiseks võib tungivatel juhtumistel veel teisi patareisid osa võtta lasta. Nad lisavad oma tule enamasti rindelt tulistava tulikaitse kahurväe tule peale. Hiljem viivad need patareid oma tule endiste märkide peale.

390. Peale selle tulevad põhimõttelikult kõik miinipildujad hävitamis- ja tõkketule kõvendamiseks tarvitada. Ühine korraldamine on diviisi kahurväe juhi kohus.

391. Tulikaitseks mittetarvilikud patareid lahendavad teisi kahurväe ülesandeid. Nende eesmärk on alaliselt kahju tuua vaenlasele, kõigepealt tema kahurväele.

Vaenlase kahurväe vastu võideldakse kõige edukamalt purustamistulega raskete ja keskmiste, aga ka kergete patareide (kaugevõitluse kahurvägi) poolt, mis tulitõkkeks määratud patareidest tuntavalt ettepoole vahelduvatele seisukohtadele paigutatakse. Sellega vähendatakse vaenlase lahingjõudu ja kergendatakse võitlemist oma jalgväele. Tuli juhatakse vaatluspunktide, laskemoona ladude, materjalide ja meeskonna pihta. Edu oleneb hästi vaadeldud, hoolikalt juhitud ja võimalikult ootamata tulest (lennukid, balloonid, mõõduosad, maavaatlemine). Kahurväe vastu võitlemine on vaenlase kallaletungi ettevalmistuse ajal kaugevõitluse kahurväe peamine ülesanne. Ka pärast vaenlase kallaletungi algust ei tohi teda hooletusse jätta. Õigeaegsel gaaside tarvitamisel võib suur mõju olla.

Kõikide vaenlase kaevikute purustamine ei ole läbiviidav. Sellevastu tuleb peale vaenlase kahurväe ka tähtsad ehitused, nagu miinipildujate ja kuulipildujate pesad, kaevikkahurid, varjendid jne. purustada.

392. Segamistuli tuleb positsioonsõjas alaliselt teostada ja vaenlase kallaletungi tagasitõrjumiseks laial ulatusel ette valmistada. Segamistuli juhatakse kõiksugu vaenlase liikumiste, staapide korterite, väeosade korterite, parkide, jaamade jne.

pihta. Kõik kahurite liigid, iseäranis kaugelaskvad, võivad sellest osa võtta. Mida kaugemale vaenlase seljataha see tuli ulatab, seda halvem on vaenlasele. Ta võib ootamata avamisega, alaliselt kohta ja aega muutes, vaenlasele tuntavaid kaotusi tekitada. Öösel on segamistulel eriline, nimelt moraalne mõju. Ka gaasimürskudega tulistamine annab sageli suurt edu.

393. Võitluseks vaenlase kahurväe vastu ja segamistule andmiseks tulevad patareid põhimõtte-likult liikuvana hoida ja vahelduvatele seisukohtadele paigutada. Selle tõttu tekkivatest raskustest peavad patareid üle saama. Öösel, sageli rühmadena või üksikute kahuritena, tuuakse nad jalgväe esimeste joonte juurde, tulistavad ehitamata, varem mõõdetud seisukohtadelt ja muudavad peale tulistamise lõpetamist oma seisukoha.

394. Vaenlase tankide vastu tuleb võidelda kogu positsiooni kahurväega, kuulipildujatega ja miinipildujatega, püüdes kiiret ja põhjalikku edu. Alati tuleb püüda tanke nende ootamise- ja lähte-positsioonidel üles leida ja hävitada. Kui võib oletada nende liginemist, siis tulevad arvatavad liginemisteed, maastiku voldid ja nõod segamistule alla võtta.

Tankide kallaletungi liginemisel avavad tule uute märkide peale kõigepealt vaenlase kahurväe vastu võitlemiseks määratud või segamistule jaoks ette toodud patareid; peale selle võtavad osa tulikaitseks määratud patareid. Kaugemale edasitungivad tankid tulevad sisseehitatud lähedase võitluse kahurväe otsekohese laskmisega lähedatelt kaugustelt hävitada. Lõpuks peab iga kaugemal positsioonil asuv patareid kõige lühema ajaga valmis olema läbimurdvate tankide vastu võitlemiseks.

Enamasti on soovitatav tankide vastu võitlemiseks eriline varu eraldada. See koosneb kergetest miinipildujatest, kuulipildujatest soomusest läbilõvate kuulidega ja kõigepealt välikahurväest. Need

liikuvad varud; rakendites või autodes, sõidavad tankidele vastu. Nende kiire tegevusesse saatmine nõuab head sidet.

395. Kahurväe rakendatud rühmade juurdeandmine jalgväele peale jalgväe patareide on soovitatav. Samuti nagu jalgväe patareid, on nad jalgväe toetuseks läbimurdva vaenlase vastu ja eriti saatmiseks vastulöögi ajal. Kiire tegevusesse saatmine peab tagatud olema. Teistest kahurväe ülesannetest need rühmad osa ei võta.

396. Positsioonsõjas eraldab kõrgem juhtimine omale kahurväe varu, et seda seal tarvitada, kus vaenlane kallaletungi ette valmistab või teostab.

397. Tugikahurvägi tagumistel positsioonidel on alati kasulik, et tagasilöömise puhul esimest vastuvõttu tagada ja tarbekorral aluseks olla kahurväe ümberpaigunemisele sellele positsioonile. Kuid positsioonkahurväe üksikuid osi ei tohi selleks tagasi tõmmata.

398. Alalise hoolika luurega peab saavutama, et vaenlase kallaletungi kavatsused õigel ajal teada saadakse. Kui suured ettevalmistused lasevad oletada suurt kallaletungi, siis peab kõrgem juhtimine otsustama, kas seda valitud positsioonil vastu võtta või mõnele teisele soodsamale positsioonile eest ära minna.

399. Kui juht kallaletungi tahab vastu võtta, siis tuleb viibimata kaitserinne suurvõitluseks sisse seada. Järgmised ettevalmistused, mis juba rahuliku positsioonsõja ajal tehtud ja nüüd viibimata teostada tulevad, on iseäranis tähtsad:

Väeosade laskemoona, toiduvarustuse, sõjavarustuse ja kõiksugu materjali tarviduse väljaarvamine ja valmisseadmine.

Käskluskohtade arvu suurendamine. Diviiside ja rügementide uusi piire kõvenduste tegevusse saatmise puhuks on harva võimalik ette kindlaks määrata.

Kahurväe vaatluspunktide ja kõvendusseisukoh-
tade ehitamine.

Seljataguste ühenduste ehitamine. Olemasoleva
raudtee võrgu täiendamine suurte väeosade trans-
porteerimise ja suurendatud järelvalve jaoks. Väli-
raudteede ja hobuseraudteede võrgu ehitamine.

Seljataguste ühenduste kaitse vaenlase õhukal-
laletungide ja kohalikkude elanikkude eest.

Lennusadamate, lennuväe side ehitamine ja
täiendamine ja õhukaitse.

Balloonide ülestõusmise kohtade luure ja sisse-
seadmine.

Side- ja ühendusabinõude rohkendamine.

Asumispaikade ehitamine ja veemuretsemine.

Ehitusmaterjalide ja tööjõudude valmisseadmine.

Laskemoona ladude ja pioneerparkide täitmine,
materjali tagavarade loomine, parandustöökodade
sisseseadmine, gaasidepoode korraldamine balloonide
varustamiseks.

Toitlusladude täiendamine ja sanitaarsisseseaded.

Kaartide tagavarade suurendamine.

Kohalikkude elanikkude evakueerimine.

400. Vaenlase positsioonide ja seljataguse maas-
tiku järele hoolikalt valvamine õ h u ü l e s v õ t e t e
abil annab piltide võrdlemise teel kõige kindlamaid
lähteandmeid vaenlase kavatsuste kohta.

Kui see luuretegevus vaenlase kavakindla vastu-
panu tõttu õhus enam korrapäraselt ja katkematult
teostatav ei ole, tuleb kõigepealt jahijõude tunta-
valt suurendada. Nende kallaletungid avavad oma
vaatluslennukitele tee ja suruvad kõrvale vaenlase
kahurväe lennukid ja lahinglennukid. Koondatud
kestvad pommitamiskallaletungid väheste märkide
pihta, nagu vaenlase väljalaadimise punktid, lennu-
sadamad, laskemoona ladud, võivad vaenlase kallale-
tungi ettevalmistusi tuntavalt viivitada ja takistada.
Lahinglennukid tulevad ka öösel liginemisteede ja
vaenlase asumiskohtade vastu tegevusse saata.

401. Tähtis on sideväe osade luuretegevus. Nende andmed võivad juhtimisele võimaluse anda vaenlase peamise kallaletungi suuna ära tunda. Selle luure soodustamiseks peab kõigi oma kuulamisteenistust segavate sideabinõude tarvitamist ajutiselt piirama.

402. Esimesele positsioonile saatmiseks ettenähtud diviisid tulevad aegsasti välja saata, selleks alguses mittetarvilikud diviisid paigunevad varuna rinde taha (vastukallaletungi diviisid).

Peale selle tuleb kahurväe arvu suurendada ja positsioonide vastupanu jõudu kõigi abinõudega tõsta. Käsklusvahekorrad tulevad selgesti korraldada. Vaenlase kallaletung peab kõik täielikult lahingvalmis eest leidma.

403. Lahingeeleposti d raskendavad vaenlase luuret oma liikuvuse suurendamisega.

Kaitse teostamine.

404. Kaitse peab alati arvestama vaenlase ootamata kallaletungiga. Kui niisugune algab, siis püsivad rinde diviisid ka vaenlase suure ülekaalu vastu neile määratud esimese positsiooni piirkondades. Nad murravad vaenlase esimese hoo, halvavad tema kallaletungi jõu ja annavad kõrgemale juhtimisele aega varude juurdetoomiseks ja teiste vastuabinõude tarvitusele võtmiseks. Kui kaitse rindel tugev, võib saavutada tagasitõrjumisel täieliku edu.

405. Kui vaenlase kallaletungi algus õigel ajal tähele pannakse, siis alustavad kahurid ja minipildujad võitlust vaenlase rünnaku lähtepositsioonide ja valmisseadmise piirkondade vastu. Sellega võib korda minna tulevat jalgväe kallaletungi massilise tulega hävitada.

Võitlust vaenlase kahurväe vastu ja tuld vaenlase liginemisteede, asumispaikade ja seljataguste ühen-

duste pihta tuleb võimalikult varem alustada.' Ka suurte kavakindlalt korraldatud gaasi väljalaskmistega võib vaenlase ettevalmistusi halvata.

Lahingu ajal tuleb kahurväesügavuti paigutamine ära kasutada liikuvaks kaitseks. Vaenlase sissemurde puhul kannatavad ainult eespool asuvad patareid. Kaugemal tagapool asuvate patareide vastu murdub vaenlase kallaletung. Uut järgustamist sügavuti, alati arvesse võttes jalgväe seisukorda, tuleb silmas pidada.

406. Jalgvügi kaitseb positsiooni kõikide oma relvade tulega.

Üksikute toetuspunktide vastastikune toetus tulega ja soodsatel juhtumistel kiirete vastulöökidega on otsustava tähtsusega. Kahurväe ja miinipildujate korduv hävitamis- ja tõkketuli peab edaspidised vaenlase kallaletungi lained kinni pidama.

Seljatagused osad on valmis vastulöögiks ja asuvad kohe tegevusse, kui vaenlane positsioonile tungib.

Kui positsioon mõnes kohas käsu järele tühjaks tehakse, siis peab üleminek pealetungile ja selle osa tagasivõtmine igal ajal kindlustatud olema.

407. Kui vastulöökidega korda ei lähe vaenlast kiiresti positsioonilt välja visata, siis tuleb alustada kavakindlat vastukallaletungi.

Vastukallaletungid, iseäranis suurte koonduste omad, vajavad põhjalikku ettevalmistust. Tulevad anda üksikasjalikud käsud valmisseadmise, aja, eesmärgi, lahingribade, kahurväe ja miinipildujate ettevalmistuse, lennukite ja tankide kaastöö kohta. Ülepeakaela ruttamise tagajärjeks on enamasti ebaedu. Kuid teisest küljest annab asjata viivitamine vaenlasele uusi paremusi ja soodustab tema kindlat asumist võidetud maastikule.

Vastukallaletungid tulevad sageli juhtida positsioonile sissetunginud vaenlase külgede pihta.

408. Varus seisvad vastukallaletungi diviisid tulevad õigel ajal rindele tuua.

Alati tuleb püüda nende tegevusse saatmist koondatult. Ainult vastukallaletungi diviiside vähe-
sus õigustab nende jaotamist osade kaupa toetuseks
ähvardatud rinde osadele. Saadetud osad lähevad
siis rinde diviiside käsutusse.

Autokolonnide või raudteerongide alaline valmis-
hoidmine, vähemalt mitteratsa väeosadele, on tar-
vilik.

409. Kui vastukallaletungi diviisid puuduvad, siis tuleb lahingut nii pidada, et vaenlane kogu kaitsepiirkonda läbi ei murra ja vaenlase kallaletungi jõud võitlusega sügavusest ja toetudes mitmele positsioonile lõpuks murtaks.

Sarnane tegevus nõuab kõrgemalt juhtimiselt erilist oskust. Alaliselt muutes kuju ja tegevusviise ja alal hoides vastastikust ühendust ja koostöötamist naabritega, hoiab ta siin ülijõu eest õigel ajal ja tähelepanemata kõrvale ja avaldab teisel visa vastupanu (liikuv kaitse).

410. Liikuva kaitse paremusi võib ka siis kasu-
tada, kui käsutada olevad jõud võitlust esimesel
positsioonil edukalt võimaldaks, kuid kõrgem juhti-
mine, usaldades omi väeosi, tahab lõpetada tagasi-
tõrjumise enese kallaletungi eduga.

Oma kallaletungi, pärast vaenlase kallaletungi tagasilöömist vapustatud vaenlase vastu, kuna enesel veel küllalised lahingjõud, peab alati kaalumise alla võtma.

411. Kui kaitse, vaatamata visa vastupanu ja kõikide võitlusabinõude peale, vaenlase ülijõu ees järkjärgult maapinda kaotab ja ta ettevalmistamata maastikule tagasi surutakse, siis tuleb siin vastupanu jätkata liikuva kaitse kujul. Uute positsioonide ette valmisvalimine on siin tarvilik. Võitlusviis ligineb välisõjale, olles toetatud positsioonisõja tugevamate abinõudega. Maastiku kindlustamist tuleb kohe alustada.

412. Kauakestva lahingu ajal tuleb püüda esimesel joonel asuvate diviiside vahetamist. Nende vahetamine tervete diviisidega on reeglilis. Kui need puuduvad, siis võib erandina vahetada kõige rohkem kannatanud rügemente vastavate koondustega kallaletungi all mittekannatanud rinde osadelt. Kahurväe ja jalgväe vahetamine ühel ajal tekitab enamasti tuntavaid takistusi lahingtegevuses. Kahurväe lahutamine omast diviisist pikemaks ajaks on kõrgemal määral mittesoovitav ja seda tuleb vältida.

Esimesele joonele lahingusse saadetud tankide, pioneeride, side, raadio, lennukväe jne. osad tulevad õigel ajal vahetada.

D. Alaliste kindlustuste kaitse.

413. Alaliste kindlustuste kaitsja püüab, niivõrd kui tema jõud seda iganes lubavad, pealetungiva tegevusega vaenlast oma peale tõmmata ja nii läheduses asuvat väliväge toetada. Sellega sunnib ta kallaletungijat kõige mõjuvamalt kindlust või kindlustatud joont arvesse võtma.

Kindlustustel, mis asuvad väljaspool väliväe operatsioonide piirkonda, on samuti ülesandeks siduda vaenlase suuri jõude. See saavutatakse enamasti meeskonna liikuvate osade pealetungivate ettevõtetega, isegi kaugele väljaspoole kindlustuste piirkonda, kusjuures aga hoolitseda tuleb, et neid osi kõrvale ei suruta. Kui siis vaenlane kindlustuste vastu pöördunud, tuleb neid kõige visamalt kaitsta. Ka ainult kohavaldamine võib tähtis olla. Alati tuleb püüda oma jõude kokku hoida ja võimalikult rohkem vaenlase jõude kinni pidada.

Kaitsja avaldab pikemat ja visa vastupanu kindlustuse ees asuval positsioonil, kui maastik sarnast tegevust soodustab, või kui valitud positsioon kindlustatud piirkonnale nii lähedal asub, et teda sealt

kasulikult, iseäranis kahurväega toetada võib. Ka siin tuleb silmas pidada, et taandumistee lahti ja kindlustuse kaitse tagatud jääks.

Kaitsja ülesanne on läbi saada kätteantud, enamasti nõrkade jõududega. Ainult siis täidab kindlustus oma ülesannet.

Lahingtegevuse üksikasjad on samad nagu igal kaitsel.

XI. LAHINGUD ERILISTES TINGIMUSTES.

A. Äraootamise lahing.

414. Pikkadel rinnetel äraootavalt võitlemise kavatsuse võtab väejuht arvesse oma jõudude tarvitamise viisis. Väeosadele ei tule seda erilist võitluse eesmärki avaldada. Väeosad peavad kõiki kallaletunge täiesti otsustanult pidama ja kaitsmiseks antud positsioonil viimase meheni vastu panema.

Lennujõudude suurendatud tegevus ja suurema hulga balloonide tegevusse panemine aitab tundavalt kaasa vaenlast juhtimise kavatsuste kohta eksi-teele viia. Labidatööd tuleb rohkesti tarvitada.

415. Otsustamist võib viivitada kõige paremini tugeva ja liikuva kahurväega suurte laskuritega. Varajane tule avamine seob kallale tungi puhul vaenlase tähelepanu ja sunnib kaitse puhul teda hargnema. Suurema laskemoona kuluga peab nõus olema.

416. Jalgväe tegevusesse saatmisega peab kokkuhoidlik olema; tuleb jätta suured varud. Varud tulevad alles siis lähemale tuua, kui lahingu eesmärk muutub.

417. Näilised lahingud peavad vaenlast petma ja teda sundima valekorraldusi tegema. Neil puudub enamasti igasugu seljatugi ja nad mõjuvad ainult siis, kui olukorra ja maastiku tõttu tõsised lahingud vaenlasele tõenäosel näivad.

Isegi tarvitades erilisi abinõusid vaenlase õhu-
luure vastu, on lahtisel maastikul vaenlase petmist
pikema aja jooksul väga raske teostada.

B. Lahing asulates ja metsades.

418. Asulad on loomulikud toetuspunktid.
Nad pakuvad mitte ainult kaitset maavaatlemise
eest ja raskendavad õhuvaatlemist, vaid kaitsevad
massiivsemate ehituste puhul ka jalgväe, kergete
ja isegi keskmiste kaliibritega kahurite ja kergete
miinipildujate tule eest. Asulate suurusega kasvab
ka nende tähtsus. Siiski tuleb vältida nende saa-
mist lahingu põletispunktideks, sest neis kuluvad
kiiresti ka suured jõud ilma mõju avaldamata otsus-
tamise peale.

419. Kallaletungija viib vaenlasele ligi-
nemisel oma väeosad ainult harva läbi asulate. Vii-
mased on peaaegu alati kahurväe tule all. Ka kal-
laletungi puhul on otstarbekohane, kui kallaletun-
gija laseb oma peajõud vaenlase käes olevast asulast
mööda minna. Ta püüab asulas olevat vaenlast
tulega maas hoides teda külgede poolt või seljatagant
vallata. Selleks tulevad määrata erilised jõud juba
enne kallaletungi algust. Soomusautode ja tankide
juurdeandmine võib soovitav olla. Kallaletungija
peajõud liiguvad edasi senises suunas.

420. Kui jalgvägi on asula äärteni jõudnud,
siis viib kahurvägi oma tule vaenlase poole edasi.
Samal ajal tungib jalgvägi asulasse ja murrab omale
teed külmade relvadega, käsigranaatidega, miinipil-
dujatega ja tulepildujatega kuni asula teise ääreni.

Sageli jõuab kallaletungija visa vaenlase vastu
ainult samm-sammult edasi, kusjuures maju ja hoove
kahurväega ja miinipildujatega rünnakuvalmis tulis-
tama peab. Pärast asula valdamist ei tohi ühtki
kohta läbiotsimata jätta. Kokkukuhjamist esime-
sele joonele tuleb vältida, kuna aga tugevad varud
tagasilöömise eest kindlustamiseks tulevad eraldada.

421. K a i t s j a võtab reeglina asulad oma positsioonisse, kuid tugevamate jõududega asub sinna ainult soodsa olukorra ja ehituste puhul, kuna asulad harilikult tugeva kahurväe tule oma peale tõmbavad.

422. Peamine võitlusjoon ei lange enamasti ühte asula ääreaga. Ta võib asula ääre ees olla või läbi asula minna. Kindlustustööd on iseäranis väärtuslikud. Tõkked ja sulud, iseäranis tankide vastu, raskendavad vaenlase liginemist asulale ja tagavad samm-sammulist kaitset asulas. Ettepoole ulatuvad majad, aiad ja põõsasaiad tulevad ära kasutada asula ääre, peamiste tänavate ja tõkete pikuti tulistamiseks. Gaasikaitse tuleb ette valmistada.

423. Kui kaitsja raskuspunkti asulasse paigutab, siis ähvardab teda äralõikamise hädaoht mõlemalt poolt ümberhaarava vaenlase poolt. Sellepärast tulevad tugevad varud väljapoole maastikule peidetult paigutada. Need astuvad asula kõrval edasitungiva vaenlase vastu. Asula meeskond viskab välja asulasse sissetunginud vaenlase külma relvaga. Kui see korda ei lähe, siis tuleb igat maja kangekaelselt kaitsta. Siinjuures pääseb maksvusele iseäranis alamate juhtide tegevus.

424. M e t s a d pakuvad varjet nägemise ja õhuvaatlemise eest, kuid lehtmetsadesse võib talvel enamasti õhust näha. Tule mõju suuremates metsades, peaasjalikult kõrgetüvilistes tihedate latvadega ja põõsastikuga, on tuntavalt nõrgem. Kuid metsas on gaaside hädaoht iseäranis suur. Kallaletung on metsades iseäranis raske; kaitsjal on selle vastu võimalus ka suuremate jõudude vastu kangekaelselt püsida.

Sidepidamine suurtes metsades põrkab eriliste raskuste vastu. Teed ja sihid kergendavad läbisäämist ja pakuvad tihedates metsades sageli ainsat võimalust väeosade liikumiseks. Jõudude killustamist tuleb vältida. Juhtimine peab väeosad kindlas

kätes pidama; see on võimalik vaenlase tule vähema mõju tõttu.

425. Kallaletungija valdab väiksemaid metsi ümberhaarava möödaminemisega ja gaasitamisega. See viib rutem ja kindlamalt eesmärgile kui otsekohene kallaletung metsa peale. Flankeerivad tuld metsast tuleb takistada oma kahurväe tulega.

Kui kallaletungija otsekohe metsa peale peab minema, siis pöördub ta peaaegselt etteulatuvate osade pihta, mida enne kahurväega ja miinipildujatega tulistatakse.

Pärast metsa sissetungimist tuleb kohe kord jalule seada ja väeosad uuesti liigendada. Edasi minnakse üksikute laskurite ja kergekuulipildujate jagudena, millele järgnevad esemelt esemele tihedad laskurahelikud ja viimaste järele koondatud toetused, kusjuures külgi kaitstakse järgustatud varudega ja kuulipildujatega. Tulepildujad on iseäranis mõjuvad, sest suits jääb kauemaks ajaks püsima ja mõjub halvavalt vaenlase peale. Miinipildujad, jalgväe patareid ja teised jalgväe juhtide käsutusse antud lähedase võitluse kahurväe osad toetavad jalgväge, kuna diviisi kahurvägi enamasti alles pikema aja järele ja pärast olukorra põhjalikku selgitamist abi võib tuua.

Mitte liig sügavatest metsadest tungitakse läbi ühe hooga kuni teise ääreni.

426. Kaitsja väldib metsa äärt, sest see on vaenlase kahurväele iseäranis hea märk. Ta asub nii kaugele metsa, et veel võimalik välja tulistada, või valib oma positsiooni metsast läbi või metsa ette. Katkematuks jääva peamise võitlusjoone kaitsmine on otstarbekohane ja isegi nõuetav, kui metsa tihedus ülevaadet raskendab. Joonte osava paigutamisega tuleb positsiooni äratundmist raskendada. Ettesaadetud postid kerge kuulipildujatega sihtide ristkohtadel ja puude otsas võivad kasulikud olla.

Järsu tule kahurid ja miinipildujad võivad vähe-
mate ettevalmistuste järele peaaegu igalpool tulis-
tada. Lameda tule kahurid tulevad paigutada metsa
lagedate kohtade tagumistele äärtele või väljapoole
metsa.

Kui kallaletungijal korda läheb metsa sisse tun-
gida, siis viskab kaitsja ta sealt välja vastulöökidega,
iseäranis tema külje pihta.

Küljelt tegutsevaid kuulipildujaid, kergeid miini-
pildujaid ja kahureid tuleb suurel määral tarvitada.
Maharaiutud puud ja kavakindlalt ehitatud tõkked
takistavad vaenlase levinemist metsas, tulepildujad,
kuulipildujate pesad, ka puude otsas, raskendavad
tema edasitungimist.

Samuti nagu asulates, nõuab võitlus metsas
iseäralisel määral kõigi alamate juhtide ja üksikute
meeste iseseisvat tegevust. Arvuline ülekaal kaotab
tähtsuse üksikute meeste julguse kõrval võitluses
kõige väiksematel kaugustel.

C, Lahing pimedas ja udus.

427. Öised kallaletungid võivad nõue-
tavad olla vaenlase ootamata tabamiseks ja lennukite
ja tankide vähesuse puhul. Samuti tulevad nad
ette soodsate lähtepositsioonide valdamisel, saavuta-
tud edu laiendamisel, tagaajamisel ja taandumise
katmisel.

Öised kallaletungid on sageli otsustunud juhti-
mise tunnuseks, mis, kartmata sellega ühenduses
olevaid raskusi, püüab paremusi alal hoida ja alus-
tatud lahingtegevust viivitamata kõigi abinõudega
lõpuni viia. Põhjalik luure päeval ja öösel, väeosa
harjutamine maastikuga on enamasti möödapääse-
mata tarvilik.

428. Juht, kes öiseks kallaletungiks käsu annab,
määrab kallaletungi aja ja eesmärgi vastavalt olu-
korrale ja oma väeosa seisukorrale. Kui vähegi või-
malik, siis tulevad tegevusse saata värsked väeosad.

429. Sageli peab öise kallaletungi määrama esimeste öötundide peale. Siis võib vaenlase kavatsusele kriipsu peale tõmmata ja tema kahurväe kaitsese tuntavat kahju teha. Vaenlase juhtimine asetatakse raskete tagajärgedega otsuste ette.

Teisest küljest on varajase öise kallaletungi puhul edu otsekohene kasutamine raske. Suuremad kallaletungid kaugete eesmärkidega võivad sellepärast alles hommiku koidikul alata. Pimedust kasutatakse siis ainult valmisseadmiseks. Kuid see ei takista väikeste kallaletungidega juba esimestel öötundidel peamist kallaletungi hommikuks ette valmistada või vaenlast kallaletungi suuna ja aja kohta petta.

430. Öise lahingu raskused kasvavad väeosa suurusega. Kuid võib ka, iseäranis väiksemate ettevõtete puhul, meeste arvuga kokkuhoidlik olla, sest öösel ei otsusta arv, vaid väeosa sisemine väärtus. Otsustavat edu võib isegi väheste abinõudega saavutada. Kuid siiski peab lahingusse saatmine vastama ülesannete suurusele.

431. Jalgväele on öösel nõuetavad kõige lihtsamad vormid. Väiksemad üksused liiguvad enamasti ühes kolonnis otse vaenlaseni. Pärast tihe-date laskurahelikkude või kitsalt kokkutõmmatud ridade moodustamist ühes lähedal hoitavate toetustega ja varudega ja tulega ettevalmistamist kahurväe või miinipildujate poolt või ilma selleta, vastavalt olukorrale, tungitakse kallale külma relvaga.

Suuremad üksused jagunevad mitmeks rünnak-kolonniks. Lahingtegevuse üksus tuleb kindlustada liginemisteede, valmisseadmise kohtade ja kallaletungi eesmärkide täpse äranäitamisega, liginemise, valmisseadmise ja rünnaku aja reguleerimisega. Side üksikute kolonnide vahel peab korraldatud, liitumine vaenlase positsioonil pärast saavutatud edu tagatud olema. Kõikide liikumiste jaoks tuleb rohkesti aega jätta.

432. Kahurvägi ja miinipildujad võivad jalgväe kallaletungi ka öösel ette valmistada. Lühikesest tulehoobist, millele korduv tule edasi-
viimine järgneb, on enamasti küllalt. Teistel juh-
tumistel peab jalgvägi ka ilma kahurväe toetuseta
kallale tungima ja ootamatuses edu otsima. Kahur-
vägi on alati valmis ilmuvaid vaenlase patareisid ja
miinipildujaid ja vaenlase liginemisteid tulistama.

Koidikul oodatavate vaenlase lahinglennukite
vastu tulevad tarvilikud kaitseabinõud valmis seada.

433. Kõige tähtsamaks edu saavutamise abi-
nõuks jääb vaenlase ootamata tabamine. Liikumised, mida vaenlane õhtu videvikus tähele
paneab, võivad kavatsuse välja anda. Kas vaenlase
petmine eelkäiva näilise ettevõttega mõnes teises
kohas võimalik on, tuleb järele kaaluda; kuid see
võib ka vaenlase üldse tähelepanelikuks teha.

Ka oma väeosade ees peab saladust pidama kuni
kallaletungi alguseni. Luuret tuleb toimetada tähele-
panemata, igasugu kära liginevate väeosade juures
peab vältima.

Otstarbekohane on kallaletungi suuna märki-
mine maastikul äratuntavate esemetega ja usalda-
tavate teejuhtide valmishoidmine. Suundpunktide
tähelepanemata valgustamine väeosade ees helgi-
heitjate abil võib kasulik olla. Vaenlase helgiheit-
jate valgusse sattudes tuleb iga liikumine kohe
lõpetada ja mahaheitmisega vaatlemise eest varjuda.
Takistused, mis liikumist segada võivad, tulevad
aegsasti kõrvaldada. Kellade ühteseadmine on täht-
s.

Pimedus vähendab lendurite luure tulemusi ja
piirab nende osavõtmist maavõitlusest iseäranis sood-
sate märkide pihta. Sellevastu soodustab ta aga
pommitamist väikestelt kõrgustelt suurte märkide
pihta.

434. Tegevuse kohta pärast õnnestanud kallale-
tungi ja kogumispunktide kohta ebaedu juhtumis-
teks tulevad täpsed juhised anda.

435. Kaitsja, kes vaenlase kallaletungi ootab, gruppeerib end öösel enamasti tihedamalt.

Kaitse nõuab igalt üksikult rahulikkust ja järelmõtlikkust. Kord ja kokkuhoidmine on iseäranis tarvilik. Varude tegevusse saatmisega tuleb oodata kuni olukorra selgumiseni. Eelmaastiku valgustamine kaitses ootamatuse eest.

436. Tihe udu võrdub oma mõju poolest lahingtegevuse peale valgele ööle. Põhimõtted tegevuse jaoks udus on sellepärast needsamad, mis öise lahingu puhul. Udu tekkimist ja kadumist tuleb alati arvesse võtta. Tehtud otsus vajab sellepärast kiiret ja otsuslikku teostamist.

Udu kõrvaldab lennukite tegevuse ja vaatlemise balloonidelt.

D. Lahing kitsustikkude ja jõgede ülekäikude valdamiseks.

437. Kitsustikud on kõigepealt takistuseks liikumisele. Nad takistavad suuremal määral kallaletungijat kui kaitsjat. Kuid ka viimast takistavad nad, kui ta kaitselt kallaletungile üle minna tahab.

Taandumisliikumised läbi kitsustiku on iseäranis rasked. Taandumismarssi õigeaegne korraldamine, kindel juhtimine läbi kitsustiku, vastuvõtmine kitsustiku taga ettesaadetud väeosade poolt on nõuetav.

Tagaajaja püüab taanduvat vaenlast hävitada kiire, enamasti küljepealt edasitungimisega ja samal ajal kitsustiku sulgumisega seljatagant.

438. Kui mõlemad pooled on edasi liikumisel ühe kitsustiku poole, kavatsusega sealt läbi minna, siis omab paremused see, kes kiiremini tegutseb. Varajane väljaastumine ja üksikute kergelt liikuvate osade ettesaatmine ühes kuulipildujatega ja kahurväega üle kitsustiku ja maastiku tulistamine teisel pool kitsustikku kahurväega on siinjuures nõuetav.

439. Edasiliikumine laia rindegas mitme kitsustiku üheaegseks avamiseks on kasulik. Siin võivad kolonnid, mis raskuste vastu põrkavad, toetust saada kolonnidelt, mis juba kitsustikust üle jõudnud. Selle peale vaatamata peab iga kolonn omal kohal aega-kaotamata tegutsema, kuna iialgi teada ei või, kas naabrid ise raskuste vastu ei põrka ja toetust ei oota.

440. Ära ootav tegevus kitsustiku taga on ainult siis soovitatav, kui kitsustikust kohe üle minna ei taheta, vaid teda ainult kaitsma peab. Kuid ka siis tuleb luure üle kitsustiku ette saata.

Sarnane tegevus võib aga ainult siis küsimuse alla tulla, kui kindlasti on oodata vaenlase edasiliikumist läbi kitsustiku. Siis võib luua soodsaid kallaletungi võimalusi, vaenlasele tuntavalt kahju teha ja püüda kitsustikku avada, taanduvale vaenlasele otsekohe järele surudes.

441. Kui väeosa siinpool kitsustikku või kitsustikus püsima peab, siis tuleb tema läbimineks või väljamineks kitsustikust tagada põhinõttelikult osade saatmisega kitsustiku ette, väljaarvatud ainult need juhtumised, kui edasi liikuda üldse ei kavatseta.

Kitsastee kaitsemisel tulevad oma alla võtta mitte ainult kallakud, vaid ka oru põhi.

442. Enamasti ei saa kitsustiku kuju kaardi järele õieti ära tunda. Sellepärast tuleb teda alati õigel ajal läbi luurata. Tulemus võib lahingu juhtimise peale tuntavat mõju avaldada.

443. Suuremad ja väiksemad jõed on kallaletungijale takistuseks, kaitsjale aga tema positsiooni looduslikuks kõvenduseks. Mõlematele pakuvad nad väeosade ootamata ümberpaigutamise võimalusi.

444. Kallaletungija peab sellepärast aegsasti maa- ja õhuluure abil teiselepoole maastikule pilku heitma, temale soodsamad ülemineku võimalused selgitama, olevate sildade valdamisega ja ülemineku materjali juurdetoimetamisega kõik kor-

raldused tegema, mis ootamata kaldavahetamist võimaldaks. Vaenlase eelosad tulevad üle jõe tagasi visata. Näilised ettevõtted või kõrvalülekäigud on peaaegu alati tarvilikud.

Kitsustikke ja jõgede ülekäike tuleb ülemineku ajal pommitamis-, lahing- ja jalgväe lennukite eest kaitsta lennukivastaste kahuritega ja kuulipildujatega.

445. Ü l e m i n e k u k s valitakse harilikult need kohad, kus jõgi oma poole kõveruse teeb. Sellega saavutatakse ühendatud tule mõju ja flankeeriv toetus esimesena üleläänud osadele.

Varjatud liginemine ülemineku kohale on nõuetav, tarbekorral tuleb seda öösel toimetada. Esimesena üleläänud osad moodustavad sillapea. Nad võimaldavad teiste osade üleminekut, silla ehitamist ja peajõudude üleminekut.

Mitme ülekäigu koha valikul tuleb arvesse võtta, et nad üksteisele nii ligi oleks, et edu ühes punktis mõju avaldaks teiste peale, ja teisest küljest nii kaugel üksteisest, et kaitsja oleks sunnitud oma jõude killustama.

446. Vaenlase juuresolekul on üleminek jões võimalik tugevate katteväeosade, kõigepealt kuulipildujate ja kahurväe toetusel, kes omapoolselt jõe kaldalt tegutsevad. Ülekäigu koha vastu tegutseva vaenlase kahurväe tegevus tuleb seisma panna, jõge kaitsev vaenlase jalgvägi maha võidelda.

Vaenlase petmiseks ülemineku aja ja koha kohta tulevad kõik abinõud tarvitusele võtta.

Pärast esimeste jalgväe osade kordaläänud üleminekut vajavad need kahurväe toetust omapoolselt kaldalt, kuni ülejõudnud väed edasitungimiseks küllalt suured. Nad peavad otsekohe sügavale vaenlase paigutusse tungima. Kõrvalepöördumine piki jõge kõrvalkolonnide toetuseks annab vaenlasele flankeerimise võimaluse ja paljastab oma silla koha. Kahurvägi tuleb varsti järele viia.

447. K a i t s j a suurendab kunstlikult jõe tõkke looduslikke raskusi ja tõstab positsioonide ehitamisega ähvardatud kohtades kaitse tugevust.

Eelosade või vähemalt suuremate ohvitseripatrullide saatmisega üle jõe tuleb takistada, isearanis soodsatel ülemineku kohtadel, vaenlase luurajate juurepääsu. Alaline luure püüab õigel ajal selgitada vaenlase korraldusi. Öösel tuleb jõge helgiheitjatega valgustada.

448. J a l g v ä g i võtab omapoolse jõekalda oma alla postidega, mis arvatavates ülekäigu kohtades erilist seljatuge vajavad.

K a h u r v ä e osad asuvad nende taha niiviisi, et nad vaenlase liginemisteid kaugeleulatava lameda tule ja ähvardatud punkte koondatud tule all pidada võivad. Tulistamine piki jõge on kasulik.

V ä e o s a d e m a s s seatakse valmis alguses eemale tahapoole. Nad alustavad kallaletungi kohe, kui vaenlase ületulek tähele pandud. Kõik kergesti liikuvad väeosad tulevad neile juure anda. Autokolonnide, vastavas olukorras ka raudteerongide andmisega, peab nende kiire ümberpaigutamine tagatud olema. Luure ja sideteenistus püüab peamist ületuleku kohta varsti kindlaks teha.

Olukorra selgusetuse tõttu jääb vastukallale tung kergesti hiljaks ja vaenlane võib tugeva sillapeana püsima jääda. Eksiteele sattumise hädahoht tõttu peab juhtimine, teisest küljest, tagasihoidlikult talitama. Jõudude killustamine on kahjulik.

Lahingeskadrillide tegevusesse saatmisel ülemineva vaenlase vastu on alati suured tagajärjed. Relvastatud jõeaurikud võivad kasulikud olla.

E. Lahing mägestikus.

449. Harjunud ja otstarbekohaselt varustatud väeosa suudab ka m ä g e s t i k u s õ j a raskustest üle saada. Juht peab tuttav olema eriliste lahingtingimustega. Aja ja ruumi arvestamisel tuleb tarvitada teist mõõdupuud kui tasandikul.

450. Kõrge mägestik juhib kallaletungija kitsustiku (oru) teede le. Iseäranis saavad teede sõlmpunktid lahingu põletis-punktiks. Edasiliikumine laial rindel sunnib kaits-jat oma jõude killustama ja hoiab teda võimalikult kauem teadmatuses kallaletungi peamise punkti kohta.

Kuna aga kaitsja nimelt teed sulub, peab kallale-tungija enamasti valdama läbikäiku valitsevad kõr-gustikud, selleks sageli väga kaugelt ringi minnes. Selleks ei saa alati teid kasutada. Ka nõuab ringi-minek palju aega ja suurendatud jõupingutusi. Kuid temas võib peituda suure edu idu.

451. Ühenduste puudumine külje poole rasken-dab peaaegu alati vastastikust toetust ja varude üm-berpaigutamist. Sellepärast omab suurema tähtsuse kallaletungija esialgne paigutuskord mägestikust üle-minekuks. Üksikutel teedel võitlevate väekoonduste iseseisvust ei tohi piirata ja neid tuleb vastavate jõudude juurdemääramisega juba algusest peale oma ülesannete läbiviimise võimelisteks teha. Omad varud peavad nad lähedal hoidma. Soodsa teede-võrgu puhul võivad autokolonnid jõudude jaotuse muutmist ja varude ümberpaigutamist võimaldada. Iseäralistel juhtumistel tuleb küsimuse alla, peaa-sjalikult mägestiku äärel, raudteede kasutamine.

Traatside sisseseadmise raskuste tõttu tuleb suu-remal määral tarvitada traadita sideabinõusid.

452. Maastiku kinnisus, sageli tõusev udu ja lumetuisud soodustavad lahingtegevuses ootamatust. Ka juba väiksed, otsustavalt kallaletungivad osad saavad sellest paremusi, mille vastu kõige paremad kaitsekorraldused oma tähtsuse kaotada võivad. Surnud nurgad tulevad ära kasutada.

Iga kallaletungi ees tuleb toimetada põhjalikku maastiku luuret.

453. Kallaletungi ajal tulevad mägestiku väeosad tegevusesse saata raskesti läbikäidavatesse kohtadesse, harjadele, järskudele kallakutele ja väga lõhelisele maastikule, kuna aga teised väeosad teedel või nende ligiduses liiguvad. Eelkaitsese tuleb alati kahurvägi juurde anda.

Kallaletungija tarvitab rohkesti flankeerivat tuld, iseäranis kõrgematest punktidest. Miinipildujad on iseäranis kohased surnud nurkade tulistamiseks.

454. Mägestiku kahurvägi võib jalgväele järgneda ka väljaspool teid raskemal maastikul. Rakendatud ja autokahurväe tarvitamine on piiratud teedega ja nende lähema ümbrusega. Haubitsa lendjoone kumerus teeb temast mägestikusõjas kõige tarvitata vama kahuri; mortii rid on ka oma lendjoone suure kumeruse tõttu väärtuslikuks relvaks võitluses kitsustiku- või oruteede pärast. Suurtükke võib tarvitada ainult piiratud ulatuses.

Kahurväe ettevalmistused tule avamiseks, seisukoha vahetamine ja laskemoona järeletoimetamine nõuab mägestikus palju rohkem aega kui tasandikul. Iseäranis on see maksev teedelt kaugel võitleva mägestiku kahurväe kohta.

455. Kaitsja sulub kõigepealt kitsustiku teed, neid valitsevad kõrgustikud ja kindlustab end ümbermineku eest. Vägede ümberpaigutamise raskuste tõttu omab esialgne käsutada olevate jõudude liigendus ja jaotus suurenenud tähtsuse. Autokolonnid ja raudteed tulevad võimaluse järele ära kasutada.

Kui vaenlasel korda läheb mõnes kohas üle mägestiku tungida, siis tuleb, kasutades kõiki külje poolseid ühendusi, temale küljepealt ja seljatagant kallale tungida ja ta tagasi visata.

456. Kitsustikud on soodsad pommitamise märgid ja peavad lennukivastaste kahuritega ja kuulipildujatega kaitstud olema.

457. Ilmastiku tingimused mängivad mägestikus palju suuremat osa kui tasandikul. Peavarju puudumisel kannatab väeosade jõu seisukord halva ilmaga tuntavalt. Tugev lumesadu raskendab kõiki liikumisi. Kõvad külmad esitavad kallaletungija ja kaitsja vastupidavusele kõige suuremaid nõudmisi. Kuna mägestikus ilm sageli ootamata muutub, tuleb kord tehtud otsus kiiresti teostada, vastasel korral võib see küsitavaks muutuda. Ilmastiku teenistuselt ja kohalikkudelt elanikkudelt peab sellepärast alati õigel ajal ilma muutuste kohta järele küsima.

458. Varustuse järeletoimetus on mägestikus raske, sest raudteede ja teedevõrk on harilikult õre ja vähese veovõimega. Väliraudteede ja hobuseraudteede ehitamise raskustest võib köisteede ehitamisega ainult väiksel määral üle saada.

459. Keskmise mägestik ei esita enamasti jalgväe liikumisele raskusi, kuna aga kahurväe ja varustuse järeletoimetus tuntuva ajakuluga ühendatud võib olla. Seda peab jalgvägi arvesse võtma.

460. Kui mäest üleminek on õnnestanud, siis tuleb kõigepealt kiiresti edasi tungida, et tegevuse ruumi ja vabadust võita.

F. Miinisõda.

461. Miinisõda on piiratud kauakestva võitlusega positsioonide ja alaliste kindlustuste valdamise pärast. Kuid ka siin on ta erandiks. Ainult tingimata vajadus mõnda taktikaliselt või strateegiliselt väga tähtsat punkti vallata, võib miinisõja alustamist õigustada, kui maapealsetest lahingabinõudest ei jätku. Alati tuleb arvesse võtta, et miinisõda nõuab jõudu, materjali ja aega suureneval määral.

462. Maapinna iseloom ja veetingimused takistavad vastavate tehniliste abinõude tarvitamisel maaaluse kallaletungi teostamist ainult väga harva.

Miinide lõhkemisele peab oma vägede rünnak otsekohe järgnema.

463. Kaitsja võib sageli vaenlase miinikallaletungi eest kõrvale hoida oma positsiooni joonte muutmisega. Kui see võimalik ei ole, siis on miinikaitsese eesmärgiks kallaletungijat maa all ja peal tagasi tõrjuda ja raskelt läbitungitavat trehtrivööd luua.

Mahajäetud miinigalleriid tulevad vaenlase järeletungimise puhul õhku lasta.

464. Kui kõrgem juhtimine põhjaliku kaalumise järele on otsustanud miinisõda pidada, siis tuleb kiiresti alustada kavakindla miinivõrgu ehitamist võimalikult suuremas sügavuses ja püüda saavutada ilma ülearuse kõrvaltöödeta otsustavat punkti.

Maaaluse võitluse juhtimine on ühe isiku, enamasti pioneer-pataljoni ülema juhtivates kätes, kes saab juhtnõore diviisi ülemalt. Head ühendused sideabinõude abil on tingimata tarvilikud, sest sageli tuleb teha kiireid otsusi.

Kes miinisõjas peale õhkulaskmist esimesena edasitöötada saab, omab ülekaalu.

Tööjõud, materjalid, tööriistad ja laskemoon peab tööde kiireks edasijõudmiseks küllalisel määral käepärast olema.

465. Juba väeosa rahustamiseks on tähtis teada, kas ja kus vaenlane mineerib. Seda selgitab maaalune kuulamine ja maapealne luure vaatlemisega kaevikutest ja luurajatega. Mõnikord võib mineerimise tegevuse kohta otsustada mulla iseloomu ja hulga järele, mida vaenlane varjulistesse kohtadesse paigutab või ära toimetab. Balloonidelt või kõrgetelt vaatluspunktidelt tuleb kindlaks teha, kas maastiku lohke või teede süvendeid vaenlase joonte taga mullaga täidetakse,

või kas seal mulla äratoimetamiseks kraave ehitatakse. Korduvad õhuülesvõtted võimaldavad otsustada.

466. Käsitada olevaid minöörkompaniisid tuleb enamasti kõvendada meeste juurdeandmisega teistest väeosadest (mäetöölised, masinateenijad jne.). Jalgväest võetud abijõud toimetavad ära miinigalleriidest väljavõetud mulda, hoolitsevad pumpade, õhupuhastuse ja kuulamisteenistuse eest. Kuulamise ajal peab kaevikutes igasugu kloppimine, tagumine ja trampimine seisma.

Juhtimine toimetab peale selle taktikalisi korraldusi (õised ettevõtted vaenlase miinigalleriide sissekäikude vastu, kahurväe ja miinipildujate tuli nende hävitamiseks) ja hoolitseb ettevaatuse abinõude eest oma ja vaenlase õhkulaskmiste eest.

TÖLKIMISEL TARVITATUD OSKUSSÕNAD.

Alaline positsioon	— Dauerstellung
autokahurvägi	— Kraftwagenartillerie
armee	— Armee
bivuakk	— Bivak
edasimarss	— Vormarsch
eelkaitse	— Vorhut
eelkäsk	— Vorbefehl
eelpost	— Vorposten
eelsalk	— Vortrupp
esimene positsioon	— erste Stellung
eshelon	— Staffel
gaasihäire	— Gasalarm
hargnemine	— Entwicklung, Entfaltung
häire	— Alarm
häire-kogumispunkt	— Alarmsammelplatz
hävitamistuli	— Vernichtungsfeuer
jagu	— Gruppe
jahieskadrill	— Jagdgeschwader
jalgväe järeltipp	— Infanterienachspitze
jalgväe tipp	— Infanteriespitze
jalgväe patarei	— Infanteriebatterie
juhis	— Weisung
juhtimine	— Führung
julgeoleku meeskond	— Sicherheitsbesatzung
järelsalk	— Nachtrupp
järeltippkompanii	— Nachspitzenkompanie
järelvalve lennuk	— Überwachungsflugzeug
järk	— Staffel
kaitseseisukord, kaitse	— Verteidigung
kaitsev kate	— defensive Verschleierung
kahurväe võitlusplaan	— Artilleriekampfplan
kate	— Verschleierung
katterinne	— Verschleierungsfront
kaugekirjutaja	— Fernschreiber
kiirkäskjalg	— Läufer
kiirmarss	— Gewaltmarsch
kindlustatud välipositsioon	— Befestigte Feldstellung

koha-komandant	— Ortskommandant
kohateenistuse ohvitser	— Offizier vom Ortsdienst
kohakäsk	— Ortsbefehl
kohtamislahing	— Begegnungsgefecht
kohuste käsk	— Anweisung (des Posten)
kolonnisild	— Kolonnenbrücke
koondus, üksus	— Verband
korpus	— Armeekorps
korterbivuakk	— Ortsbivak
korterpaigutus	— Ortsunterkunft
korteriijaotaja	— Quartiermacher
korrapidaja väeosa	— Bereitschaft
kraamivoor	— Gepäcktross
kuuldepost	— Horchposten
kuulipildujate salk	— Maschinengewehrabteilung
käsk	— Befehl
käskluskord	— Dienstweg
käskluskoh	— Befehlstelle
käskluspunkt	— Gefechtsstand
kasukiri	— Tagesbefehl
kasukiri staabile	— Stabsbefehl
külgkate	— Seitendeckung
külmarss	— Seitenmarsch
külg	— Flanke
laagriplats	— Lagerplatz
lahingeshelon	— Gefechtsstaffel
lahingjärk	— Gefechtsstaffel
lahingeskadrill	— Schlachtgeschwader
lahingkäsk	— Gefechtsbefehl
lahingluure	— Gefechtsaufklärung
lahingvoor	— Gefechtstross
lahingeelpost	— Gefechtsvorposten
lahingriba	— Gefechtsstreife
lahingrännak	— Kriegsmarsch
laialitõmbamise ulatus	— Ausdehnung
laskurauk	— Schützenloch
liikuv kaitse	— bewegliche Verteidigung
läbimurre	— Durchbruch
miinisõda	— Minenkrieg
mängumees	— Spielmann
olukord	— Lage
operatiivkäsk	— Operationsbefehl
patrull	— Patrouille
peajõud	— Gros
peaosa	— Haupttrupp
pealelangemine	— Überfall
pealetung	— Angriff
pealetungiv kate	— offensive Verschleierung
pesa	— Nest

pommitamiseskadrill	— Bombengeschwader
post	— Posten
post relvade ees	— Posten vor Gewehr
purustamistuli	— Zerstörungfeuer
peamine võitlusjoon	— Hauptkamflinie
ratsakahurvägi	— Reitende Artillerie
ratsaväe järeltipp	— Kavallerienachspitze
ratsaväe tipp	— Kavalleriespitze
rattasõitja	— Radfahrer
reisirännak	— Reisemarsch
riivpositsioon	— Riegelstellung
ringkäigu ohvitser	— Rondeoffizier
rännakgrupp	— Marschgruppe
rännakkolonn	— Marschkolonne
rännakkäsk	— Marschbefehl
rännakluure	— Marschaufklärung
rännakkord	— Marschfolge
rännakülevaade	— Marschübersicht
rühmitus	— Gruppe
rünnak	— Sturm
rünnaku tagasilöömise kahurvägi	— Sturmabwehrartillerie
saaterühm	— Begleitzug
salk	— Abteilung
segamistuli	— Störungsfeuer
seisukorra kaart	— Lagenkarte
sidekäskluspunkt	— Verbindungskommando
sideteenistus	— Verbindungsdienst
sillapea	— Brückenkopf
sisemine vahtkond	— Innenwache
sissemurre	— Einbruch
staabiohvitser (s. o. staa- bis teeniv ohvitser)	— Stabsoffizier
sulg	— Sperre
sõjasild	— Kriegsbrücke
tagaajamine	— Verfolgung
tagaajamise tuli	— Verfolgungsfeuer
tagasilöömine	— Rückschlag
tagumine positsioon	— rückwärtige Stellung
tagasimarss	— Rückmarsch
tankide salk	— Kampfwagenabteilung
teade	— Nachricht
teadaanne	— Meldung
teadete viskekoht	— Meldeabwurfstelle
teadete kogumispunkt	— Meldesammelstelle
teatepunkt	— Meldekopf
teateratsanik	— Meldereiter
tiib	— Flügel
tipp	— Spitze

tippkompani	— Spitzenkompanie
toetuspunkt	— Stützpunkt
toitlusvoor	-- Verpflegungstross
tugikahurvägi	— Rückhaltsartillerie
tulepositsioon	— Feuerstellung
tulerull	-- Feuerwalze
tõkketuli	— Sperrfeuer
vaatluseskadrill	— Beobachtungsgeschwader
vaatluskeskkoht	— Beobachtungszentrale
vaatluspunkt	--- Beobachtungsstelle
vahtkonna ülem	— Wachhabende
valvekaitse	--- Sicherung
varjend	--- Unterstand
varu	--- Reserve
varustuse järelvedu	--- Nachschub
vastukallaletung	— Gegenangriff
vastukallaletungi diviis	— Eingreifdivision
vastulöökk	— Gegenstoss
vastuvõtte positsioon	— Aufnahmestellung
väegrupp	— Heeresgruppe
väejaotus	-- Truppeneinteilung
väeliigendus	--- Truppengliederung
väeratsavagi	--- Heereskavallerie
välimine vahtkond	-- Aussenwache
valivahtkond	-- Feldwache
välivägi	-- Feldheer
väeosa teenistus (väeosa korraspidamise teenistus)	-- Truppendienst
võitlev väeosa	-- Kampftrupp
võitlusgrupp	— Gefechtsgruppe
äraootamise lahing	--- hinhaltendes Gefecht
õhuhäire	--- Fliegeralarm
õhuhäire post	— Fliegeralarmposten
õhukaitse osad, üksused	-- Fliegerabwehrformationen
õhuvõitluskoondus, -üksus	-- Fliegerkampfverband
ühenduskraav	— Verbindungsgraben
üksikkäsk	--- Einzelbefehl
ülesanne	— Auftrag
ülesmarssimine	— Aufmarsch

